

Beşbin yıllık bir toplumsal düzeni, bir toplumsal ilişkiyi yerle bir edeceksiniz ama bunun için ağır bedeller ödemeyeceksiniz. Ya da tek tek kadınlar, teke tek mücadelelerde bu bedelleri ödeyecek, ama onlar adına söz söyleme iddiasında olanlar bedel ödemeyecek! Böyle bir toplum değiştirme biçimi nerede görülmüştür ki!

Kadın özgürlük davasına adanmak, kadınlar için, kadınlar adına ve kadınlar hakkında risk almak, bedel ödemek... Buraya gelince hemen hemen tüm güçlerin tutumu eşitleniyor. Emekçi solun devrimci bölüklerinin önemli bir kısmı, her konuda risk alırken, özelde bu sorunda risk almayı gereksiz görüyor, ne toplumsal gerici- liğin göğüslenmesi, ne örgüt- sel kayıplar verilmesi, ne de siyasal yenilgiler alınması risklerine giriliyor. Reformist bölüklerse (ki bunlara tüm kesimleriyle feministler de dahil) genel olarak müca- delede risk almaktan kaçır- nıyor. Ama sonuçta, risk- lerle, bedellerle yürün- mesi gereken bir müca- dele, kimse bedel öde- meye, risk almaya, radikal kararlar ve bu kararların sorumlulu- ğunu almaya hevesli olmadığı sürece, büyütülemiyor.

marksist teori

Sayı: 19 ❖ Ocak-Şubat 2016 ❖ 7.50 TL

marksist teori

Sayı 19 ❖ Ocak-Şubat 2016

türkiye'de
faşist
diktatörlüğün
dönüşümü

Marksist Teori

19

Ocak/Şubat
2016

Marksist Teori - Yaygın Süreli Yayın
Varyos Yay. San ve Tic. Ltd. Şti. Adına
İmtiyaz Sahibi: Alper Kaba
Sorumlu Yazışleri Müdürü: Alper Kaba
Yönetim Yeri: Çakırağa Mah. Çakırağa Cami Sokak Birlik Apt. No: 8/10 Aksaray/İstanbul
Tel: (0212) 529 15 94 **Faks:** (0212)529 06 75
Baskı: Ceylan Matbaacılık Tel: (0212) 613 10 79
Abonelik: Yıllık 40 TL (Posta çekini yatırdıktan sonra bilgilerinizi e-posta veya faksla iletiniz.)
Posta Çeki: Songül Akbay 1600206
ISSN: 978 – 975 – 81 – 3421 – 2

İçindekiler

- 5** | Türkiye’de Faşist Diktatörlüğün Dönüşümü
Arif Çelebi
- 17** | Belge:
Politik Gelişmeler Ve Rejimin Yapısı
MLKP 5. Kongresi
- 19** | Kadın Özgürlük Mücadelesinde
Emekçi Solun Yeni Dönemi
Sema Duru Boran
- 33** | Gençlik Hareketi Emekçi Sol
Ve Sosyalist Gençlik
Cebrail Ünlü
- 43** | Birinci Yılında TKP’deki Bölünme
Haydar Özkan
- 47** | Büyüyen Göç Akımının Ve Facianın
Sorumlusu Kim?
İbrahim Okçuoğlu
- 55** | Tarih Bilinci:
Yaşamın Olduğu Yerde Savaşmak...
Şirin Öter (Ekin Su)
- 61** | Tarih Bilinci:
Mücadele Bugünden Yarına Uzanan Bir Yoldur
Şirin Öter (Ekin Su)
- 67** | II - Bir İdeoloji Teorisyonu Olarak Slavoj Zizek
Hasan Polat

Türkiye’de Faşist Diktatörlüğün Dönüşümü

Arif Çelebi

Başlıca iki etmen bu dönüşüme yol açtı. Bunlardan birincisi Türkiye’nin emperyalist küreselleşmeye entegrasyonu doğrultusunda mali ekonomik sömürgeye dönüştürülmesidir. Emperyalist mali oligarşinin ve onun işbirlikçisi sermaye oligarşisinin çıkarları bu yöndeydi. Ekonomik alt yapıdaki dönüşümün gereklerine uygun olarak siyasi üst yapıda da dönüşümün olması kaçınılmazdı. Belirleyici ikinci etmen kitlelerin “demokrasi”den yana pozisyon almasıydı. Yarı askeri faşist diktatörlüğe karşı Kürdistan ve Türkiye’deki politik özgürlük ve demokratik haklar mücadelesini AKP burjuva değişim programı çerçevesinde sahiplenmeseydi generallerin çelikten şatoları kâğıttan şatolara öyle kolayca dönüşmezdi. AKP “demokrasi” isteyen kitleleri “değişim” bayraktarı olduğuna ikna etmişti. Kitleler “statükocu” generaller yerine “demokrasi” bayrağını dalgalandıran AKP’den yana ağırlığını koyunca generaller için eski günler artık geride kalmıştı.

Düzen Partisi

AKP bugün temsil ettiği siyasi misyonuyla herhangi bir burjuva parti değildir. AKP, Türk burjuvazisinin ve onun sömürgeci faşist devletinin partisidir, aralarındaki çıkar çatışmaları ne düzeyde olursa olsun. TÜSİAD’ı ile MÜSİAD’ı ile TUSKON’u ile sömürücü burjuvazinin tümü söz konusu olan Kürdistan’ın sömürge statüsünün sürmesi, TC’nin bekası olunca AKP’nin arkasında birleşti. Faşist Genelkurmay ve ırkçı faşist Kemalist ulusalcılar, kendilerini “ulusalci”, “milliyetçi”, “ülkücü”

olarak niteleyen bilumum ırkçı faşistler, faşist mafya çeteleri AKP’de cisimleşen Düzen Partisi’nin militarist birlikleri olarak saflaştı.

Hiç kuşku yok ki burjuvazinin farklı kanatlarının rejim krizine farklı çözüm önerileri, farklı ideolojik pozisyonları var. Örneğin TÜSİAD anadilde eğitim, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi vb. konularda AKP’den farklı bir çizgide. AKP’nin günlük hayatın islamizasyonu yönünde attığı adımlara da sıcak bakmıyor. Ya da TUSKON – Gülen cephesi AKP ile bir çeşit devlet içi

iç savaş halinde. Hükümet Gülen cephesinin siyasi olduğu kadar iktisadi olarak da tepesine binmiş, kolunu kanadını kırmış durumda. İrkçı faşist ulusalcılar daha dün AKP ve Erdoğan'ın kanını içseler doymazlardı. Yakın zamana kadar Generallerin de AKP'yle böyle bir uzlaşma içinde olduklarını söylemek mümkün mü? TÜSİAD'ın, TUSKON'un, ırkçı faşist ulusalcıların, generallerin bir kısmının fırsat bulduklarında AKP ve Erdoğan'ı alaşağı etmekten

**Kürt direnişi
sertleştikçe
ve Türkiye cephesinde demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi yükseldikçe Düzen Partisi çatlayacaktır. Çünkü TC'nin mevcut "tekçi" yapısını sürdürmesi mümkün değildir.**

geri durmayacakları da açık. Kuzey Kürdistan'ın sömürge statüsünün bugünkü koşullar altında hangi biçimlerde sürdürülmesi gerektiğine dair aralarında önemli ayrılıklar olsa da konu Kuzey Kürdistan'ın sömürge statüsünü sürdürmeye gelince aralarındaki ayrımlar silikleşmektedir. Kürt Özgürlük Hareketine karşı alınacak tutuma dair aralarında keskin farklılıklar olsa da konu Kürtlerin ulusal statü talebine gelince düzen partisi olarak saflaşmaktadırlar. Bu "mecburi" bir saflaşmadır ama bir

o kadar da kırılığandır, Kürt direnişi sertleştikçe ve Türkiye cephesinde demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi yükseldikçe Düzen Partisi çatlayacaktır. Çünkü TC'nin mevcut "tekçi" yapısını sürdürmesi mümkün değildir. Bugün birbirinden nefret eden ama Kürtlerin fiilen ulusal statüko ilanı karşısında kardeşleşen güçler Kürt devrimini çökertme hamlesinin başarısızlığı ortaya çıktıça saç saça baş başa birbirine girecektir.

Hükümet Partisinden İktidar Partisine

AKP 2002'de seçimleri kazanarak tek başına hükümet kurduğunda henüz iktidar değildi, iktidara ortak olmuştu. Generallerin liderliğindeki blok (cumhurbaşkanı, Anayasa Mahkemesi, HSYK, Yargıtay, DGM'ler, YÖK, MİT) iktidarın büyük ortağı olmaya devam ediyordu. Yarı askeri faşist diktatörlük hüküm sürüyordu ve kontrgerilla yönetici bir iç devlet örgütü olarak etkindi. Kürt ulusal direnişinin yol açtığı rejim krizi sürüyordu.

AKP gibi politik islamcı bir partinin tek başına hükümet kurması generaller blokunu hoşnut etmedi. Kontrgerilla hükümeti devirme planları yapmakta gecikmedi. Fakat generaller blokunun yeterince hesaba katmadığı köklü bir değişim olmuştu. Sermaye oligarşisi, ABD ve AB, emperyalist küreselleşmeye entegrasyonun hızlandırılması amacına bağlı olarak devletin yeniden yapılandırılmasını istiyorlardı. Başlamış olan Türkiye'nin mali ekonomik sömürgeye dönüştürülmesi sürecinin

ivme kazanması için çabalıyorlardı. Generallerin yönetiminde egemen olduğu mevcut devlet yapısı buna engeldi.

Öcalan esir alınmış, Kürt Özgürlük Hareketi (KÖH) politik reformcu bir çizgiye itilmiş olsa da Kürt gerilla mücadelesinin ve ayaklanmasının merkezinde durduğu rejim krizi yerli yerindeydi. Alevilerin talepleri de rejim krizini derinleştiren unsurlardan biriydi. Rejim krizini burjuva yoldan aşmanın temel koşulu Kürtleri ve Alevileri rejim içine dâhil etmeyi gerektiriyordu. Ne var ki generaller bloku bu yöndeki politik hamlelere sıcak bakmıyordu. Bu blok hem askeri olarak galip geldiklerini ve reform siyasetinin KÖH'e alan açacağını düşünüyordu hem de böyle bir yönelimin onun devlet yönetimindeki ayrıcalıklı konumunu gereksizleştireceğini hesap ediyordu.

Generaller bloku AKP'yi kolayca enterne edebileceğini sanıyordu. Devletin birinci derecede yönetim organı MGK'da onların sözü geçiyordu. Parlamento ve hükümet MGK'dan sonra geliyordu. MGK kararları hükümete talimat niteliğindeydi. MGK'da hazırlanan ve güncellenen Kırmızı Kitap da anayasa üstüydü. Devlet yönetimi ikiye bölünmüştü. Parlamento ve anayasa ilk bölümü, MGK ve Kırmızı Kitap ikinci bölümü oluşturuyordu. İkincisi birincisine baskındı. Ellerindeki silahlarla, kontrgerilla, yönettikleri kurumlar, mali olanakları ve ayrıcalıklarıyla generaller eski güçlü havalarındaydılar.

2007 cumhurbaşkanı seçimi bir çeşit düello halini aldı. 27 Nisan

Muhtırası ve ona karşı hükümetin verdiği tepki karşısında generaller bocaladı. Sonuçta bir politik İslamcı cumhurbaşkanı seçildi. Bu düzen içi güç dengesinin kaymakta olduğunun işaretiydi. Generaller artık eski güçlerinde değildi. Ne ki bunun henüz farkında değildiler. Oysa onlara asıl gücü veren sermaye oligarşisi ve ABD öncülüğündeki emperyalistlerdi. Onlar desteklerini generaller blokunun arkasından çekince general-ken rütbesi sökülmiş çavuş gibi orta yerde kaldılar. Hala kendisini eskisi gibi general sayanlar F tipi hücreleri boylayınca gerçeği anlamış oldular.

AKP burjuva değişim bloku için elverişli bir ortaktı; kullanılmaya hazır olduğunu pek çok yerde deklare etmişti. Deniz Baykal'ın büyük patronların isteği üzerine Tayyip Erdoğan'a başbakanlık yolunu açması bu işbirliğinin ifadelerinden biriydi.

Değişim bloku ile generaller bloku arasındaki çekişme bir devlet krizine yol açsa da sonuçta generaller bloku havlu atmak zorunda kaldı.

Yarı Askeri Faşist Diktatörlüğün Faşist Diktatörlüğe Dönüşümü

Burjuva değişim programı genel çerçevede kadük kalsa da faşist rejimin biçiminin dönüşümüne hizmet etti. Faşist diktatörlüğün yarı askeri niteliği geride kalmıştı.

Başlıca iki etmen bu dönüşüme yol açtı. Bunlardan birincisi Türkiye'nin emperyalist küreselleşmeye entegrasyonu doğrultusunda mali ekonomik sömürgeye dönüştürülmesidir. Emperyalist mali oligarşinin ve onun işbirlikçisi sermaye oligarşisinin çı-

karları bu yöndeydi. Ekonomik alt yapıdaki dönüşümün gereklerine uygun olarak siyasi üst yapıda da dönüşümün olması kaçınılmazdı. Belirleyici ikinci etmen kitlelerin “demokrasi”den yana pozisyon almasıydı. Yarı askeri faşist diktatörlüğe karşı Kürdistan ve Türkiye’deki politik özgürlük ve demokratik haklar mücadelesini AKP burjuva değişim programı çerçevesinde sahiplenmeseydi generallerin çelikten şatoları kâğıttan şatolara öyle kolayca dönüşmezdi. AKP “demokrasi” isteyen kitleleri “değişim” bayraktarı olduğuna ikna etmişti. Kitleler “statükocu” generaller yerine “demokrasi” bayrağını dalgalandıran AKP’den yana ağırlığını koyunca generaller için eski günler artık geride kalmıştı.

Yeni Devlet Krizi

Generaller havlu attı atmasına da bu kez yeni bir devlet krizi boy verdi. 1960’dan bu yana yürürlükte olan, 1971, ’80 askeri darbeleriyle sağlamlaştırılan ve ’97 darbesiyle yarı askeri niteliği tahkim edilen devlet düzenin işletim sisteminde kumanda merkezinde kontrgerilladaki generaller oturuyordu. Devlet yönetimi adına temel meseleler ve stratejik kararlar MGK’da alınıyordu. Kırmızı Kitap stratejik hattı belirliyordu. Devlet kurumları MGK’dan gelen talimatlara göre hareket ediyordu.

MGK’nın bu fonksiyonu ve devlet kurumlarındaki ordu etkisi zayıflatılmıştı. Peki, bunların yerini kim, hangi kurumlar dolduracaktı? Faşizm tasfiye edilerek yerine burjuva demokrasisi kurulmamıştı. Faşist rejimin yarı askeri niteliği ortadan

kaldırılmıştı ama faşizm yerli yerinde duruyordu. AKP politik İslamcı kuvvetlerin ittifakının ürünüydü. Başlıca iki büyük akım etkindi. Biri Erdoğan’ın önderliğindeki MSP-RP geleneği diğeri Güleciler Hareketi. Birincisi kitle ikincisi kadro gücüyle öne çıkıyordu. İkincisi aynı zamanda emperyalist istihbarat örgütleriyle de bağlantılıydı. Generaller blokunun tasfiye edilmesinde bu bağlantıları ile Gülen hareketi belirleyici bir roldeydi. Generaller blokunun geriye püskürtülmesiyle boşalan temel devlet kurumlarına Güleciler yerleşmeye başladı. Polis ve yargı teşkilatı Gülecilerin hâkimiyetine geçti. Güleciler generaller blokunun devlet yönetiminde önceki dönem sahip oldukları pozisyonu elde etmeye çalışıyordu. Gülen hareketi polis ve yargıdaki konumunu kullanarak MİT’i de düşürmeye kalkışınca Erdoğan kliği neyle karşı karşıya olduğunun farkına varmaya başladı. Kılıçlar çekildi. Yeni bir devlet krizi patladı. Gülecilerin denetiminde olan polis ve savcıların Erdoğan ve ailesini, hükümeti hedef alan yolsuzluk soruşturması irade kırma savaşının en üst merhalesiydi. Yolsuzluklarla ilgili açık kanıtlara rağmen Gülen ekibi süreçten yenilgiyle çıktı.

Devlet İdeolojisinin Dönüşümü Ve Yayılmacılık Siyaseti

Kemalizm 1930’lu yıllardan itibaren burjuva Türk devletinin resmi ideolojisi olageldi. Politik İslam devletten dışlandı. “Laiklik” adı altında Suni-Hanefilik mezhebi devletin bir aparatı olarak kullanıldı, Alevilik yok sayıldı. Menderes’li yıllarla bir-

likte ve ABD'nin komünizmi kuşatan "yeşil kuşak" politikası sonucu politik islamın varlığına ve antikomünist bir aparat olarak gelişimine yol verildi. 12 Eylül askeri faşist darbesi Kemalizm'e "Türk – İslam sentezi" aşısı yaparak Kemalizm'in aşınmış olan toplumsal tabanını onarmaya ve genişletmeye, böylece her türden ilerici fikrin yaşama ve yayılma zeminini yok etmeye çalıştı. Fakat ilerici, sosyalist fikirlerin bastırıldığı koşullarda bu girişim Kemalizm'in yerine politik islamın toplumsal temelini büyötmeye hizmet etti. Kürt ve Alevi uyanışı ve politik İslamcı gelişme karşısında toplumsal tabanı iyice daralmış olan Kemalizm bir burjuva devlet ideolojisi olarak hâkimiyetini yitirmişti. 27 Şubat darbesinin, politik islamı baskı altına alarak gelişimini sekteye uğratma ve Kemalizm'i canlandırma çabası amacına ulaşmadığı gibi tersi sonuç doğurdu. AKP ile birlikte politik islam ilk kez tek başına hükümet kuracak güce ulaştı ve daha sonra iktidar oldu. Bu bir devlet ideolojisi olarak Kemalizm'in ortadan kalktığı anlamına gelmiyor. TC'nin harcı Kemalizm'le yoğrulu. Politik islam

iktidar olunca Kemalizm'i içerdi, onun "tekçi" anlayışını revize ederek sahiplendi. AKP, Kürt ve Alevi basıncına, sosyalizm, inanç özgürlüğüne dayalı laiklik gibi devlet dışı fikirlerle karşı politik islamın toplumsal tabanını genişletmek için iktidar olmanın bütün avantajlarını kullanmaktadır. İktidarını sağlamlaştırdıkça toplumsal bilincin islamizasyonu doğrultusunda daha kapsamlı adımlar atacaktır. Evren "Türk – islam sentezi"ne sarılmıştı. Erdoğan "Suni islam-Türk" sentezini egemen kılmaya çalışıyor.

Kuzey Kürdistan'ın sömürgeleştirilmesi, Hatay'ın ilhaki, Kuzey Kıbrıs'ın işgali Cumhuriyet sonrası Türk burjuva devletinin yayılmacı siyasetinin başlıca üç örneğidir. Musul petrollerine kavuşma isteği de, Ege adalarının ilhaki da vazgeçilmez bir rüya olageldi. Kuzey Kıbrıs istisnası bir yana, 2. Paylaşım savaşının ardından emperyalizmin yeni sömürgesi haline gelen Türkiye'nin yayılmacı maceralara girişmesi söz konusu olamazdı. Ne iktisadi gücü ne de politik koşullar buna uygundu. 1990'larda yeni koşullar oluştu. Sovyet Blokunun yıkılması, politik

islamın yükselişi ve son olarak Arap devrimci süreci Ortadoğu'daki statükoyu sarstı ve değişikliğe uğrattı. Emperyalist küreselleşme krizi yaşayan ABD ve diğer emperyalistlerin bölgeyi eskisi gibi yönetemeyişleri Türk burjuva devletini heveslendirdi. Özal'ın ABD'nin bir partneri olarak yayılmacılık hevesi AKP iktidarı döneminde boşluktan faydalanarak mevzi kazanma, alan açma, bölge lideri olma çabasına evrildi. "Yeni osmancılık" bu yeni yayılmacılığın ideolojik şemsiyesi yapıldı.

M GK'nın işlevini oynayacak bir kuruma ihtiyaçları vardı. Seçilmiş bir başkan ve onun atayacağı bir hükümet yoluyla bu gerçekleştirilebilirdi. Faşist devlet yapısını daha işler kılmak için bir faşist diktatör arayışıydı bu. Erdoğan'ın bireysel hırsları bir yana başkanlık hevesi buradan geliyor.

Yeni Anayasa Ve Başkanlık Hevesi

Faşist rejim fiilen yeni biçime dönüştürüldü. Ama anayasa eskiydi, anayasayla bu değişimin hukuki güvence altına alınması gerekiyordu. 2010 Anayasa referandumu idari yapıdaki dönüşüm için gerekli zemini kısmen oluşturdu. AKP'nin iktidarlaşmasında 2007 cumhurbaşkanı seçimlerinden sonra bu, ikinci kritik aşamaydı. Faşist diktatörlüğün yarı

askeri niteliği ortadan kalkmıştı ama rejim krizi devam ediyordu. Kürtlerin ulusal demokratik mücadelesi, Alevilerin inanç özgürlüğü talebi yerli yerinde duruyordu. Kürtler bireysel haklarla yetinmeyi, Aleviler kültürel çeşitlilik olarak görülmeyi reddediyordu. Burjuva değişim programı onların temel taleplerini karşılamaktan uzaktı. Diğer yandan CHP ve MHP 1924 anayasası ile temeli atılmış "tekçi" devlet yapısına dokunulmasını istemiyordu. Fakat en kısıtlı haliyle de olsa anayasal reformlar yapılmazsa burjuva değişim programı sözden öte bir değer taşımazdı.

Faşist diktatörlüğün yarı askeri niteliği değişmiş, hükümet MGK'nın aracı olmaktan çıkarak MGK hükümetin aracına dönüşmüştü. Parlamento birinci derecede önem kazanmıştı. Fakat bu kez parlamento faşist devlet çarkının hızlı dönmesinin önünde engeldi. Önceki dönemlerde MGK'nın aylık toplantılarında alınan kararlar hızla hayata geçiyordu. MGK'nın işlevini oynayacak bir kuruma ihtiyaçları vardı. Atanmışlardan değil de seçilmişlerden oluşan bir kurul olmalıydı bu. Seçilmiş bir başkan ve onun atayacağı bir hükümet yoluyla bu gerçekleştirilebilirdi. Faşist devlet yapısını daha işler kılmak için bir faşist diktatör arayışıydı bu. Erdoğan'ın bireysel hırsları bir yana başkanlık hevesi buradan geliyor.

Erdoğan'ın İttifak Siyaseti

Erdoğan tam bir pragmatist. Faşist generallere ve "ulusalci" namılrırkçi faşistlere karşı Gülen'le ittifak kur-

du. Gülen'i tasfiye etmek için ise generaller ve ulusalcı faşistlerle kol kola girdi. Görece küçük ama belli bir oy potansiyeli ya da kadro gücü olan partileri AKP bünyesine kattı. Aynı süreçte PKK ve Öcalan'la görüşme süreci yürüterek ulusal demokratik güçleri, stratejisi için dolaylı yedek pozisyonuna itmeye heveslendi. Arap halk ayaklanmaları sonucu ortaya çıkan otorite boşluklarına sızarak "stratejik derinlik" elde etmeye, Suni devletlerle ittifakını güçlendirerek İran'ı sınırlamaya çalıştı. Olası bir paylaşımında pay elde etme hevesiyle Suriye'de karşıdevrimci çetelerle kol kola girerek sahada etkili bir aktör olmaya yeltendi. ABD ve AB'nin sıkıştırmalarına karşı düşük volümlü de olsa Rusya ve Çin kartını ortaya sürdü. Bu kaygan zeminde Erdoğan arabasını devirmeden sürmeyi başardı.

Erdoğan'ın Dengesini Sarsan Üç Olay

Rojava Devrimi, Gezi-Haziran ayaklanması ve HDP'nin 7 Haziran seçim zaferi yalnızca Erdoğan ve AKP'nin değil TC'nin dengesini sarstı.

Şam'daki Selahaddin Eyyubi camiiinde abdest almaya hazırlanırken gelen Rojava devrimi haberi sömürgeci faşist rejimin hesaplarını alt üst etmişti. Bu andan itibaren burjuva Türk devleti tüm kanatlarıyla Rojava devrimini boğmaya girişti. Olmadı. Var gücüyle IŞİD ve El Nusra gibi çeteleri Rojava'ya saldırttı. Yine başaramadı.

Görüşme süreciyle Kuzey Kürdistan'da elinin rahatladığını dü-

şünürken Gezi-Haziran ayaklanması patladı. Kuzey Kürdistan'da devrimci durumu kontrol altında tutayım derken Haziran ayaklanması ile Türkiye'de devrimci durum boy vermişti. Birleşik devrimci bir önderliğin yokluğu ve Kuzey Kürdistan'ın ayaklanmaya etkin katılmaması Erdoğan'ın işini kolaylaştırmıştı.

Rojava Devrimi savunmasında çok hayati bir değer taşıyan Kobanê direnişine karşı hükümetin sömürgeci faşist tutumuna karşı Kuzey Kürdistan'da başlayıp Türkiye'ye

Kuzey Kürdistan'da devrimci durumu kontrol altında tutayım derken Haziran ayaklanması ile Türkiye'de devrimci durum boy vermişti. Birleşik devrimci bir önderliğin yokluğu ve Kuzey Kürdistan'ın ayaklanmaya etkin katılmaması Erdoğan'ın işini kolaylaştırmıştı.

yayılan 6-8 Ekim Kobanê serhıldanı sömürgeci faşist rejimin ne kadar çürük temeller üzerinde yükseldiğini ve yıkılmasının hiç de zor olmadığını ortaya koydu. Sömürgeci faşist rejim zor da olsa bu ayaklanmadan da kendini sıyırmamasını bildi.

Görülüyor ve anlaşılıyordu ki Kürtleri tekçi devlet sistemi içine çekmek ve bireysel haklara görüşmeler yoluyla razı etmek mümkün

değildi. En sınırlı temelde de olsa kolektif hakların kabul edilmesi halinde ise TC varlık temelini yitirecekti. Güney'deki federatif devlet ve Rojava Devrimi koşullarında Bakûr'a demokratik özerkliğin tanınması durumunda TC'yi mevcut biçimiyle sürdürmek olanaksızlaşacaktı.

“Çöktürme” Planı Ve Saray Darbesi

Faşist generallerle anlaşılan Erdoğan yeni bir ez-çöz stratejisiyle Kuzey Kürdistan'da Kürtlerin bireysel haklara razı edilmesi ve Kürdistan'ın diğer parçalarıyla birleşmeyi aklından silip atmayı hedefledi. 6-8 Ekim Kobanê ayaklanmasından 20 gün sonra toplanan MGK'da Sri Lanka tipi “çöktürme” planı onaylandı. Gerisi artık zamana kalmıştı. 7 Haziran seçimlerinin hemen ardından plan uygulamaya sokulacaktı. O zamana kadar ne yapıp edip İmralı görüşmeleriyle KÖH'ü oyalayacaklardı.

KÖH durumun farkındaydı. O da görüşmelerle oyalama ve olası bir ez-çöz saldırısına karşı devrimci hamle hazırlanıyordu. Dolmabahçe Mutabakatı bu koşullar altında ortaya çıktı. Mutabakat müzakereye geçiş için temel bir metin olsa da amaç seçime kadar oyalamayı sürdürmekti. Çünkü hükümet bunu kabul etmeseydi KÖH seçimler öncesinde harekete geçebilirdi. Oysa AKP'nin zamana ihtiyacı vardı. Fakat HDP'nin kitlelerden destek alması, AKP'nin destek kaybetmesi üzerine Erdoğan milliyetçi oyları hanesine yazmak ve aynı zamanda seçimim hemen erdesinde saldırıya zemin oluşturmak

maksadıyla tutum değiştirdi. Metni tanımadı, masayı yıktı.

Ne var ki HDP'nin barajı aşmak bir yana yüzde 13'ün üzerinde bir oy oranına ulaşması devletin kimyasını hepten bozdu. Burada esas tehlike HDP'nin aldığı oy oranı değil Türkiye cephesinde artan etkisiydi. Devletin en güçlü olduğunu sandığı cephede gedik açılmıştı. Bu gedik ne yapıp edip kapatılmalıydı. Kürtlerin ezilmesi ancak ve ancak Türkiye'nin ilerici bölüklerinin en kötü ihtimalle tarafsızlaştırılması ile mümkündü. Kürt Özgürlük Hareketi ile Türk halk kitleleri içinde az çok örgütlü bir güce ve politik mücadele kararlılığına sahip antifaşist, devrimci kuvvetler ve demokratik güçler arasındaki bağ mutlaka yıkılmalıydı.

AKP'nin tek başına hükümet kuramadığı ve başkanlık planının çok ağır bir darbe aldığı koşullarda, Erdoğan, faşist generalleri yedekleyerek, faşist politik islamcı bir saray cuntası kurdu. Yeni tipte bir darbeydi bu. Darbenin hedefi, Kürt Özgürlük Hareketinin iradesini kırmak, onu köleci bir barışa mecbur etmek, devrimci hareketi toplumsal muhalefet çizgisine çekmek, antifaşist, ilerici güçleri teslim almak, Türk işçi ve ezilenleriyle, Kürt işçi ve ezilenlerinin birleşik mücadele cephesini dağıtmaktı.

MİT devşirmesi DAİŞ'çilerin SGDF'li sosyalistlere yönelik Suruç-Pirsus katliamı, faşist saray cuntasının ilk büyük hamlesiydi. Sonrası geldi. HDP binalarının çok yaygın biçimde polisin himayesindeki sivil faşistlerin saldırılarına uğraması, tahrip edilmesi, yakılması, Kandil'in

havadan durmaksızın bombalanması, yurtsever güçlere yönelik gözaltı ve tutuklamaların hız kazanması, belediye başkanlarının görevden alınması, parti yöneticilerinin yeniden hapisanelere yollanması, Kürdistan kentlerinin ablukaya alınması, tank ve top ateşine tutulması, sokak infazları, ölü bedenlere işkence, Türkiye'de yoğunlaştırılan faşist devlet terörü, gözaltı ve tutuklama saldırıları ve devlet cinayetleri...

Özyönetim Özsavunma Ve İç Savaş

Kürt halkı KÖH öncülüğünde kendi kaderini tayin hakkını özyönetim ilanları ile fiilen hayata geçirmeye girişti. Sömürgeci devletin işgal kuvvetlerini tanımayarak, onların yönetimi altında yaşamayı reddederek ve aşağıdan yukarıya halk meclisleri/konseyleri kurarak kendi kendini yönetmeye başladı. Öz savunma komiteleri kurarak özyönetim ilan edilen kentleri, mahalleleri korumaya aldı. Bir devrim süreciydi bu. Sömürgeci rejimin buna yanıtının sert olacağı aşikârdı. Zaten daha devrimci hamle başlamadan “7-8 ay önce çöktürme” planı hazırlanmıştı. Hendekler ve öz savunma birlikleri “çöktürme” saldırısına karşı devrimci direniş hamlesiydi. Devlet tüm savaş aygıtları ve araçlarıyla yüklendi. Her biri Dımdım kalesi destanına dönüşen direnişleri bastıramadı. Bir yanda Kürt halkının diğer yanda sömürgeci faşist devletin olduğu bir iç savaşı bu. Kuzey Kürdistan'ın bütününe kapsamaması ona sınırlı bir iç savaş görüntüsü verse de, bu görünüm özsel durumu değiştirmiyordu. Üstelik

bu daha başlangıç. Özyönetim direnişleri yaygınlaştıkça iç savaş alanı da genişleyecektir.

Türkiye'nin Sessizliği

Devletin saldırıları sınırsız bir vahşet halini alırken yoğunlukla Türkiye'de çalışma yürüten, ana gövdeleri Türkiye cephesinde bulunan emekçi soldan parti ve örgütlerin, ilerici demokratik güçlerin yeterli tepki vermemesi bir tartışma konusu olageldi. Türk halkının geneli söz konusu olduğunda uzun yıllara varan Kürt halkına yabancılaştırma, şovenizm ve bölünme korkutmasının etkili olduğu bir sır değil. Kendini ilerici, halkçı demokrat sayan Türkiye halkından pek çok kesim de Kuzey Kürdistan'daki işgalci, sömürgeci burjuva Türk devlet varlığını onaylıyor, bunu “kazanılmış bir hak” görüyor. Bazıları Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını “emperyalizmin oyunu” sayıyor. Devrimci ve antifaşist güçlerin bu durumu henüz

köklü bir değişime uğratamadıkları da bir gerçektir. Ama meseleyi sadece bu olgularla açıklamak yeterli olmaz ve gerçeği de yeterince yansıtmaz. Rojava devrimi, Gezi-Haziran ayaklanması ve HDP'den sonra Türk halk kitlelerinin eskisi gibi kaldığını söylemek diyalektik toplumsal dinamiği reddetmek olur. Türk halk kitleleri arasında önemli bir ilerici birikim oluşmuş durumda. Bu ilerici birikimin bir kuvvet olarak yeterince cisimleşmemesinin çeşitli sebepleri var. Bunların birincisi devletin ideolojik aygıtlarının kısmi etkisidir. Egemen ulus kibri ve tavrı bir bilinç biçimi olarak şu ya da bu düzeyde bu kesimler üzerinde de etkisini sürdürüyor. İkincisi, ilerici birikimin dağınık karakteridir. HDK-HDP bu dağınıklığı gidermenin iyi bir aracı olsa da henüz rolünü tam olarak oynayamıyor. Sömürgeci faşist devlet onun bu rolünü çok iyi kavradığı içindir ki, HDK-HDP'yi dört bir koldan sınırlamaya çalışmaktadır. Üçüncüsü, Kürdistan'daki mücadele düzeyi ile Türkiye'dekinin eşitsizliğidir. Devlet zor aygıtlarıyla çullandığında basın açıklaması yap-

mak bile güçleşebilmektedir. Devlet de, kitle mücadele düzeyinin yükselmesini engellemek için var gücüyle yüklenmektedir.

Sessizlik Geçicidir

Türkiye'deki sessizlik geçicidir çünkü bu sessizlik ilerici, demokratik kitlelerin AKP politikalarına onay vermesinin sonucu değildir. Kürtler söz konusu olunca egemen ulus bilincinden kaynaklı önyargılar bir fren olmuştur ama bundan daha önemlisi örgütsüzlük ve devlet terörüdür. Gezi – Haziran ayaklanmasına katılan kitlenin bir bölümü burjuva Türk ulusalcılığının etkisi altındaydı. Bunlar Kürt ayaklanması karşısında Düzen Partisinin cephesine yedeklendi. Buna karşı Haziran ayaklanmasının ilerici kitleleri henüz birleşik demokratik cephenin saflarında toplanmış değil. İşgal ve abluka altındaki Kürt şehirlerindeki direniş sürdükçe Türk halk kitlelerinin ilerici bölüklerinin de politik cesareti yükselecektir. Düzen Partisini oluşturan blok gerçekte güçsüzdür, Göbelsvari propaganda, yalan demagoji ve devlet terörü ile ayakta durabilmektedir. Kürt direnişinin sürmesi ve Türk halk kitlelerinde yükselen seslerin çoğalması bu bloku çatlatacak ve dağıtacaktır.

Abluka Dağılıyor

Nitekim Akademisyenler bildirisi ilerici uyanışın etkili bir sesi oldu. Dilekçeye imzasını koyanlara karşı verilen aşırı tepki geliştirilen fiili ve psikolojik faşist terör Düzen Partisi'nin gerçekte ne kadar aciz olduğunu açığa çıkarmaya yetti. Fa-

şist politik islamcı diktatör Tayyip Erdoğan'ın, eylemleriyle olduğu kadar sözleriyle de faşist diktatör Evren'i taklit etmesi tesadüf olmasa gerek. Evren de 1984'deki aydınlar dilekçesine benzeri bir tepki vermiş, aydınları "hain" ilan etmişti. Akademisyenler bildirisi yeni bir saflaşmanın ateşleyicisi oldu. Akademisyenleri savunan, taleplerine sahip çıkan güçler ilerici birikimin hiç de küçümsenmeyecek düzeyde olduğunu, uygun mücadele biçimleriyle bu birikimin açığa çıkarılabileceğini gösterdi. Halklarımızın Alevi inancına mensup bölüklerinin giderek yükselen tepkisi de büyük öneme sahiptir. Batı'daki psikolojik harekât ablukasının dağıtılması Düzen Partisi için Kürdistan'daki kent ablukalarının dağıtılmasından daha risklidir. Türkiye'deki psikolojik harekât ablukasının dağıtılması Düzen partisi blokunu çatlatacağı gibi ilerici birikimin bir devrimci silkinişe yönelmesinin yolunu açacaktır. Süreç tam da bu yönde ilerlemektedir.

HDK/P'nin Önemi

HDK/P halklarımızın birleşik demokratik cephesidir. Bugüne kadar çok önemli bir rol oynadı. Kuzey Kürdistan'daki devrimci hamleden sonra önemi azalmaktan çok arttı. Programı ve hedefi çok daha kapsamlı olsa da önceki dönemde asıl olarak AKP karşıtlığı üzerinden ilerici muhalefetin birleşme aracıydı. Bugün Türk burjuvazisinin tüm kanatlarının, politik İslamcılar, genelkurmay ve ulusalcı-milliyetçi faşistlerin koalisyonu olan Düzen Partisine karşı ilerici muhalefetin

birleşik direniş aracıdır. Onu önemi azalmadı, rolü yeni bir nitelik kazandı. Bir önceki dönemde birleşme zeminiydi. Şimdi birleşik direniş aracı. Ona nesnel olarak bu niteliği veren yeni koşullardır. Bu rolü oynamak zorundadır aksi takdirde varlığını sürdürülemez. Birleşik direniş cephesi rolü kaçınılmaz olarak ondaki liberal eğilimlerin törpülenmesini ve devrimci yöneliminin güçlendirilmesini gerektirir. Sertleşen şartlar karşısında direniş cephesinin sertleşmesinden başka bir yol yok. İlerici bölüklerin

Böyle bir iç savaş planı ancak devrimci bir iç savaşla yanıtlanabilir. Elbette böyle bir görev veya sorumluluğun öncülüğü ve taşıyıcılığı HDK-HDP'ye havale edilemez. Burada öncü görev ve sorumluluk devrimci partilerindir.

Düzen Partisi karşısında derlenip toparlanması ve cesaretlenmesi ancak bu yoldan gerçekleşebilir. Düzen Partisi Bakûr'daki direnişi bastırmayacağını anladığında "son Türk devleti"ni ayakta tuabilmek için sivil iç savaş planını devreye sokmaktan çekinmeyecektir. HDK/P böylesi bir zehirli planın panzehiridir.

Devrimci İç Savaş

Böyle bir iç savaş planı ancak devrimci bir iç savaşla yanıtlanabilir. Elbette böyle bir görev veya sorumluluğun öncülüğü ve taşıyıcı-

16 ❖ Marksist Teori 19

lığı HDK-HDP'ye havale edilemez. Burada öncü görev ve sorumluluk devrimci partilerindir. Bugünkü koşullar veri kabul edildiğinde gidişat devrimci durumun bir devrimci krize doğru itilmesinin koşullarının Kuzey Kürdistan'dan sonra Türkiye'de de oluşacağını gösteriyor. Fakat Türkiye'deki Bakûrê Kurdistan'dakinden farklı olacaktır. Kuzey Kürdistan'da devlet ve halk karşı karşıyadır. Bu karşıtlığın içinde olmayanların büyük bölümü ise devlet safları içinde görünmekten kaçınmaktadır. Oysa Batı'da mücadele kızışıkça ulusalcı, ülkücü ve politik İslamcı faşist-

ler devlet kuvvetleriyle birlikte sokak savaşına katılacaktır. Devletin Bakûr'daki direniş karşısında havlu atarak yeni bir yönelime girmemesi halinde stratejide öngörülen iç savaşlar serisine yaygın ve sık aralıklarla karşılaşacağımız bir döneme giriyoruz. Bu görüş açısına uygun bir hazırlık ve duruş sergilenmez taktikler geliştirilmezse süreçten kazanımla çıkılamaz. Birleşik direniş cephesinin güçlendirilmesi, örgütlülüğünün ve mücadele düzeyinin yükseltilmesi; öz savunma birliklerinin Batı'da da yaygınlaştırılması bu nedenle hayati öneme sahiptir.

Belge

Politik Gelişmeler Ve Rejimin Yapısı

1) Rejimin faşist niteliği değişmiş ancak yarı askeri biçimi ortadan kalkmıştır. Kürt ulusal devrimci savaşımı, politik özgürlük için mücadele eden işçi-emekçi kitleler, demokratik Alevi hareketi ve bütün bunlar zemininde politik islamcı hareket yarı askeri faşist diktatörlüğü yönetememe krizine itti. Sermaye oligarşisi “değişim” programıyla bu sürece müdahale etti ve krizi aşmaya çalıştı. Tüm bu sürecin toplamı olarak ortaya çıkan AKP hükümeti, bu hükümete ABD ve AB desteği, 2004’ten itibaren yeniden sahne alan ve giderek yükselen ulusal demokratik hareket, işçilerin ve ezilenlerin büyüyen politik özgürlük mücadelesi koşullarında rejimin içyapısında değişim oluştu. 2007 genel seçimleri sonrasında başlayarak generaller partisi gerilemeye, giderek çözülmeye uğradı, sermaye oligarşisi ve politik islamcı AKP’nin rejim üzerinde dolaysız etkisi gelişti, güçlendi. MGK içindeki güç paylaşımı değişti. Rejim yarı askeri karakterini kaybetti. Yarı askeri faşist diktatörlük, faşist diktatörlük biçimini aldı.

Bütün bu gelişmeler politik islamcı hareketi rejim krizinin dinamiklerinden biri olmaktan çıkardı. Bu durum aynı zamanda, henüz bir ideolojik çevre durumunda olsa da, politik islamcı güçler ve Müslüman kitleler içinde kaderini ezilenlerle birleştirme eğilimindeki grupların doğuşunu koşulladı.

Belirli mevzilerde burjuva reformlarla geri adımlar atılsa da devletin faşist merkezi yapısı daha da güçlendirilmekte, polis, MİT, ordu, yargı bu temelde yeniden örgütlenmektedir.

2) AKP, emperyalizmin ve sermaye oligarşisinin çıkarları doğrultusunda bu geçiş sürecinin siyasi yönetimini yürüttü. Bu sürecin belli bir aşamasında AKP, hükümet gücünün ötesine geçerek, devlet iktidarında belirleyici bir güç haline gelmeyi amaçladı ve bu yönde ilerledi. Bu yönelim AKP’yi sermaye oligarşisiyle kimi açılardan karşı karşıya getirdi. Keza, onu bir iktidar bloğu zemininde ittifak yaptığı F. Gülen cemaatiyle de sürtünmeye itti. Yeni güç dengeleri ve ittifakların oluştuğu krizli bir süreç ortaya çıktı. Haziran Ayaklanmasını takip eden süreç-

te 17 Aralık yolsuzluk operasyonu ile egemen sınıf bölüklerinin birbirlerine karşı devlet mevzilerini kullanarak savaştıkları bir iç iktidar mücadelesi baş gösterdi. Bu durum devlet krizine dönüştü. Devlet krizi halen sürmekte ve devlet bünyesindeki bu yarıma, devrimci olanakları misliyle artırmaktadır.

3) Sermaye oligarşisinin AKP eliyle yürüttüğü, rejim krizini burjuva yoldan aşma hedefli “değişim” programı başarısızlığa uğramıştır. Bu nedenle rejim krizinin devrimci krize dönüşmesinin olanakları daha fazla birikmiştir. Yakın tarihin rejim krizine ek olarak, cumhuriyet tarihinin bütün sorunları birikerek yığılmıştır. Bunlar devrimci çözümü yegane seçenek olarak öne çıkarmaktadır.

4) Haziran Ayaklanması, birikmiş bütün bu çelişkilerin politik özgürlük sorunu etrafında patlak veriş ve alttan alta gelişmekte olan devrimci durumun açığa çıkışıdır.

Kürdistan devriminden ayrı olarak, Türkiye’de de bir devrimci durum ortaya çıkmış bulunuyor. Egemen sınıfların eskisi gibi yönetemez hale geldikleri ve bunun bir devlet krizi biçiminde somut biçim aldığı, ezilenlerin eskisi gibi yönetilmek istemediği ve bunu büyük kitle mücadeleleri biçiminde pratik eylemlerle reddiye düzeyinde ortaya koydukları Türkiye’de bir devrimci durum ortaya çıkmıştır. Haziran’da ortaya çıkan devrimci durumun bir devrimci yükselişe dönüştürülmesinin koşulları mevcuttur. Bunun gerçekleştirilmesi, devrimci parti ve örgütlerin iradi hazırlık ve müdahalesi ve keza halk kitlelerinin bilinç ve eylem düzeyinin bu yönde derinleştirilmesiyle mümkün olabilir. Dönemin temel görevi, bütün ilerici, devrimci, halkçı güçlerin, bütün ezilen halk kesimlerinin “politik özgürlük” bayrağı altında birleştirilerek faşizmin karşısına dikilmesidir.

5) Kürt ulusal özgürlük hareketinin kendisini sömürgeci faşist rejime eylemlerle biçimde dayatmasının sonucu olarak, devlete geri adım attırmasıyla başlayan görüşmeler süreci, devletin Abdullah Öcalan şahsında Kürt ulusal varlığını tanımak zorunda kalması ve keza inkârda geri adım atması bakımından halklarımızın bir kazanımıdır. Görüşmeler ve çift taraflı ateşkes süreci Türk şovenizminin nispi gerilemesine yol açtı. Süregiden çift taraflı ateşkes ulusal demokratik savaşımın eseridir. Görüşmelerin gerçek bir müzakere sürecine dönüşmesi ve keza yürüyen bu görüşmelerin halklarımız lehine sonuçlar vermesi bu sürece müdahale eden kuvvetlere bağlıdır. Kürt ulusal kolektif haklarının elde edilmesi görüş açısından “emekçi çözüm” hedefiyle bu sürece müdahale etmek görevi Partimizin önünde durmaktadır.

6) İnkârcı sömürgeci faşizm, Kürt ulusal özgürlük hareketini tasfiye etme temel hedefinden vazgeçmemiştir.

Görüşmeler sürecinde de sorunun “bireysel kültürel haklar” çerçevesinde en geri zeminde “çözümünü” dayatmaktadır. Keza, bir yandan görüşmeler sürerken, diğer yandan kalekol ve baraj inşaatlarıyla sömürgeciliği sağlamlaştırmaya, sermaye oligarşisinin Kürdistan’a nüfuz etmesi için koşulları olgunlaştırmaya çalışmaktadır.

Kürt ulusal özgürlük hareketi ise kolektif ulusal demokratik haklar talebini yükseltmektedir. Kürt hareketinin bu süreçte gündeme getirdiği “demokratik özerklik” sömürgeciliğin sınırlandırılması projesidir. Kürt ulusal sorununun bütün kapsamıyla çözümü, yani sadece inkârın değil, sömürgeciliğin de yenilmesi, demokratik halk devrimi ve sovyet cumhuriyetler birliği yolundan mümkün olacaktır.

MLKP 5. Kongresi

Kadın Özgürlük Mücadelesinde Emekçi Solun Yeni Dönemi

Sema Duru Boran

Roja'ya'da, Kuzey Kürdistan'da ve Batı'daki toplumsal mücadeleler içinde kazanılan bu yeni mevzilerle nasıl ilişkileneceği, kadın özgürlük mücadelesinde iddiası olan bütün güçlerin sınanma alanıdır. Bugün kadın özgürlük mücadelesi etrafında gelişen yeni tartışma ve saflaşmaların merkezinde, yukarıda temel başlıklarıyla sıralanan konuların durduğu/duracağı aşikar. Bu sürecin başlıca politik öznesi olan Kürt kadın hareketi ile, gelişen bu yeni durumla dinamik bir ilişki çabası içinde olan sosyalist kadınları tartışma bırakırsak, emekçi solun devrimci bölüklerinin, reformist kesimlerinin ve sosyalist feminist ve feminist kuvvetlerin mevcut mevzilenişlerine yakından bakmakta fayda var.

Emekçi sol hareket içerisinde 90'lı yıllardan itibaren kadın özgürlük sorunuyla ilişkide iki temel eksen belirginleşti.

Birinci eksen (ki emekçi sol hareket içinde bu eksenin öncülüğünü sosyalist kadınlar omuzladı), kadın özgürlük mücadelesini devrimci mücadelenin yarısı olarak ele alma, buna uygun teorik, siyasi, örgütsel açılımları geliştirme, süreklileşmiş siyasi faaliyetin konusu haline getirme hatından ilerledi.

Yürüyüş'ün pratik öncülüğünü, Kızılbayrak'ın sözcülüğünü üstlendiği ikinci eksen ise, statükocu ve yer yer gerici temelde mevzilendi, kadın

“sorununu” devrime havale etme, kadının kurtuluş mücadelesini sermaye egemenliğine karşı mücadeleye indirgeme hattından yürüdü. Bu ikinci eksen, kavrayış olarak, kadınları devrime yedekleme geri çizgisinde dursa da, eylemsel bakımdan bu geri çizginin dahi gereklerini yerine getirecek adımlar atamadı. Kadınları örgütlemeye özgün araçların, dilin ve örgütlerin geliştirilmesi sorununu bile, birinci eksenin yön verdiği kadın hareketinin sürükleyici etkisinin oldukça geç ve cılız yankıları temelinde ele almaya başladılar.

Bugün bölge, kadın özgürlük mücadelesi zemininde de Rojava

Devrimi'nin kalbinde bir akkor gibi yandığı devasa gelişmelere sahne oluyor. Rojava Devrimi'nin aynı zamanda bir kadın devrimi olarak gelişmesi gibi, Kürdistan'daki direniş ve Batı'daki isyan dalgası da kadın isyanını içererek ve onun tarafından dönüştürülerek ilerliyor. Bu yeni koşullar altında, kadın özgürlük mücadelesi temelinde emekçi sol saflarda yeniden pozisyon alış, temel çizgilerin yeniden şekillenmesi kaçınılmaz.

Emekçi sol hareketin kadın özgürlük hareketiyle ilişkisinin son onbeş yılı bakımından, bir dönemin kapanmakta olduğu ve yeni bir dönemin başladığı günlerdeyiz.

Kadın Devrimi Ve Devrimi Anlamayan Devrimcilik

Bölgede ortaya çıkan kadın devrimi ve kadın isyanı gerçeği, feminist güçlerin ortaya koydukları çeşitli programların da, emekçi solun geleneksel yaklaşımlarının tümünün de pratik,

gerçek bir durum olarak aşıldığı, ama aynı zamanda, komünistler başta olmak üzere, kadın özgürlük sorunuyla daha dinamik bir ilişki kuranların da yeni görevler temelinde yenilenme, örgütlülüğünü ve siyasi pratiğini geliştirme, gelişmeleri anlamlandırma ve yeniden mevzilenme ekseninde yeniden sınanacağı bir tabloyu açığa çıkarıyor.

Bu tablonun belli başlı nitelikleri neler?

Birincisi, kadın özgürlüğü sorununun toplumsallaşma düzeyidir.

Kadın özgürlük sorunu, bölgede açığa çıkan devrimci dinamikler üzerinde, bugüne kadar olduğundan farklı biçimde toplumsallaşıyor. En başta da kadına yönelik şiddet, hem Kuzey Kürdistan, Rojava ve Şengal'de sömürgeci-faşist zulümle el ele, hem Batı'da, AKP öncülüğündeki burjuva devletin faşist saldırılarıyla ve erkek şiddetini aklama çabalarıyla el ele, hiç olmadığı kadar toplumsal bir ko-

8 Mart Kadın Mitingi Tartışmalarından Bugüne

2000'li yıllar boyunca emekçi sol hareket içinde kadın özgürlük mücadelesi üzerindeki saflaşmasının başlıca zemini 8 Mart eylemleri olmuştur. Emekçi solun önemli bir bölümünün sorunla sadece 8 Mart'tan 8 Mart'a ilişkilendiği, günlük siyasi mücadelenin konusu haline getirmediği koşullarda başka türlü de olamazdı zaten. Tam da bu yüzden, tartışmalar, erkekli-erkeksiz miting noktasında yoğunlaşsa da, saflaşmanın ana eksenini, kadın eksenli gündemlerle mücadelenin 8 Mart'tan 8 Mart'a mı, günlük siyasetin eksenlerinden biri olarak mı ele alınacağı sorunu ydu. Aynı anlamda bu saflaşma, kadın özgürlük mücadelesi ile emekçi sol saflardaki erkek egemenliği arasındaydı. Zira, bir kesim 8 Mart dışında kafasını kaldırıp demokratik kadın hareketine bir göz atmadığı için gündeminden, gelişiminden bihaber olsa da, birinci eksenini bir araya getiren, 8 Mart'a erkeksiz katılımında ortaklaşmaları değil, kadın eksenli mücadele hattının, toplumsal mücadelenin bir bileşeni olarak süreklileşmesi

nu olarak algılanır duruma geldi. Dün kadın eksenli gündemler, kadınların gündemiyken, bugün etrafında ezilen inanç örgütlenmeleri, ezilen ulus örgütlenmeleri, emekçi sol ve yer yer geniş ezilen ve sömürülen kitleleri de saflaştırabiliyor.

Kadın-erkek toplumsallığı örtüsü altındaki erkek toplumsallığı fikrinin, bunun ince ve kaba bütün görünümününün aşılması için en elverişli koşullar doğarken, kadın mücadelesi öncüler düzeyinde değil, kitleler düzeyinde de, toplumsal mücadelenin bir eksenini, bileşeni ve aynı zamanda da içerene olarak geliyor.

İkincisi, kadınların toplumsal mücadeleye katılımının kolektif kimlik, cins kimliği niteliğiyle geliyor olmasıdır. Dün devrimci saflara kitlesel de olsa, bir toplumsal kuvvetin, kesimin temsilcileri olarak değil de o kesime mensup tekil bireyler olarak katılan kadınlar, bugün politik-askeri alanlardan demokratik kitle ör-

gütlenmelerine dek pek çok mücadele gündemi ve örgüt biçimi kapsamında, cins kimlikli kolektif bir güç olarak saflarda varolmanın sayısız mekanizmasını açığa çıkarıyorlar.

Özsavunma eksenli örgütlenme, kadın özsavunmasının özgül olarak tanımlanması ve bu yönde örgütlenme deneyleri, yeni dönemin en önemli eksenlerinden biri. Deneyimin bugün gösterdiği, erkek şiddetinin, sadece protestocu bir çizgide yenilgiye uğratılamayacağı, kadınların, sadece halk özsavunmasının bir yedeği, bir parçası olarak örgütlenmeyip, bizzat kendi özgül sorunları ekseninde kendi özsavunmasını örgütlediği sürece erkek şiddetine, erkek egemen “eve dönüş” dayatmalarına vb karşı duramayacağı gerçeği.

Dördüncüsü, yeni bir toplumun, kadın özgürlükçü temelde nasıl inşa edileceğinin yeni biçimleri, girişimleri, verileri açığa çıkıyor ve pratiğin ateşten sınavına giriyor. Rojava

temelinde (gözaltında tecavüze karşı mücadeleden, emperyalizmin Afganistan ve Irak işgallerine karşı duruşa, Kürt kadınlarının barış talebini sahiplenmeden, erkek egemen yasal hükümlerde değişiklik talepli mücadelelere, F tipi tecrite karşı kadın eylemlerinden kadına yönelik şiddete karşı mücadeleye) ortak politika yapış yeteneğinin gelişmesi, ittifak kültürününün olgunlaşması oldu. “Kadın mitingi” pozisyonu, iddianın aksine, bu ortaklaşmanın çıkış noktası değil, ürünü olarak gelişti.

Diğer yandan ise, Devrimci 8 Mart Platformu’nun ayrışmasında belirleyici olan, erkek egemen burjuva düzene karşı hangi talep ve şiarların yükseltileceği, nasıl mücadele edileceği konularındaki farklı yaklaşımlar olsaydı, başka bir deyişle bu girişim, 8 Mart Kadın Platformu’nun erkek egemen düzene karşı mücadelede bıraktığı tek bir boşluğu doldurma başarısını gösterseydi, kavrayıştaki geriliklere, devrime indirgemeci yaklaşımlara vb. rağmen, kuşkusuz ki kadın özgürlük mücadelesini geliştirici bir rol oynardı. Platform bileşenlerinin “feminist sapma içerisinde oldu-

Devrimi, “Nasıl bir yeni toplum ve kadın özgürleşmesinin mekanizmaları yeni toplumda nasıl ifade bulacak?” sorusunu kaçınılmaz olarak gündeme taşıyor ve kendi pratik deneyimlerini bölgedeki siyasal öznelerin tartışmasına açıyor. Toplumun en yerel mahalli, sokak örgütlenmelerinden merkezi yapılarına, askeri mücadeleden yargı-adalet mekanizmalarına dek her cephede, bütün hücreleriyle eşmensiyet zemininde örgütlenmesi, bugüne kadarki deneyimlerin birikimi üzerinde gelişen ve onu pek çok bakımdan aşan bir yeni toplum olasılığını gündeme getiriyor.

Rojava’da, Kuzey Kürdistan’da ve Batı’daki toplumsal mücadeleler içinde kazanılan bu yeni mevzilerle nasıl ilişkileneceği, kadın özgürlük mücadelesinde iddiası olan bütün güçlerin sınanma alanıdır. Bugün kadın özgürlük mücadelesi etrafında gelişen yeni tartışma ve saflaşmaların merkezinde,

yukarıda temel başlıklarıyla sıralanan konuların durduğu/duracağı aşikar.

Bu sürecin başlıca politik öznesi olan Kürt kadın hareketi ile, gelişen bu yeni durumla dinamik bir ilişki çabası içinde olan sosyalist kadınları tartışma bırakırsak, emekçi solun devrimci bölüklerinin, reformist kesimlerinin ve sosyalist feminist ve feminist kuvvetlerin mevcut mevzilenişlerine yakından bakmakta fayda var.

Kadın Özsavunması Ve Yürüyüş’ün Sosyalist Kadınlara Tavsiyeleri

Kadın özsavunması, demokratik kadın hareketinin yıllara yayılan mücadelesinin kazanımlarıyla, Rojava Devrimi’nin ışığıyla, kendilerini özelde kadın özgürlük mücadelesi içinde tanımlasınlar ya da tanımlanmasınlar, devrimci kadınların ödedikleri bedellerle, birbirinden bağımsız sayısız kadının ölümü göze alarak

ğunu” saptadığı sosyalist kadınlara ya da kendisini feminist olarak ifade eden güçlere karşı da gerçek bir ideolojik hegemonya ve eleştiri zemini olurdu. Ancak, erkeklerin katılımı dışında, diğer platformun düzeniçiliğine kanıt olarak sundukları ya da sunacakları bir içerik ayrışması yoktu. Devrimcilik-düzeniçilik denklemini basitçe, kadın sorunu devrim sorunu olduğuna göre, kadın-erkek mücadelesi sorunudur, 8 Mart da bunun kürsüsüdür indirilmesi üzerine kuruyordu. Platform erkek egemenliğine karşı, kadın özgürlük mücadelesi için kurulmuş bir zemin değil, bizzat kadın özgürlük mücadelesine karşı, devrimci saflardaki inceltilmiş erkek egemenliğinin sözcülüğü zemini oldu. Bu nedenle de kadın özgürlük mücadelesi adına zırnık kazanımı yoktur. Bu platformun devrimci mücadele adına da kazanım sayılabilecek tek başarısı, bileşeni olan devrimci güçlerin ittifaklaşma yeteneğini geliştirmesi olmuştur, ancak bunu da bu güçleri daha ileri politik tutumlarda değil daha geri politik tutumlarda birleştirerek yapmıştır. Kadın özgürlüğünde oynadığı başlıca rol, kadın

boşanma, zorla evlendirmeleri reddetme, okuma vb biçimlerde özgürleşmeye attıkları adımlarla, kadın özgürlük hareketinin somut tartışma, mücadele, örgütlenme biçimleri arasında yer almaya başlıyor. Kuşkusuz mücadele ve örgüt biçimlerinde daha ileri yöntemleri gündemine alışı, kadın özgürlük mücadelesinin daha ileri bir aşamaya evrilmesinin bir sonucu. Bu gelişme karşısında, emekçi solun, kadın özgürlük mücadelesinde statükocu, muhafazakar, inceltmiş erkek egemenliğinden en fazla muzdarip, feminizm korkuluğunu konuya yaklaşımlarının ana eksenine haline getirmiş, transfobik-homofobik ve heteroseksist kesimleri, çoğunlukla daha da geri noktalara doğru savrulmuş erkek egemenliği tutumunda derinleşiyor.

Yürüyüş, dün olduğu gibi bugün de bu çizginin öncülüğünü üstlenmiş durumda.

Yürüyüş, 460. sayısında (15 Mart 2015), ESP’li kadınların özsavunma

tartışmalarına dair bir değerlendirme yaparken, 20 Şubat 2015 tarihli Atılım’da yayınlanan, Rakel Asıman imzalı “Acil Görev: Yaşam Hakkı İçin Özsavunma Birimleri kurmak” başlıklı yazıya yoğunlaşmış.

Kadın özgürlük sorunu, bölgede açığa çıkan devrimci dinamikler üzerinde, bugüne kadar olduğundan farklı biçimde toplumsallaşıyor. Dün kadın eksenli gündemler, kadınların gündemiyken, bugün ezilen ve sömürülen kitleleri de saflaştırabiliyor.

“ESP’den Kadınlar İçin Erkeklerle Karşı “Öz Savunma Birlikleri””: Silahlarınızı Erkeklerle Değil, Yozlaş-

özgürlük mücadelesini devrimci ya da reformist, kısmi ya da bütünsel, sürekli ya da kesintili biçimde, velhasıl değişik düzeylerde omuzlayan kuvvetler üzerinde gerici bir baskı oluşturması olmuştur. Kendi doğal tabanını oluşturan kadın kitlesini mücadeleye seferber etme ve bilinçlendirme dahi sınıfta kalmıştır. Bu nedenle, kadınları erkek egemen kapitalist düzene, sömürgeci faşizmin kadına yönelik baskı ve boyunduruğuna, erkek şiddetine karşı mücadeleye seferber etmede en cılız, feminizme karşı mücadelede en atak biçimde mevzilenerek, “8 Mart’ın sınıfsal ve tarihsel özünden boşaltan”, DSMP bileşenleri oldu. Bugünden geriye bakıldığında da, gerek erkek şiddetinden, işçi kadınların çok çeşitli gündemlerine dek kadın eksenli talep ve gündemlerde, gerekse F tipi tecritten Kürdistan’da sömürgeci boyunduruk ve ilhaka karşı çıkmaya kadar birçok toplumsal gündemde özel bir kadın duruşu geliştirmede pratik kazanımların tümü, 8 Mart Kadın Platformu etrafında toplanan güçlere aittir.

manın Sorumlusu Düzene Çevirmelisiniz!” başlıklı bu yazıya göre, ESP’li kadınlar “*erkeklerle karşı silahlı mücadeleye verme çağrısında bulunuyor*” ve “*bunun yapılacağı örgütlenme şekli olarak ‘özsavunma birimleri’ gösteriliyor*”. Yürüyüş’e göre bu tespitlere sorumluyu erkekler olarak gören sakat ve çarpık anlayış yol açıyor ve nedenlerin doğru tespit edilemediği koşullar altında “*bulunan en ‘ileri çözüm’ bu oluyor, ki elbette, gayet tabii ki, mutlaka, bekleneceği üzere ‘bu anlayış, kadın sorununun çözümünü devrimcilik yerine feminizmde gören bir anlayışın sonucudur’*”.

Yürüyüş, özsavunmayı, mücadele araç ve biçimlerinden biri olarak değil de, “en ileri” çözüm olarak tanımladığımızı nereden çıkarmış bilmiyoruz ama, emekçi solun statükocu kesimlerinin kadın özgürlük mücadelesiyle ilgili en yavan tezlerinin hemen hepsini bir araya doldurduğu bu yazısı,

üzerinde özel olarak durulmayı hak ediyor...

Erkeklerin de tecavüz-şiddet sorunundan mağdur olduğu, sorunun erkek-kadın sorunu olmadığı yönündeki, en gündem saptırıcı, en yavan tezi bir yana bırakacak olursak, Yürüyüş’ün sosyalistlere yönelttiği esaslı eleştiri oklarından biri, kadın özgürlük mücadelesindeki militanlığı hedef alıyor. Emperyalizme karşı (sanki erkek egemenliğine vurulan darbeler emperyalizmi nezle bile yapmazmış), adaletsizliğe karşı (sanki kadına yönelik adaletsizlik, adalet sorununun parçası değilmiş!), yoksulluğa karşı (sanki kadın özgürlüğü ekseninde bu konuda hiç bir mücadele örgütlenemezmiş!) vb sıralanan bir dizi faaliyeti gerçekleştirmediğini iddia ettiği ESP’ye soruyor: “*Neden kadın konusunda bu kadar cevvalsiniz?*” Bu, inceltirilmiş erkek egemenliğinin artık gülümseten klişelerinden biridir, sosyalist saflarda da yer yer

Kadın Özgürlük Mücadelesinin Yeni Dönemine Açılan Dönüm Noktaları

Emekçi solun kadın özgürlük mücadelesiyle ilişkisinde dönüm noktalarından ilki, DSMP’nin sönümlenmesi oldu. DSMP’nin miadını doldurduğunun başlıca göstergesi, gerek bütün bir tartışma sürecinin, gerek Kürt kadın hareketinin kazanımlarının, gerek HDK’nin yeni bir ittifak ve siyaset aracı olarak emekçi sol saflardaki siyaset tarzını dönüştürücü etkilerinin, gerekse de kendi iç dinamiklerinden doğan devrimci arayışların sonucu olarak önce YDK’lı, sonra DKH’lı kadınların DSMP’den ayrışması, özgün bir örgütlenme ve çalışma eksenini kurma, kadına yönelik erkek şiddeti, ev emeği, lgbtiler gibi emekçi sol bakımından soruna yaklaşımın en sorunlu boyutlarına dokunma ve giderek canlı, dinamik bir siyasi mücadele hattına girme yönünde ilerlemesiydi. Emekçi sol cephesinde kadın özgürlük mücadelesi bağlamında pozisyon yenilemenin son yıllardaki en sevindirici gelişmesi olan bu ayrışma, DSMP’nin

rastlarız: “Kadın sorunuyla bu kadar ilgilenenize sınıf sorunuyla ilgilenin”... Yürüyüş’ün içine su serpelim: sosyalist kadınlar henüz, kadın “sorununda” olmayı hedefledikleri kadar “cevval” değil ve sıraladığınız bir dizi gündeme dair görevlerinin yanında kadın özgürlük davası görevlerini, işlerinin, kalplerinin, ruhlarının yarısı olarak değil, ikinci görevleri olarak dahi değil, “kırkbirinci işleri” olarak tanımlayışları hiç de münferit sayılmaz. Öte yandan sosyalist kadınlar, aşmaları gereken eşikler olsa da, kadın özgürlük mücadelesinin öncü kuvvetlerinden biri ve emekçi sol saflardaki en ileri öncü teorik ve pratik tutumların sahibi olarak, cevvallik sıfatını kuşkusuz alımlarının teriyle hakettiler ve gururla taşıyacaklardır... İyi de, kadın “sorununda”, işçi sınıfının grevleri, devlet terörüne karşı savaşım, Kürt ulusunun demokratik talepleri, ezilen inanç topluluklarının mücadeleleri konusunda olduğu ka-

dar cevval olmanın nesi hatalı, nesi marksizme leninizme aykırı? Kadın özgürlük mücadelesinde militan olmakta kusur bulmak, bunu bir eleştiri olarak yazmayı, dillendirmeyi akıl edebilmek, nasıl bir egemen erkek kibrin ürünü? Siz, ezilenlerin, baskı altına alınanların, sömürülenlerin devrimci temsilcilerinden biri olarak, kadın “sorununda” bizim kadar cevval olmamanın neresini kendinize yakıştırıyorsunuz?

Bir diğer klişe ise bu sorunun kadın-erkek değil, sistem sorunu, toplumsal sorun olduğu söylemi. Sanki kadın cinsle erkek cins arası ilişkiler sistematik değilmiş, toplumsal ilişki değilmiş de bireysel ve tesadüfymiş gibi. Yürüyüş’te bilhassa ilginç olansa, konuyu emperyalizmin ve onun yozlaştırma saldırılarının sonucu olarak açıklaması. 5 bin yıllık kadın ezilmesinin, erkek egemenliğinin sorumlusunun, nasıl yaşı 100 yılı biraz aşan emperyalist düzen olduğunu

diğer bileşenlerini de erkek egemen, statükocu çizgide kemikleştirici bir rol oynadı.

İkinci dönüm noktası, HDP/HDK süreciyle, emekçi sol bakımından geleneksel siyaset tarzının, ittifak biçimlerinin dönüşümü, toplumun ilerici birikiminin önemli ölçüde HDP etrafında cepheleşmesidir. HDP-HDK, örgütlülük bakımından en zayıf olduğu alanlardan biri olmasına rağmen kadın özgürlük mücadelesi cephesinde de, yeni türde bir ittifak zemini oldu. Özellikle 7 Haziran seçimlerinde çok belirgin bir niteliğe dönülen özgül çalışma, kadın seçim programı, kadın seçim büroları, kadın kitlelerinin talep ve özlemlerini yanıtlamadaki çeşitlilik ve somutlama yeteneği, parti ve kongre içinde kadın inisiyatifini geliştirmede devreye konan, eştensiliyetten fermuar sistemine somut mekanizmalar, burjuva düzen partileri dahil bütün siyasi güçlere kadın özgürlük sorununda kendi ölçülerini dayatır oldu. Erkek egemen siyaset anlayışının, tarzının, hatta erkek egemen düzenin devamlılığının dolaysız savunuculuğunun saflarındaki ve

anlamakta zorlanıyoruz demek isterdik ama hiç de zorlanmıyoruz. Kadının ezilmesi diye bir sorunu yok ki Yürüyüş'ün. O şiddeti, tacizi, kadın

Kadın özgürlük mücadelesinde militan olmakta kusur bulmak, bunu bir eleştiri olarak yazmayı, dillendirmeyi akıl edebilmek, nasıl bir egemen erkek kibrin ürünü? Siz kadın “sorununda” bizim kadar cevval olmamanın neresini kendinize yakıştırıyorsunuz?

bedeninin alınıp satılmasını, erkek egemenliğinin kadının emeği ve bedeni üzerindeki sınırsız tahakkümünü “yozlaşma” ve “ahlak” sorunları kap-

samında ele alıyor. Ahlak anlayışı, feodal yaklaşımlardan bile beslendiğine göre, yeni yetme emperyalizmin “ahlakı bozduğu”nu iddia etmesi doğal; yeni bir toplumun bozulmuş ahlakın yeniden tesisi değil, yeni ve “kadın-yanlı bir ahlak” anlayışı üzerinde var edilebileceği ise Yürüyüş'ün düşünsel ufkundan uzak. Biraz “emperyalizmin yozlaştırmasına karşı” feodal ahlak, biraz “zayıfa el kaldırmama” centilmenliği, biraz burjuva kadın-erkek eşitlikçiliği... İşte Yürüyüş'ün soruna yaklaşımı... Ve sınıflı toplum düzenlerinin her türüsünden biraz alan bu karmaya karşılık, kadın özgürlük sorununda düzeniçi olan da biz komünistler oluyoruz!

“Silahlarımızı erkeklere değil, yozlaşmanın sorumlularına yönelmeliyiz”. Asîman'ın yazısının, “erkeklerden” değil, “tacizci erkeklerden” ve kadına yönelik suç işlemiş erkeklerden bahsettiğini, durduk yerde erkek cinsini kırma uğratmaktan, erkeksiz

eylemindeki azımsanamayacak etkilerine, özellikle seçimlerde aday listelerinin belirlenmesi gibi “kritik” konularda kadın cephesinin kazanımlarının kolayca gözden çıkarılması eğilimlerine vb rağmen HDK-HDP deneyiminin bugüne kadarki kazanımları, emekçi sol için bir çığır oluşturdu.

Üçüncü olarak, Haziran ayaklanmasıyla patlak veren Batı'daki devrimci durum, kadın özgürlük mücadelesinin yeni döneminin başlangıcının etmenlerinden biri oldu. Kadınların ve lgbti hareketin isyan günlerindeki etkin mevzilenişi, hareket içerisinde şovenizmi zayıflatan, demokratik bilinci yükselten etkileriyle, kadın özgürlük mücadelesinin yıllardır biriktirecek getirdiği zeminin nitel bir sıçrama dönemine girmesini getirdi.

Bu sıçramanın ilk göstergesinin bir kadın isyanı olarak patlak vermesi gecikmedi. Haziran ayaklanması sonrasında çok çeşitli gündemler etrafında boyveren iri ufaklı toplumsal patlamalardan biri olan Özgecan isyanı, kadın eksenli mücadele gündemlerinin toplumsal mücadelenin diğer dinamikleriyle buluşmasında yeni bir düzeyi, siyasi gündemi belirleme gü-

bir dünya kurmaktan sözettiğine de en azından bu yazıda rastlanmadığını, her iki yazıyı okumayanlar için vurulayıp devam edelim.

“Özgecanlar’ı Kurban, Suphiler’i Katil Yapan Bu Düzendir” şiarıyla AKP’nin Özgecan katliamındaki sorumluluğunu teşhir ettiği 457. sayıya gönderme yapan Yürüyüş, şöyle diyor: “Emperyalizmin çürümüş, yoz kültürü halkın kültürünü, değerlerini de çürütmektedir. Eşini, çocuğunu, ailesini öldürenlerin sayıları her geçen yıl artıyor. Parçalanmış aileler, yıkılan yuvalar her geçen gün artıyor. İşsizlik, açlık, çaresizlik, umutsuzluk aileleri teslim alıyor. Çözumsuzlük “cınnet haline” sokuyor. Kadın cinayetlerinin hangisi halkın yaşadığı bu sorunlardan bağımsızdır? Bu sorunların tek sorumlusu da bu düzendir.”

Yürüyüş, “Sorumluluğu katilden almıyoruz elbette ama tek başına sorumlusu da katil değildir. Onu yaratan düzenin kendisidir” deme zahme-

tine katlansa da, kısmi sorumluluğu tespit ve teslim edilen katilin akıbetine dair görüşleri meçhul.

İşte, düzençilik-düzensizlikle ilgili yavan tekerlemeye bir kez daha rastlıyoruz böylece: Feministlerin ve feminizme sapmış oportünist solcuların bir türlü farkedemediği, kadın sorununu “düzenin yarattığı” gerçeği!

Düzenin erkek egemen karakterini teslim etmezseniz, kadın özgürlük gündemi etrafında asla düzensiz nitelikte bir mücadelenin verilebileceğini kabul etmezsiniz. Ne feministlerce, ne komünistlerce! Sorununuz feministlerin ya da komünistlerin düzeni-düzensizliğiyle değil, kadın özgürlük mücadelesinin kendisiyle ilgili çünkü. Daha kötüsü, düzeni böyle eksik kavradığınız için, düzeni tam anlamıyla hedef alamaz, onu erkek egemenliği halkasından da darbelemeye yönelemez ve kendiniz düzeni kalırsınız da, farkına bile varamazsınız!

cünü açığa çıkarıyordu. Dahası, kadın özsavunması fikrinin, mücadelenin fiili-meşru temelde ve şiddet içeren araç ve biçimlerinin kadın özgürlüğü ekseninde devreye girişinin, Batı’da ilk kez bu denli yaygın ve meşru bir şekilde gündeme gelişi, kuşkusuz kadın hareketinin o güne kadarki kazanımlarıyla ve bu kazanımlara dayanarak yeni bir sıçrama eşiğine varışıyla ilgiliydi.

En önemli dönüm noktası ise, bir kadın devrimi olarak da gelişen Rojava Devrimi’nin, tüm bu gelişmelerle iç içe, bölgede kadın özgürlük mücadelesi bakımından da yeni bir siyasal saflaşmanın koşullarını ortaya çıkarmasıydı.

Yalnızca DSMP ekseninde toplanan güçlerin değil, kadın özgürlük mücadelesiyle daha etkin ilişki içindeki siyasal öznelerin de gerek ittifaklar düzleminde, gerekse tek tek bazı bileşenleri nezdinde bir dağınıklık dönemini yaşamakta oluşu, biraz da bu yeni gelişmelerden okunmalıdır.

“*Suphileri düzen yaratıyor*”. Ama düzen nedir ki? Neden aynı düzen, yozlaşmanın başka bir biçimini değil de, kadınların kurban, erkeklerin katil olduğu özel biçimi üretiyor? Erkek şiddeti, düzenin “yarattığı” bir sorun değil, bir yan ürün değil, düzenin ta kendisidir. Burjuva düzen, özelden sömürgeci faşist rejim, aynı zamanda bir erkek egemenliği, erkek şiddeti düzenidir.

Köy korucularını düzen yaratmıyor mu? İşbirlikçileri, muhbirleri, ajanları düzen yaratmıyor mu? Emekçi çocuklarından özel hareketçi katilleri düzen devşirmiyor mu? 19 Aralık katliamında devrimcilere işkence etmekten zevk alan katillere dönüşen askerler, Kürdistan’da kulak kesip biriktirenler, düzenin değil de uzaylıların yol açtığı afetlerin yarattığı mutant canavarlar mı? Peki ya düzen, tüm bu koruyucularıyla birlikte yoksa neyle var?

Bu erkek egemen burjuva düzen, burjuvazinin ve burjuva devlet aygıtının yanı sıra ve onlar adına, erkek egemenliğinden gelen ayrıcalıkları

uğruna kadına şiddet uygulayan, ezilen ve sömürülen sınıflardan erkeklerce de üretilip korunmuyor mu?

Peki bu durumda, “düzeni” kim savunmuş oluyor? Erkek egemen suçları, erkek şiddetini hedef almamayı öğütleyen Yürüyüş mü? Düzenin kendisine, tüm baskı aygıtlarına ve bekçiliğini üstlenenlere karşı, düzen mağdurlarının silahlı savunmasını her cephede örgütlemeye yönelik sosyalistler, marksist leninist komünistler mi?

Aynı Yürüyüş, haklı olarak, “*işkencecileri katil yapan bu düzendir*”, “devrimcilere kurşun sıkanları karşı-devrimci yapan bu düzendir” deyip de katillere, işkencecilere af çıkarmıyor... Ama Atılım, “*kızıl sopalarımız, tacizci erkeklerin başında gümbür gümbür patlamalı*” deyince, namlularınızı erkeklere değil düzene çevirin, onları suçlu yapan düzendir diyor. Sosyalistler hangi erkekleri hedef gösteriyor? Yürüyüş, hangi erkekleri savunuyor?

Ama dahası var! Aynı Yürüyüş altında, düzenin yarattığı tacizcilere de

af çıkarmıyor! Kefiliz ki bu günden sonra muafır! Sorun tacizcilerin cezalandırılması değil, sorun, tacizcilerin ne adına, kim tarafından cezalandırıldığı.

Yürüyüş'ün 13 Aralık 2015 tarihli 499. sayısında yer alan, "Mahallemizde Tacizci Barındırmayacağız" başlıklı haberi ele alalım:

"Alibeyköy'de 2 Aralık akşamı saat 23.00 sularında Cengiz Topel Dörtyol'da Cepheliler devriye attığı sırada 2 genç kadını huzursuz ve rahatsız gördü. Bu durum karşısında yanlarına giderek kendilerini tanıtan Cepheliler, sorunun ne olduğunu sordu. Kadınlar olayın şoku ile; Siyah BMW aracını kullanan birinin yaklaşık 15 dakikadır kendilerini takip ettiğini, yanlarına yaklaşmış ahlaksız şekilde arabaya davet ettiğini söyledi. Bunun üzerine Cepheliler tacizci BMW aracını kullanan adamı suçüstü yakalamak için kadınları 20 m uzaklıkta yürütüp, tacizci adamın ortaya çıkmasını beklediler. Daha kadınlar 5 m. yürümemişlerdi ki tacizci BMW arabasıyla, kadınların yanına yaklaşmış yine en başında söylediklerine benzer ahlaksız cümleler kurdu. Bu sırada arabanın dört tarafını saran Cepheliler adamı suçüstü yakalayıp, arabanın kapısını açmaya çalıştıklarında, adam neye uğradığını şaşırıp ve hızlıca arabanın gazına basıp kaçtı. Bunun üzerine arabayı taş yağmuruna tutan Cepheliler arabanın camlarını kırdı. Bu olay üzerine mahalle esnafına ve çevrede toplanan halka bu durum anlatılıp mahalleye sahip çıkılması gerektiği konuşuldu."

Demek ki, tek tek erkekler, "düzen" tarafından yaratılmış bile olsalar, ma-

hallenin namusuna göz dikiyorlarsa, "emperyalizmin yozlaştırma" saldırısıyla mücadele kapsamında cepheli ahlak zabıtalılarınca cezalandırılabilirler, tıpkı bedenini satmak zorunda kalan kadınların tokatlanması, yerlerde sürüklenmesi, teşhir edilmesi gibi... Sorun, kadın özgürlüğü, kadın cinsin korunması değildir çünkü, erkek egemen "ahlakın" korunmasıdır.

Ama düzen nedir
Aki? Neden aynı
**düzen, yozlaşmanın
başka bir biçimini değil
de, kadınların kurban,
erkeklerin katil olduğu
özel biçimi üretiyor?
Erkek şiddeti, düzenin
"yarattığı" bir sorun değil,
bir yan ürün değil, düzenin
ta kendisidir.**

Cepheliler yozlaşmaya karşı silahlanınca, aynı tacizciyi, aynı taciz nedeniyle dövmeleri devrimcilik oluyor, ama haberde bahsedilen "huzursuz ve rahatsız" kadınlar, sosyalistlerin öncülüğünde kendileri silahlanır ve huzursuz ve rahatsız olmayı bırakıp, "cevval" ve cazgır olmaya karar vererek, aynı taciz olayı karşısında aynı tacizciyi dövme eylemine bizzat girişirlerse o zaman bu kuşkusuz, feminist sapkınlık oluyor! Mahallede ahlak zabıtalığı toplumsal bir devrimci görev, kadın devrimcilerin mahalle kadınlarını erkek şiddetine, tacizine karşı sopayla, biber gazıyla silahlandırması ise feminist düzeniçilik oluyor!

Neden? Bir işe erkek eli değince mi devrimci olunuyor? Kadınlar yapınca o iş düzen içi mi oluyor? 8 Mart'larda tartışmaları, erkek egemen burjuva düzene, erkek egemen faşist rejime karşı hangi mücadele şiarlarının yükseltileceğine değil de, erkekli miting dayatmasına indirgerken de aynı "erkek elinin devrimci sihri" değil miydi savunduğunuz?

Peki neden Yürüyüş bu kadar çelişki içinde? Ya da onun görüşlerini iç tutarlılığa kavuşturacak geri kavrayış, kadın "sorununun" hangi biçimde tanımlanmasına dayanıyor? Yürüyüş

Peki bu durumda, "düzeni" kim savunmuş oluyor? Erkek egemen suçları, erkek şiddetini hedef almamayı öğütleyen Yürüyüş mü? Düzenin kendisine, tüm baskı aygıtlarına ve bekçiliğini üstlenenlere karşı, düzen mağdurlarının silahlı savunmasını her cephede örgütlemeye yönelen sosyalistler mi?

sayfalarında, Halk Cephesinin politik tutumlarında bu soruya bir dizi yanıt bulabiliriz, her ne kadar Yürüyüş sayfalarında "kadın" kelimesi kendisine çok sınırlı yer bulsa ve Halk Cephesi'nin bu konuyla ilgili pratik politik tutum aldığına nadiren rastlan- sa da...

Örneğin, 505. sayıda, Halk Meclisleri bünyesinde oluşan sorun çözme komitelerinin görevleri, önüne çıkan

sorunlar, neler yapılması gerektiği tartışılıyor ve şunlar söyleniyor: "*Bu sorunlar neler oluyor genellikle? Aynı apartmanda oturan iki ev kadınının, balkonundan benim çamaşırlarımın üstüne halı silkeledin kavgası, eşler arasında anlaşamama, kocanın eve sarhoş gelmesi, eşini dövmesi, küfür etmesi, alacak verecek sorunu vb... Yani genellikle iki kişi arasında yaşanan sorunlardır.*" (abç)

Yani ev içi erkek zulmü, "eşler arasında anlaşamama"dan ibaret olup, kadına yönelik erkek şiddeti, dayaağı, küfrü, tıpkı bir alacak verecek sorunu gibi, "iki kişi arasında yaşanan sorunlardır". Kadın özgürlük sorunu, sadece 8 Mart'larda feministlere ve ESP-SKM'li kadınlar gibi feminizmin batağında boğulan sapkın oportünistlere ders vermek gerektiğinde toplumsaldır. Kadın "sorunu" sadece, kadınlar bu konuda öncülüğe soyunduklarında, onlara sınırlarını hatırlatmak ve erkeğin müdahale özgürlüğünü garantilemek için "toplumsaldır". Ama kadın sorununun tek tek her gündemi, şuradaki taciz, buradaki dayak, oradaki hakaret sorunu ise hep iki kişilik sorunlardır... Kadın sorunun toplumsallığı, bu tek tek olguların tümünün, toplumsal düzenle bağı demek değildir; erkeklerin konuya eşit (hatta daha eşit!) müdahale hakkı demektir. Toplumsallık, "erkekli"liktir, çünkü toplumsal, dünyasal, makro konular, erkek işidir.

Kadın Özgürlük Mücadelesinin Yeni Döneminde Feministler ve Emekçi Solun Reformist Bölükleri

Feminist güçlerin kadın özgürlük mücadelesine düşünsel ve pratik kat-

kıları ortada. Dahası, bu yönlü arayışları, feministlerin azımsanamayacak bir kesimini, Kürt ulusal sorunu başta olmak üzere değişik toplumsal mücadelelerde ileri bir tutum almaya da yönelte geldi.

Öte yandan, bölgede yaşanan hızlı siyasal gelişmeler tablosunda, kadın cinsin kazanımlarını sahiplenme ve ilerletme bakımından feminist hareketin kendi reformcu sınırlarına dayanarak ciddi bir apolitizm içine girdiğini söylemek de yanlış olmayacak. Bu durumu sevinçle karşılamadığımız gibi, feminizmin miadını doldurduğu ya da ilerici barutunu tükettiği iddiasında da değiliz. Öte yandan, feminist güçlerde kadın özgürlük zemininde bir silkinmenin zorunlu olduğu da açık.

Feminist örgütlerle, neden kadın özgürlük sorunu merkezli örgütlenedikleri, neden diğer toplumsal konuları temel mücadele eksenini olarak ele almadıkları etrafında bir tartışma yürütecek değiliz. Bu, tıpkı bir ulusal kurtuluş örgütünün neden proletarya diktatörlüğünü hedeflemediğine odaklanmak gibi, abesle iştigalden öteye geçmez. Feminist örgütlerin, kendi ifadeleriyle feminizm(ler)in varlık nedeni, bütün akımlarıyla, kadın eksenli siyasettir. Ama pekala bu örgütlerin tümüne, bölgedeki gelişmelerle, tam da kendi varlık zeminleri olan, kadın eksenli siyaset temelinde, kadın cinsin somut kazanımlarını sahiplenme, ilerletme temelinde neden daha militan bir ilişki kurmadıklarını sorabiliriz. Neden, örneğin kadın cinsin konumu ve durumu bakımından kuşkusuz faşist sömürgeci rejimden de, Suriye gerici rejiminden de daha

ileri bir durumun ifadesi olan Rojava devrimiyle, kadının örgütlü gücüyle elde ettiği ve savunduğu kadın cinsin kazanımları uğruna daha militan bir ilişki kurulmuyor? Örneğin YPJ saflarında, Rojava Devrimi'nin kadın özgürlüğüne anlamlı katkılarından dolayı vb savaştan feminist aydınlar göremediğimiz gibi, Batı'da, Rojava devriminin ve kadın eşitliliyetinin ve özsavunmasının büyük bir emekle var edildiği Bakure Kurdistan özyönetimlerinin anlamlı bir sahiplenilişi, eylemsel düzeyde savunulmuşu söz konusu olmuyor.

Neden İFK ya da çizgisel muadilleri ve devamcıları, sözcülüğünü yaptıkları bu çizginin öncülüğünü yapmaya yeltenmiyor? Nevin Yıldırım kişisel olarak özsavunma yapıyor ve müebbet hapisle bedelini ödüyor, neden feminist kadınlar bu türden bedelleri göze almıyor?

Bırakalım bölge devrimini, Batı'da kadın özsavunması gündemiyle nasıl bir ilişki kuruyor feminist hareket? İFK, özsavunma raporu yayınlamaya başladı. İyi de yaptı. Kuşkusuz bu bir katkı, hizmetti. Ama neden İFK ya da çizgisel muadilleri ve devamcıları, sözcülüğünü yaptıkları bu çizginin öncülüğünü yapmaya yeltenmiyor? Nevin Yıldırım kişisel olarak özsavunma yapıyor ve müebbet hapisle

bedelini ödüyorken, neden feminist kadınlar bu türden bedelleri göze almıyor?

Beşbin yıllık bir toplumsal düzeni, bir toplumsal ilişkiyi yerle bir edeceksiniz ama bunun için ağır bedeller ödemeyeceksiniz. Ya da tek tek kadınlar, teke tek mücadelelerde bu bedelleri ödeyecek (geceleri sokağa çıkma hakkını kullanıp saldırıya uğrayan kadınlar, boşanma hakkını kullanıp canıyla ödeyen kadınlar, öz savunma hakkını kullanıp müebbetle ödeyen kadınlar), ama onlar adına söz söyleme iddiasında olanlar bedel ödemeyecek! Böyle bir toplum değiştirme biçimi nerede görülmüştür ki!

Kadın özgürlük davasına adanmak, kadınlar için, kadınlar adına ve kadınlar hakkında risk almak, bedel ödemek... Buraya gelince hemen hemen tüm güçlerin tutumu eşitleniyor. Emekçi solun devrimci bölüklerinin önemli bir kısmı, her konuda risk alırken, özelde bu sorunda risk almayı gereksiz görüyor, ne toplumsal gericiğin göğüslenmesi, ne örgütsel kayıplar verilmesi, ne de siyasal yenilgiler alınması risklerine giriliyor. Reformist bölüklerse (ki bunlara tüm kesimleriyle feministler de dahil) genel olarak mücadelede risk almaktan kaçınıyor. Ama sonuçta, risklerle, bedellerle yürünmesi gereken bir mücadele, kimse bedel ödemeye, risk almaya, radikal kararlar ve bu karar-

ların sorumluluğunu almaya hevesli olmadığı sürece, büyütülemiyor.

Bu durumlar, feminist akımları, çevreleri, kadın özgürlük sorununda reformist, toplumsal sorunların kadın özgürlük gündemi dışındaki konuları karşısında ise çoklukla apolitik tutuma koşulluyor. Bu kuşkusuz, sadece kadın eksenli mücadele bakış açısıyla dahi savunulamaz bir durum.

Reformist solun diğer kesimleri özsel olarak feministlerle benzer bir pozisyon içinde. EMEP'li kadınlarsa, öz savunma söyleminin adını sahiplenirken, içeriğini, on kişiye onbeş kişiyi ekleme, genel dernekleşme-örgütlenme ile anlamlandırarak boşaltıyor.

Bu cephede en ayrıksı ve ileri tutum ise, pratik-politik bakımdan canlı, mücadelecı bir çizgiden ileri gelen arayışlarının ürünü olarak, gerek Kürt ulusal demokratik mücadelesi, gerekse kadın özgürlük mücadelesi bakımından gelişen, dinamik bir mevzilenme içerisindeki Halkevci kadınların sokak eksenli hareket tarzı ve arayışları.

Dünya çapında kadın özgürlük mücadelesinde yenilenme ve sıçramanın en ışıklı odağını oluşturan bölgemiz koşullarında kuşkusuz ki kadın özgürlük mücadelesi, politik özneleri, öncüleri şahsında bölgedeki kazanımlarla ve yeni görevlerle buluşmayı başaracaktır.

Gençlik Hareketi Emekçi Sol Ve Sosyalist Gençlik

Cebrail Ünlü

Gençlik hareketi ve bir bütün olarak gençlik kitleleri, çok yakın zamanlarda devrim ve ayaklanma okulundan geçmiştir. Gezi – Haziran Ayaklanması ve Kobanê direnişi, gençliğin devrimle kurduğu güçlü bağın en somut ifadesidir. Ayaklanma’da binlerce genç faşizmle barikat başlarında çarpışmayı ve direnmeyi can pahasına öğrenirken, Kobanê direnişine ve de Rojava topraklarına koşan binlerce genç savaşçı, devrimin güncelliğinin gençlik içerisindeki en somut yankılarıdır. Artık gençlik kitlelerinin ilerici bölükleri, devrime ve devrimci olana yüzünü daha çok çevirmektedir. Gençlik hareketi ise yeniyi ve devrimci olanı en hızlı öğrenip, içselleştiren ve bu yeni duruma göre politika üreten olabilme potansiyelini içerisinde barındırmaktadır.

Esas ağırlığını üniversiteli gençlik hareketinin oluşturduğu Demokratik Gençlik Hareketi, tarihsel olarak her daim toplumsal muhalefetin ve de emekçi sol hareketin buz kıranı, yol açanı olmuştur. 68 gençlik hareketinin, anti-emperyalist karakterdeki mücadelesiyle başlatmış olduğu eylemlilikler, kısa zamanda sınıf eylemliliklerine zemin hazırlamış, yine 71 devrimci atılımı da aynı zemin üzerinden kopuşlar yaratılarak gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca 74-80 devrimci yükseliş dönemi de bu bakımdan benzerlik göstermektedir. 12 Mart sonrası, Ankara ve İstanbul yükseköğrenim gençliği başta olmak üzere, gençlik hareketleri, antifaşist karakterdeki halk direnişlerinin kıvılcımı yakmış,

birçok devrimci parti ve örgütün doğumunu da kendi bağrından gerçekleştirmiştir.

Gençlik hareketlerinin ve içerisinde barındırdığı devrimci kopuş zeminin en anlaşılır örneklerinden bir tanesi de KUÖH’dir. Öyle ki bu hareket, kuruluşunun öncesine dayanan uzun yıllar boyunca Bakûrê Kurdîstan halkı tarafından “talebeler” olarak adlandırılmıştır.

Bugün de gençlik hareketi, bir kez daha buz kıranı rolünü oynayabileceği ve dahası oynaması gerektiği bir konjonktürde bulunuyor. Üstelik geçmişten farklı olarak gençlik hareketinin bugün çok daha güçlü bir yanı vardır. O da bayrağı altında yürüyebileceği “Marksit-Leninist-Komünist” bir partisinin bulunmasıdır.

Gençlik Hareketinin Bugünkü Durumu

Şurası çok açıktır ki gençlik hareketinin, ayaklarını sağlam basarak ileriye doğru atılımlar yapabileceği çok güçlü bir zemini mevcuttur. Özellikle de “saray darbesi”nin zor ve şiddet araçlarıyla hayata geçirilmeye çalışıldığı böylesi bir politik uğrakta gençlik hareketinin en önemli direniş güçlerinden bir tanesi olacağı şimdiden herkesin kabul

Gençlik hareketi direniş- devrimci şiddet-öz savunma başlıklarında kendisini yetkinleştirmeli, profesyonelleşmelidir. Artık kabul etmek gerekir ki her demokratik faaliyet, “askeri” bir hesap yapmayı ve askeri bakış açısını da zorunlu kılmaktadır.

ettiği bir gerçektir. Bu durum, tabii ki nesnel verilerin sonucudur ve üç önemli olguya dayanmaktadır.

1) Gençlik hareketi ve bir bütün olarak gençlik kitleleri, çok yakın zamanlarda devrim ve ayaklanma okulundan geçmiştir. Gezi – Haziran Ayaklanması ve Kobanê direnişi, gençliğin devrimle kurduğu güçlü bağın en somut ifadesidir. Ayaklanma’da binlerce genç faşizmle barikat başlarında çarpışmayı ve direnmeyi can pahasına öğrenirken, Kobanê direnişine ve de Rojava top-

raklarına koşan binlerce genç savaşçı, devrimin güncelliğinin gençlik içerisindeki en somut yankıdır.

Artık gençlik kitlelerinin ilerici bölükleri, devrime ve devrimci olana yüzünü daha çok çevirmektedir. Gençlik hareketi ise yeniyi ve devrimci olanı en hızlı öğrenip, içselleştiren ve bu yeni duruma göre politika üreten olabileme potansiyelini içerisinde barındırmaktadır.

2) Birleşik Demokratik Cephe olan HDP’nin dayandığı en önemli toplumsal zemin gençliktir. Gençlik, HDP’nin hem pratik ilerleticisi olmuş, hem de parti politikalarını, dilini, tarzını ve üslubunu gençleştirmiştir. HDP özellikle 7 Haziran seçimlerine bir gençlik partisi gibi çalışmıştır. Gençlik kitlelerin azımsanmayacak bir kesimi de bu gençlik partisi ile irade ortaklığı geliştirmiştir. Bu somut durum gelecek dönem için gençlik hareketine güçlü bir hareket olanağı sunmaktadır.

3) Toplumsal saldırılar, katliamlar, faşist yasalar, politik özgürlük talepleri, sokak direnişleri bugün en güçlü olarak üniversiteler cephesinden karşılanmaktadır. Yine AKP’nin ideolojik hegemonya kurmakta en çok zorlandığı cephelerden bir tanesi üniversitelerdir. Şimdiden “saray cuntasına” karşı en tutarlı ve direngen kesim olmuştur. Üniversitelerde kitle eylemleri, boykotlar, işgaller, kolluk kuvvetleriyle çatışmalar ısrarla sürdürülmektedir. Bu gerçekliklerden ötürü toplumsal muhalefet bileşenlerinin izleyeceği en önemli hareketlerden biri gençlik hareketi olacaktır.

Gençlik Hareketi Dağınık Ve Parçalı İlerliyor

Çok açıktır ki, dayandığı güçlü zemine, tarihsel geleneklerine ve bütün devrimci potansiyeline rağmen gençlik hareketi bugün, parçalı ve dağınık bir görüntü sergilemektedir. Artık herkes tarafından kabul edilen ve de gençlik hareketinin farklı özneleri tarafından da çeşitli yayın organlarında dile getirilen bu gerçeklik, ağırlığını her geçen gün daha fazla hissettirmektedir.

Özellikle 2009-2013 yılları arasında yakın tarihinin en kitlesel dönemini yaşayan, politik ataklık ve üretkenlik sergileyen, hükümet ve egemen sınıflarla değişik tiplerde karşı karşıya gelerek gündem oluşturan, sayısız sokak çatışması örgütleyen gençlik hareketi, son yıllarda aynı politik canlılığı sergileyememektedir.

Yine demokratik lise hareketinin tarihi boyunca en kitlesel eylemliliklerine tanık olunduğu 2011 yılının “şifre skandalları ve ÖSYM protestolarının” ardından, bir bütün olarak lise hareketi ciddi bir varlık ortaya koyamamaktadır. Liseli gençlik kitlelerinin hızlıca politikleştiği böylesi bir dönemde bu geriye düşüş üzerine düşünülmelidir.

Genç kadın hareketi ise, özellikle de ‘Özgecan İsyanı’ ile üniversitelerde ve liselerde yakın tarihinin en kitlesel eylemliliklerini gerçekleştirmiştir. Yine özellikle üniversitelerde gelişen öz savunma pratikleri ve tacizci öğretim görevlilerine dönük teşhir kampanyası genç kadın hareketinin kayda değer kazanımlarıdır.

Genç kadın hareketinin bir diğer özelliği ise, gençlik hareketinin yol açıcısı olmasıdır. Gençlik hareketinin kitlesel eylemliliklerde geriye düşüş yaşandığı zaman dilimlerinde bile genç kadın hareketi kitleselleşen ve militanlaşan bir grafik çizmiştir. Ayrıca gençlik hareketinin önemli bir bölümünün kendisine hareket alanı yaratmakta zorlandığı taşra üniversitelerinde genç kadın hareketi hızlıca gelişip serpilmiştir.

Ancak genç kadın hareketi, kendi potansiyelinin yalnızca küçük bir kısmını harekete geçirmiş durumdadır. Genç kadın hareketi, daha örgütlü durmak, politik çekim merkezi haline gelmek ve kendi özgün varlığını daha güçlü ve çok daha çeşitli politik araçlarla sergilemek durumundadır.

İşsiz-semt gençliğinin mücadelesinde ise, devrimci ve antifaşist akımların az çok etkin olduğu birkaç semt dışta tutulursa, bir hareketlilik gözlemlenmemektedir. Her dönem gençlik hareketinin içerisinde yer edinen işsiz-semt gençliği bugün kendi politik talep ve mücadele baş-

liklarıyla politik arenada kendisine yeterince yer açamamıştır.

Gençlik Hareketi Yol Ayrımında

Gençlik hareketi çok önemli bir eşiğe doğru yol almaktadır. Ve tartışmaya yer yoktur ki, bu yolu gençlik hareketinin reformcu özneleriyle, devrimci öznelerinin bir arada yürüme olasılığı giderek zayıflamaktadır. Bu reformcularla bir arada olunamaz, yürünemez biçiminde yorumlanmamalı. Nitekim HDK/P’de bir arada olma koşulları var ya da okullarda pek çok konu üzerinden birleşik mücadele yürütülebilir. Burada kast edilen reformcu siyasetin nesnel olarak zemin kaybetmesidir. Gençlik hareketinin bileşenleri dün ne iseler bugün aynı biçimde devam edemezler. Homojen bir karakteri olmayan gençlik hareketleri, saray cuntasının faşist devlet terörü ve zor aygıtları karşısında hızlı ve keskin bir ayrışmaya doğru hızlıca sürüklenmektedir.

Bu ayrışma ve saflaşmada orta yolu tutturmak mümkün görünmemektedir. Devrimci gençlik örgütleri ise bu ayrışmada, kendilerini daha üst düzeyde örgütlenme potansiyelini içerisinde taşımaktadır. Gerek durumun taşıdığı devrimci karakter gerekse de sertleşen politik iklim ancak devrimci olanın göğüsleyebileceği bir politik gerçeklik sunmaktadır. Reformcular ya da sınırlarını akademik-demokratik mücadelenin sınırlarıyla çizenler içinse böylesi bir durum söz konusu değildir.

Gençlik hareketinin devrimci durumun gereklerine göre gençliği örgütleyebilmesi ve gençlik hareketini

ileriye sıçratması ancak, yeni durumun gereklerini bilince çıkartması, bu bilincin gereği olarak önüne politik hedefler yerleştirmesi ve o hedefe tereddütsüzce yürümesiyle olanaklıdır.

“Gençlik Hareketinde Bulunması Gereken Yol”

Gençlik hareketinin durağanlığını aşması ve kendisini daha yetkin ve daha güçlü bir politik özne olarak örgütleyebilmesi için kesin ve de iradi olarak gerçekleştirilmesi gereken zorunlulukları mevcuttur.

1) Lenin’in ifade ettiği gibi “zincir en zayıf halkasından kopar”. Ki politikada Mahirleşmek, bu halkanın doğru tespit edilmesi ve o halkanın tereddüt gösterilmeksizin kanıtlanmasıyla mümkündür. Bugün de rejim krizinin en zayıf ve kırılğan halkası Saray-AKP-Erdoğan’dır.

Çokça söylenir, komünistler mücadele metotları icat etmezler kitlelerden öğrenirler. İşte bugün de sokaklardan, üniversitelerden tek bir slogan, “Hırsız, Katil Erdoğan” sloganı yükselmektedir. Saray ve Erdoğan karşısında en geniş çevreler tek bir politik hedef noktasında birleşebilmektedir.

Gençlik kitleleri için de durum bu şekilde ortaya konabilir. Özellikle üniversite ve liseli gençlik kitleleri içerisinde güçlü bir AKP-Erdoğan karşıtlığı bulunmaktadır. Kaldı ki Saray’ın önümüzdeki dönem hızlıca teslim almak isteyeceği mekânların başında üniversiteler gelmektedir. Saray cuntasına karşı öfke en üst düzeydedir.

Gençlik hareketi ise, kendisini bu gerçeğe göre konumlandırmalıdır. Saray ve AKP'ye karşı direnmek, sokağa çıkmak, harekete geçmek isteyen her kesim, istek ve özlemlerini gençlik hareketinin içerisinde bulabilmelidir. Gençlik hareketi Saray ve AKP'ye karşı en direngen tarzı yaratırken geniş kitlelerin katılımına en açık en esnek biçimleri de kullanarak ilerlemelidir.

2) Bu dönem, reformcu öznelerinden devrimci öznelerine kadar bir bütün olarak gençlik hareketi içerisinde birleşik mücadele tartışmaları yürütülmektedir. Hatta bu hedef doğrultusunda değişik gençlik örgütleri değişik adımlar atmaya, toplantılar düzenlemeye başlamıştır.

Bu arayış elbette ki sebepsiz değildir. Artan faşist saldırganlık karşısında gençlik hareketi daha etkili ve daha geniş bir cephe yaratmanın önemini farkındadır. Ve ihmal edilemez bir görev olarak herkesin önünde durmaktadır

Ancak dikkat edilmesi gereken nokta şudur. Reformcu öznelerinden-liberal ya da sosyal şoven karakterdeki farklı gençlik örgütleri arasında birleşik mücadele yaratmak tek başına mümkün değil ve hatta neredeyse imkânsıza yakındır.

Kaldı ki gençlik hareketinin önüne koyduğu tartışma eylem birlikteliği değildir. Hali hazırda bu tarz eylem birliktelikleri zaten yapılmaktadır. Tartışılan birleşik mücadeleye örgütsel form ve biçimler kazandırabilmektir.

Bu ise ancak "asgari ilkelerde" anlaşılabilen, politik süreçleri birbirine yakın değerlendiren, belirli bir ta-

rihsel anda benzer politik refleksler sergileyen gençlik örgütleri arasında mümkündür. Bunun güçlü adayları arasında yer alabilecek olan HDP Gençlik Koordinasyonu ise şimdilik böylesi bir ihtiyaca cevap verememektedir.

Gençlik örgütlerinin farklı özneleri şimdilik "sokakta birlikler" yapmaya başlamışlardır. Bu eylem birlikteliklerinin şimdilik en belirgin amacı "sokakta kalmak-sokakta dövüşmektir" Ancak sokakta ısrar eden gençlik

Lakin bu durum akademik-demokratik mücadelenin boş bırakılması anlamını taşımamaktadır. Aksine akademik-demokratik mücadelenin bütün başlıklarından- kültür sanat çalışmalarına kadar gençlik içerisindeki her dinamik devrimci olanaklarla değerlendirilmelidir.

örgütleri ile birleşik mücadele tartışmaları iradi olarak zorlanmalı ve de örgütlenmelidir.

3) Saray-AKP, hükümetinin şu anda içinde bulunduğu aralık, devlet tarihinin siyasal ve askeri zora en fazla başvurduğu dönemlerden bir tanesidir. Zaten bu yönüyle de bir "Saray cuntası" olarak adlandırılmaktadır.

Bu "Saray Cuntası" kendisini daha gelişkin bir zor aygıtı olarak yetkinleştirirken, bir yandan da kendi ko-

mutasında hareket eden sivil faşist paramiliter güçler oluşturmaktadır. Bu güçlerin bir kısmını IŞİD gibi cihadist politik İslamcı faşist çeteler oluştururken bir kısmını da Osmanlı Ocakları gibi geleneksel faşist hareketin tabanından devşirilerek oluşturulmuştur.

Bu durum karşı devrimin şiddet araçlarını daha da yoğunlaştıracağına göstergesidir. Özellikle gençlik

Sosyalist gençlik politikayı kavramada, birleşik devrim karşısındaki sorumlulukta, değişik tipteki mücadele araçlarını eş zamanlı kullanmada, gençlik hareketinde belirgin bir şekilde ayrışmaya başlamıştır. Bu ayrışma henüz yeterli olgunlukta değildir, ancak gözden kaçacak türden de değildir.

hareketi kolluk kuvvetlerinin ve de sivil faşist çetelerin saldırılarıyla eskisinden çok daha fazla karşı karşıya gelecektir.

Gençlik hareketi direniş- devrimci şiddet-öz savunma başlıklarında kendisini yetkinleştirmeli, profesyonelleşmelidir. Artık kabul etmek gerekir ki her demokratik faaliyet, “askeri” bir hesap yapmayı ve askeri bakış açısını da zorunlu kılmaktadır.

Gençlik hareketi, karşı devrim saldırıları altında sıkı sıkıya tutunduğu ve de teşhir çalışmasının eksenini

kaydırdığı “mağdur” mevzilerini hızlıca terk etmek durumundadır. Çünkü dönem Saray-devlet terörünü teşhir etmekten ziyade ona karşı mücadele etmeyi koşullandırmaktadır. Sur, Silopi, Cizre, Nusaybin, Yüksekova gibi kentlerde gençliğin öncülüğünde gerçekleştirilen öz yönetim-öz savunma direnişleri bunun örneğidir.

Gençlik hareketi özel güvenlik terörü dâhil olmak üzere, tacizciler, kadın düşmanlarına, sivil faşist çetelere ve de kolluk kuvvetlerinin üniversite işgallerine karşı devrimci şiddeti hayata geçirmek zorundadır.

4) Gençlik hareketinin içerisinde bulunduğu dağınık ve parçalı tablonun durumundan ve de kitlesel eylem ve mücadele biçimlerinin darlaşmaya başladığından bahsetmiştik.

Ancak bu gerçeklik bazı gençlik örgütlerince “kitleleri kazanmak” uğruna pasifizme kürek çekmenin gerekçesi haline getirilmektedir.

Öyle ki gençlik hareketinin amensüsü olmuş sivil faşist harekete karşı direniş ya da polis işgaline karşı mücadele başlıklarında dahi reformcu gençlik örgütlerini kaygılar yönetir olmuştur. Bu kaygı “gençlik hareketinin, devletin şiddet sarmalında kaybolup, kitlelerden uzaklaşması” olarak teorize edilmektedir.

Bu söylem reformizme ideolojik kılıf giydirmekten başka bir anlam taşımamaktadır. Ancak, her direniş kitlesel karakter taşıdığı ölçüde etki alanını genişletir. Bu yüzden önümüzdeki dönemde gençlik hareketi öncü karakterdeki her direnişi, değişik kitle mücadelesi araçlarıyla

bütünlük içerisinde hayata geçirilmelidir.

5) Gençlik hareketi son yıllarda kendisini “politik özgürlükler sorunu” karşısında aldığı politik pozisyonla var etmekte ve kendi yolunu buradan genişletmektedir. Gezi Ayaklanması, katliamlara karşı gösteriler, ölümsüzleşen devrim savaşçılarının uğurlamaları bunun örnekleri arasındadır.

Lakin bu durum akademik-demokratik mücadelenin boş bırakılması anlamını taşımamaktadır. Aksine akademik-demokratik mücadelenin bütün başlıklarından- kültür sanat çalışmalarına kadar gençlik içerisindeki her dinamik devrimci olanaklarla değerlendirilmelidir.

Özgün olarak ise bütün bu çalışmaların genel politik mücadeleyle bağının kurulması zorunludur. Küçük ya da büyük her politik faaliyet, zayıf halka olarak tespit ettiğimiz AKP-Saray ve Erdoğan’a vuruşlar yapabilmelidir.

6) Sömürgeci politikalar karşısında konumlanmak, gençlik hareketinin saf tutması gereken en temel mücadele başlıklarından bir tanesidir. Bunun daha somut ifadesi olarak Rojava- Kobanê- Şengal direniş ve devrimleri ile yakınlaşmak, Bakûrê Kürdistan’da hendekleri ve öz yönetimleri sahiplenmek ve bu mücadelenin içinde yer almak, sosyal şovenizme karşı mücadele etmek bir bütün olarak gençlik hareketinin önde gelen temel görevidir.

Ne yazık ki bu konuda gençlik hareketi oldukça zayıf bir durumu yaşamaktadır. Ancak bu durum kesinlikle ideolojik bir tercihtir. Yoksa

gençlik hareketinin güçsüzlüğü ya da eksikliği ile açıklanabilir bir durum değildir.

Sosyalist gençlik ise bu konuda şovenizme karşı tartışmasız en tutarlı ve de birleşik devrim karşısında en sorumluluk sahibi gençlik örgütüdür. Ancak sosyalist gençlik, gençlik hareketinde azımsanmayacak kırılmalar yaratmış olsa da gençlik hareketini bir bütün olarak sömürgecilik karşısında şimdilik saflaştıramamıştır.

Gençlik Örgütleri Ne Yapıyor

Gençlik hareketi, içerisinde irili-ufaklı birçok gençlik örgütünü barındıran ve bu örgütlerin toplamının yarattığı politik etkiden meydana gelen heterojen toplamın bütünüdür. Ancak bizim gençlik hareketinin durumunu daha iyi anlayabilmemiz için bütün gençlik örgütlerini incelememiz yerine karakteristik farklılıkları olan bazı öznelerini incelememiz yeterli olacaktır.

Öğrenci Kolektifleri gençlik hareketinin sürükleyici öznelerinden bir tanesidir. Özellikle de belirtmek gerekir ki politik refleksleri canlı ve akademik demokratik mücadelede kendi tarzını yaratmış bir hareketlerdir. Kurumsallığı oldukça güçlüdür. Ve kendisiyle anılır politik mücadele başlıkları inşa etmeyi başarmışlardır. Niteliğinden bağımsız olarak gerçekleştirdikleri eylemlilikler Kolektifler’e güçlü bir popülerlik de kazandırmıştır.

Ancak siyasal sürecin sertleşmesi, gençlik kitlelerinde ise devrim ve ayaklanmalardan geçerek yüzünü devrime ve devrimciliğe dönme eğiliminin gelişmesi, Kolektiflerin

üniversite gündemli muhalefet tarzını aşmıştır. Artık gençliğin hareketli bölükleri protestoculukla malul bir politika değil, politikanın en yoğun biçimleri olan devrimci savaş dâhil olmak üzere kendisine yeni yollar aramaktadır. Üniversite kampüsleriyle kendisine sınır çekmemektedir.

Özellikle Rojava- Kobanê direniş ve devrimleri karşısında alamadıkları tutum, HDP karşısındaki ihtiyatlı konumlanışları gençlik kitlelerinde ciddi bir hoşnutsuzlukla karşılanmaktadır.

Kolektiflerin politik canlılığı keşinkes kayda değerdir. Ancak devletin şiddet aygıtlarını daha sık kullanması bu kesimi politikasızlığa götürmekte ve bu onları üniversite içerisine daha çok hapsetmektedir.

Gençlik Muhalefeti ise adeta politik olarak var oluş krizine doğru sürüklenmektedir. Bir diğer deyişle Haziran hareketi nasıl bir var oluş krizi yaşıyor, politikada atillaşıyor ve politik gündemin ağırlığın altında eziliyorsa, aynı durum Gençlik Muhalefeti için de geçerlidir. Birleşik demokratik bir cephenin gençlikteki somut ifadesi olan HDP Gençlik Koordinasyonu ve bileşenlerinden olabildiğince uzak durmaya çalışan Gençlik Muhalefeti birleşik mücadele tartışmasını kamuoyuna açmış bulursa da reformcu ve de sosyal şovenizmle malul gençlik örgütlerinden daha fazlasını etrafında toplayamayacağı açıktır.

TKP'nin ayrışan üç kanadından ikisi arasında ciddi bir ideolojik aç farkı bulunmamakta, örgütsel krizler geçmişten farklı bir politik farklılığa zemin sunmamaktadır. Komünist

Gençlik ve TKH'li Öğrenciler, ideolojik ve politik olarak geleneksel reformcu sosyal şoven çizgiyi temsil ederken FKF aynı geleneğin, yönünü sokağa ve HDP'ye çeviren kolunu temsil etmektedir.

Dev-Güç ise özgün bir yerde durmaktadır. Gençlik kitleleriyle birlikte politika üretmek noktasında ileriye doğru gitmektedir. Sokakta ısrar etmesi de gençlik hareketleri bakımından olumlu bir değer taşımaktadır. Lise hareketi içerisinde yaratmış oldukları gelenek bugün de güçlü bir damar olarak kendisini var etmektedir.

Emekçi-sol hareketin diğer gençlik bölüklerinde ise tam bir politik atıllık yaşanmakta, hareketsizlik ve durgunluk temel bir karakteristik özellik olarak kendisini göstermektedir. **Yeni Demokrat Gençlik** her ne kadar politik bir atılım uğraşında olduğunu hissettirse ve kendi yayın organında bu durumdan çokça bahsetse de beklenen atılımı henüz yapamamıştır.

Demokratik Gençlik Hareketi bir politik gençlik örgütü olarak çok uzun zamandır varlığını hissettirememiştir. **Gençlik Federasyonu** ise emekçi semt gençliği ve işsiz-işçi gençlik arasında kendisine bir alan yaratmayı başarabilmiş olsa da gençlik örgütü olmak ve gençlik politikası yapmak gibi bir iddiayı taşımamaktadır.

Sosyalist Gençlik Yolu Açan Olacaktır

Sosyalist gençlik, gözle görülür ve fiziki olarak hissedilir bir düzeyde geliyor, politik olarak ataklaşıyor ve gençlik hareketinin merkezine

doğru ilerliyor. Elbette ki bu gelişimin birçok nesnel zemini mevcuttur.

Ancak Kobanê'yi yeniden inşa kampanyası tartışmasız bir şekilde sosyalist gençliğin politik olarak öne fırlamasının, gençlik hareketinin mevcut politika yapış tarzından kopuşmasının sıçrama tahtası olmuştur. Sosyalist gençlik Suruç'taki katliamla bitirilememiş aksine kendisini daha güçlü bir tarzda yeniden yaratmayı başarabilmiştir. Lakin burada görülmesi gereken başka bir geçelik daha vardır.

Sosyalist gençlik politikayı kavramada, birleşik devrim karşısındaki sorumlulukta, değişik tipteki mücadele araçlarını eş zamanlı kullanmada, gençlik hareketinde belirgin bir şekilde ayrılmaya başlamıştır. Bu ayrışma henüz yeterli olgunlukta değildir, ancak gözden kaçacak türden de değildir.

Ayrıca sosyalist gençlik sokakta fiili-meşru bir mücadele zeminini oluşturmak, değişik güçleri sokağa çıkarmak konusunda da tutuk davranmamıştır. Yine Akademik-demokratik mücadelenin ihtiyaçlarından, politik özgürlük mücadelesinin mevzilerine kadar her alanda şu ya da bu düzeyde var olabilmesi başarı olarak kaydedilmelidir.

Sosyalist gençlik, gençlik hareketinin merkezine yerleşmek ve de gençlik hareketini ileri sıçratmak için yoldadır. Katliamlarla sınanmış olmasına rağmen daha yürüyecek çok yolu var.

Politikada ataklığını geliştirmek, değişik tipteki mücadele araçlarıyla politika yapabilmek, sokakta fiili-meşru direniş gücü açığa çıkartabil-

mek tutulması gereken en önemli büyüme halkasıdır.

Daha Fazla Örgüt, Daha Güçlü Politika, Daha Çok Direniş

Saray ve AKP karşısında bir mücadele merkezi haline gelmek, karşı tarafta dönük hamlelerin sıklığına, derinliğine ve genişliğine bağlıdır. Bu da kesintisiz bir politik mücadeleyi sürekli kılmak anlamına gelir.

Sosyalist gençlik, Saray'ın savaşına karşı da önemli bir mücadele merkezidir. Dahası sömürgecilik karşısında Batı yakasını taraflaştırabilecek en önemli güçtür. Bu meselede daha güçlü adımlar atmak önemlidir. Birleşik mücadele ise sosyalist gençliğin en olumlu özelliklerinden birisidir. HDP Gençlik Koordinasyonu, bu birleşik mücadelenin merkezlerinden birisidir ve sosyalist gençler bu alanda daha fazla yoğunlaşmak durumundadır.

Sosyalist gençliğin bir diğer ve en önemli örgütsel görevlerinden bir tanesi ise yüzünü devrime ve devrimcilere dönmüş olan gençlik kitlelerini kapsayabilecek örgütler inşa etmesidir.

Bu anlamda sosyalist gençlere bir akış vardır, bu akış doğru örgütlülüklerle ete-kemiğe büründürülmeli ve kazanım olarak kaydedilmelidir. Akademik demokratik mücadelenin alanlarından, kültür sanat alanına, sokak eylemliliklerinden öz savunma pratiklerine kadar en esnek biçimlerinden en disiplinli biçimlerine kadar her yerde örgütler kurulması zorunludur.

Ki bu anlamda gençliğin öz örgütü olma iddiası akılda tutulması gereken en önemli şiarlardan bir tanesidir. Bunun yolu ise üniversiteden ya da yerellerden genel politikaya, genel politikadan ise yerellere, üniversiteye uzanan bir çizgide ikili bir ilişki biçimi geliştirmek zorunludur.

Bu yüzden sosyalist gençlik, önümüzdeki dönem üniversitenin her sorununda söz söylemeli bu sözü gündemine almalı, gündemdeki her başlığı da yerellere taşıyarak gençliğin gündemiyle bütünleştirmelidir.

Lise hareketi ise sosyalist gençliğin asla ihmal etmemesi gereken bir alandır. Çokça söyleneni ama yapılamayanı bu dönem yapmak gereke-

cektir. Sosyalist gençliğin ileri sıçrayışı lise hareketi ile desteklenmek durumundadır. Lise hareketi hem güçlü bir gençlik hareketinin kadro yatağı ve teminatıdır hem de liseli genç kitlelerin politikleşen tepkilerinin adresidir. Lise cephesinde atılım yapmak, sosyalist gençliğin gelişim ivmesini hızlandıracaktır.

Genç kadın hareketi ise, gençlik hareketinin parlayan yıldızı olabilecek bir konumda bulunmaktadır. Genç kadın hareketinin en önemli damarlarından biri olan “özgür genç kadınlar” şimdiden birçok genç kadının isyan adresi olmuştur. Önümüzdeki dönem özgür genç kadınlar, örgütlü çalışmalarında atılımlar gerçekleştirirlerse genç kadın hareketinin sıçrama yaşayacağı da açıktır. Daha şimdiden üniversite içerisinde ve sokakta geliştirilen ve genç kadın örgütlerini tek bir politik hedefe kitleyen birçok çalışmada özgür genç kadınların imzası vardır.

Sosyalist gençlerin parolası, “daha fazla örgüt, daha güçlü politika ve daha çok direniş” olmalıdır.

Birinci Yılında TKP'deki Bölünme

Haydar Özkan

TKP'de yaşanan bölünmenin ardından geçen bir yılda, KP ulusalcı, sosyal şoven, parlamentarist, elitist-Kemalist pozisyonunda derinleşirken; HTKP giderek devrimci-demokratik siyasal güçler bloğuna doğru yakınlaştı. Ortadoğu'da ve Türkiye'de yaşanan devrimci durumun yarattığı bu hızlı dönüşüm, bize safların artık hiç olmadığı kadar keskin olduğunu bir kez daha göstermektedir. Bu alt üst oluş koşulları içinde, henüz toplamda reformist zeminden kopuşamasa da, kendi gerçekliği içinde mücadelede kararlı, tutarlı olan bütün emekçi sol güçlerin yüzünü birleşik devrime dönmesi kadar, mücadele kaçınlarının sözde pek "radikal" gerekçelerle birleşik cepheden uzak durmayı varlık nedeni haline getirmesi de kaçınılmazdır.

TKP'nin ikiye bölünmesinin, KP ve HTKP'nin ortaya çıkmasının üzerinden bir yılı aşkın zaman geçti. O dönemde, bu ayrılığı değerlendirirken, HTKP'nin "*Gezi'yi, Haziran'ı referans alması ve ayağını sokağa basmaya yönelmesi bir olumluluk olmakla beraber, TKP'nin programı, teorisi ve siyaset tarzına herhangi bir eleştiri yöneltmemesi, hatta tersine kendisini bunların gerçek sürdürücüsü sayması, yaşanan ayrılığın (en azından henüz) bir ilke ayrılığı olmadığını ortaya koymaktadır.*"^[1] demiştik.

Bugün gelinen noktada, artık söz konusu partinin iç bölünmesinin derinleşerek bir ilke ayrılığı düzeyine vardığını, dolayısıyla yukarıdaki tespitin de artık geçerliliğini yitirdiğini söyleyebiliriz.

Zira HTKP, ayrılığın ardından istikrarlı biçimde sokakla, mücadelecilerle halk kitleleriyle bağ kurmaya yönelirken, KP ise parlamenterist siyasette derinleşme hattında yürüdü. HTKP halkçı özelliklerini güçlendirmeyi sınıf mücadelesini derinleştirmenin bir aracı sayarken^[2], KP elitleşmeye, kendisini mücadelecilerle halk kitleleri-

[1] <http://www.atilimhaber.org/2014/09/05/tpkde-bolunme-ve-bir-donemin-sonu/>

[2] <http://ilerihaber.org/yazarlar/erkan-bas/htkp-uzerine/1451/>

nin üzerinde, onlara yabancı bir pozisyona yerleştirmeye devam etti. Bu eğilimlerin derinleşmesinin belli bir aşamasında, ideolojik olarak KP'yle hemen hemen aynı zemini paylaşan, fakat KP yöneticileriyle yaşadığı sorunlardan dolayı HTKP'ye katılmış olan bir grup ("TKH") koptu. 1-2 Ağustos 2015'te yapılan HTKP Olağanüstü Kongresi'nde gerçekleşen bu ayrılığın ana sebebi, seçimlerde HDP'yi desteklemek ve Barış Bloku'na katılmak yönünde partide oluşan eğilimdi.^[3] HTKP'nin Kongresinin bu grubun tezlerini reddetmiş olması, partileşme ve içine girdiği

Gerçekte bu çizgi farkını koşullayan etken, her iki grubun ilişkilendikleri toplumsal çevrelerdi. HTKP'nin bağlanmaya yöneldiği Gezi'nin dinamikleri bu dönemde yüzlerini Kürt halk direnişiyle birleşmeye dönmüşlerdi.

eğilime kararlılık kazandırma yönünde bir sıçrama yarattı. TKH ayrılığı ile aslında HTKP bir kez daha KP'den koptu. TKH'nın şu değerlendirmesi anlamlıdır: "*HTKP'nin, Türkiye Komünist Partisi'nin mirasçısı ve devamı olan bir parti olarak, TKP'nin yeniden siyaset sahnesine dönmesi hedefiyle çalışma yürütmesi gerekmektedir. Bu açıdan, parti tarihimize dönük reddiyeye varan eleş-*

tirel yaklaşımlar ve geleneğimizden kopuş anlamına işaret eden bir bakış açısı kabul edilemez." (Aynı yerde) HTKP'nin kendisini halkların birleşik mücadele cephesine yerleştirmesi, bu ayrılığın sonucu oldu.

7 Haziran seçimlerinde KP kendisini bütünüyle "HDP karşıtı" bir pozisyona yerleştirir, adeta seçimlere HDP'yle rekabet için katılırken, HTKP, HDP adaylarına oy vermeyi dışlamayacak bir pozisyon aldı. HTKP, 1 Kasım seçimlerinde ise açıktan HDP'ye oy çağrısı yaptı. Bu dönemin siyasal bakımdan kararlı duruş sahibi diğer grupları olan Halk Kuvvetleri ve EHP ile birlikte "Halk Kazanacak İnisiyatifini" kurdu.

Saray'ın yenilgiye uğratılmasının Gezi dinamikleri ile Kürt halk dinamiklerinin birliğinden geçtiğini doğru olarak tespit eden ve buna göre pozisyon alan HTKP ile; Gezi'ye sırtını dönen, Birleşik Haziran Hareketi'nden dahi ayrılan, "AKP döneminin artık bittiği" varsayımıyla, kendisini HDP'ye karşı "mücadeleye" vakfeden KP arasında bir çizgi farkı belirgin biçimde ortaya çıktı.

Gerçekte bu çizgi farkını koşullayan etken, her iki grubun ilişkilendikleri toplumsal çevrelerdi. HTKP'nin bağlanmaya yöneldiği Gezi'nin dinamikleri bu dönemde yüzlerini Kürt halk direnişiyle birleşmeye dönmüşlerdi. HDP'nin barajı aşarak AKP diktatörlüğünü sınırlaması fikri bu kesimlerce etkin biçimde benimsendi ve uygulandı. Gerek 7 Haziran, gerekse 1 Kasım'da Haziran Ayaklanmasının

[3] <http://www.evrensel.net/haber/257825/htkpde-ayrılık>

toplumsal güçleri (kimi durumlarda eleştirel bir mesafeyi de koruyarak) HDP'yi desteklediler. KP'nin yüzünü döndüğü kentli küçük burjuva aydınlar ise mücadelenin şiddetinden ürkmüş ve çoktan kabuklarına çekilme eğilimine girmişlerdi. Seçimlere bir "getto" olarak katılan KP'nin etrafında kümeleniler ve politikanın sıcak çatışmalarından uzak kaldılar –ya da öyle sandılar.

Gezi İsyanının ve Kobanê (6-7 Ekim) Serhildanlarının toplumsal dinamikleri birbirine yaklaşp HDP'de bloklaştıkça, Türk halk gençliğinin, Alevi kitlelerin ve farklı ulusal toplulukların Gezi'yle başlayan politikleşmesi Kürt halkıyla birleşik mücadele eğilimine dönüştükçe HTKP birleşik cepheye yaklaştı, KP ise var gücüyle buradan uzaklaşmaya çalıştı.

KP'nin dönem analizine göre; AKP'nin ipi çekilmişti, AKP dönemi bitmekteydi, şimdi esas mesele onun yerine kurulmak istenen restorasyon hükümetinin müstakbel adaylarına –özellikle HDP'ye– karşı mücadele idi. Bunun için önce Birleşik Haziran Hareketi'nin HDP'yi destekleme kararı almasını engellemek için sınırsızca zorladılar –ortaya çıkan apolitik kararda, ÖDP'nin Oğuzhan Müftüoğlu etrafında kenetlenmiş kanadı ile birlikte ciddi etkileri vardı. Ne var ki, kısa süre sonra bu tartışmalarda gizledikleri gerçek planlarını devreye koydular ve Haziran Hareketi'nden ayrılarak seçimlere katıldılar. Seçim kampanyalarında teşhirin ana yönü, HDP'ye yönel-

tilmişti. HDP'nin barajı aşmasının hiçbir önemi yoktu. Tek önemli şey KP'nin alacağı oy miktarıydı. Gerçi sonuç bir hezimettti, ama KP "seçime girme hakkını" kazanarak, TKP'nin parlamentarist kanadı olarak kendisini yeniden üretmeyi de başarmıştı.

Erdoğan'ın Saray darbesi altında gidilen 1 Kasım seçimlerinde de HDP'ye karşı KP'nin güçlendirilmesi (!) çağrısı yapan bir bildiriyle seçimlere katıldı KP^[4]. Oylarını %0,03'ten %0,11'e çıkartarak özgüvenini geliştirdi. Oylarındaki artışa o kadar sevindiler ki, işi "Seçim sonuçlarında ortaya çıkan tabloda aydınlık olan tek şey Komünist Parti'nin aldığı oylardır"^[5] gibisinden zırvalamaya kadar vardırıdılar. Saray darbesi koşullarında, Gezi Direnişi çizgisinde yürüyen hemen tüm parti ve hareketler HDP'yi destekler, birleşik mücadeleye vurgu yaparken, KP aldığı oylara sarılarak kabuğunda mutlu olduğunu ilan etti! Seçim sonuçlarının "AKP dönemi bitti", vb. analizlerini tümüyle boşa çıkartmış olmasını da umursamadılar. "Her koşulda haklı" pozlarını sürdürdüler.

Her iki seçimde, ama özellikle Saray darbesi koşulları altında girilen 1 Kasım seçimlerinde, AKP hükümeti ve Saray, HDP'ye karşı devlet imkânlarına yaslanan bir kirli savaş yürüttü. Binaları, mitingleri bombalandı, ırkçı çetelerce yakıldı, vb. HDP'nin barajı aşmasını önlemeye yönelik bu saldırganlık koşulları altında, KP de HDP teşhirinine yönelerek, AKP'nin ve Saray'ın yedeğine

[5] <http://haber.sol.org.tr/turkiye/aydemir-guler-secim-sonuclarinda-tek-aydinlik-komunist-partinin-aldigi-oylardir-136997>

düştü. 1 Kasım seçimlerinin ardından bu durum derinleşti. Zincirlerinden boşanan faşist teröre karşı “kılını kıpırdatmayarak”, fiilen “hendeklerin beri tarafına”, Saray cuntasının yedeğine düştü KP. Üstelik dergilerinde bu tavrın gerekçelerini de ilan ederek!^[6]

KP, Kürt isyanlarına karşı Şefik Hüsnü TKP’sinin ürettiği türden bahanelerle (dinsel gericilik, feodalizm vb.) Kürdistan Özgürlük Hareketi’ne mesafesini derinleştirirken, HTKP ise Saray darbesine karşı kararlı duruşunu sürdürerek, duruma devrimci sorular sordu. “Kürtler olmadan AKP’yi yenebilir misiniz?”^[7] dedi. AKP iktidarını alaşağı etmenin yegâne yolunun Haziran Ayaklanmasında açığa vuran halk dinamikleriyle Kürt halk direnişinin birleşmesi olduğunu formüle etti. Saray darbesine karşı özyönetim temelinde direniş bayrağını açan Kürdistan kentleriyle omuz omuza durdu. Dayanışma eylemleri örgütledi. KP’nin kendi-

sini ürettiği parlamenterist zemine karşı olarak, HTKP kendisini sokak mücadelesi zemininde üretti. Kitle gücünü (kendi gerçekliği içinde) militanlaştırmaya çalıştı.

Dolayısıyla, TKP’de yaşanan bölünmenin ardından geçen bir yılda, KP ulusalcı, sosyal şoven, parlamenterist, elitist-Kemalist pozisyonunda derinleşirken; HTKP giderek devrimci-demokratik siyasal güçler bloğuna doğru yakınlaştı. Ortadoğu’da ve Türkiye’de yaşanan devrimci durumun yarattığı bu hızlı dönüşüm, bize safların artık hiç olmadığı kadar keskin olduğunu bir kez daha göstermektedir. Bu alt üst oluş koşulları içinde, henüz toplamda reformist zeminden kopuşamasa da, kendi gerçekliği içinde mücadelede kararlı, tutarlı olan bütün emekçi sol güçlerin yüzünü birleşik devrime dönmesi kadar, mücadele kaçkınlarının sözde pek “radikal” gerekçelerle birleşik cepheden uzak durmayı varlık nedeni haline getirmesi de kaçınılmazdır.

[6] <http://ilerihaber.org/yazarlar/erkan-bas/kurtler-olmadan-akp-yi-yenebilir-misiniz/1716/>

[7] <http://www.etha.com.tr/Haber/2015/12/23/politika/fasist-saray-cuntasinin-yedeginedusenler-taylan-i/>

Büyüyen Göç Akımının Ve Yaşanan Facianın Sorumlusu Kim?

İbrahim Okçuoğlu

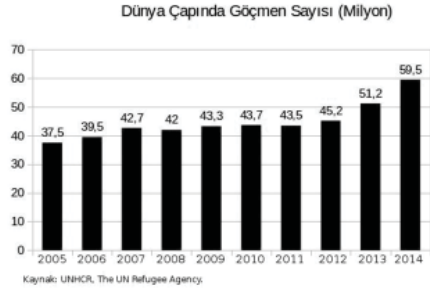
Sermaye ve üretimin uluslararasılaşmasının önemli boyutlar aldığı günümüzde; emperyalist küreselleşme koşullarında göçsüz bir dünya toplumsallaşması düşünülemez. Ama göçün, sömürü sistemi koşullarında bir zorunluluk olduğu da göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, göç sorunu bu sömürü, talan, ötekileştirme, baskı sistemi var oldukça; kapitalist sistem var oldukça gündemden düşmeyecektir. Bu sorunun ortadan kaldırılması; insanların barış içinde yaşaması, etnik ve dinsel aidiyete göre ayrıştırılmaması ancak ve ancak bu küresel kapitalist sistemin yıkılması ve sosyalist dünyanın kurulmasıyla mümkün olacaktır.

2012'den bu yana olağanüstü yoğunlaşan göçmen hareketi ve özellikle Türkiye-Ege Denizi-Yunanistan ve Balkan ülkelerinde yaşanan göçmen dramı, bu sorunla karşı karşıya kalan ülkelerde iç ve dış politikada araçsallaştırıldı. Genel anlamda burjuva medya, bir taraftan insanların savaştan ve yoksulluktan kaçtığını açıklarken diğer taraftan da savaş ve yoksulluğun nedenini özenle gizlemektedir. Savaştan ve yoksulluktan kaçan milyonlarca insanın dramı iç ve dış politikada, ekonomide ve toplumsal alanda acımasızca ve çok yönlü kullanılmaktadır. İç politikada bir taraftan “onlardan daha iyi koşullarda yaşıyorsunuz, halinize şükredin ve susun” mesajı verilirken

ırkçılık, faşizm, yabancı düşmanlığı körükleniyor, diğer taraftan da neredeyse bedava işgücü geliyor diyerek ücret politikasını yönetmek ve işçi sınıfını bölmek için ve dış politikada göçü jeopolitik amaçlar doğrultusunda kullanmak için göç hareketi yönetiliyor.

BM verilerine göre 2014'te göçmen/mülteci sayısı yaklaşık 60 milyon. Bunun yarısı çocuklardan oluşuyor. Bir sene öncesine göre en büyük artış 2013'te oluyor. Bunun nedeni de Suriye'de iç savaş. Bu savaştan dolayı yaklaşık 4 milyon Suriyeli ülke dışına kaçmış ve ülke içinde göç etmek zorunda kalanların sayısı da 7,6 milyon.

Aşağıdaki verilerde 2005-2014 arasında dünya çapında göçmen sayısındaki gelişmeyi göstermekteyiz.

Göçmen sayısında 2012'den itibaren hızlı bir artış görülmektedir. Bunda Suriye iç savaşının belirleyici bir rolü olmuştur. Göçmen sayısı 2012'den 2013'e yüzde 13,3; 2013'ten 2014'e yüzde 16,2 oranında artarken 2012-2014 arasında 31,6 oranında artıyor. 2005-2011 arasında böyle bir artış yok; hatta 2010'dan 2011'e göçmen sayısında 2,7 oranında bir azalma söz konusu.

Yukarıdaki veriler, II. Dünya Savaşından bu yana dünya tarihinde yaşanmamış bir göç hareketini gösteriyor. 2014 sonu itibariyle dünya çapında her 122 insandan birisi göçmen, iç göçe zorlanan veya sığınma başvurusu yapan konumundaydı.

BM verilerine göre dünya çapında sığınma talebinde bulunanların sayısı son yıllar itibariyle; 2010'da 841.900'den 2011'de 864.800'e, 2012'de 929.700'e ve 2013'te de 1.067.500'e çıktı.

Bu veriler çalışma nedeniyle göç edenler hakkında bir bilgi vermiyor. BM'in Ekonomi ve Sosyal Meseleler Bölümüne göre 2013'te yurt dışında yaşayanların sayısı 232 milyondur.

Buna göre dünya nüfusunun yüzde 4'ü kendi ülkesi dışında yaşıyor.

Suriye'de gerici savaş ve Ortadoğu'daki genel durum, göçün akış yönünü değiştirmiştir: BM 2014 verilerine göre en çok göç alan ülke Pakistan'dır; çoğunluğu Afganistan'dan gelen göçmen sayısı 1,6 milyon. İkinci sırada İran yer alıyor; Bu ülkedeki yine çoğunluğu Afganistan'dan gelen göçmen sayısı 857.400'dür. Lübnan'daki göçmen sayısı 856.500; Ürdün'deki göçmen sayısı 641.900 ve Türkiye'deki göçmen sayısı da 609.900'dür. Son üç ülkedeki göçmenlerin ezici çoğunluğu Suriye'den gelmektedir.

Göçmenler bu ülkeleri konaklama alanı olarak görüyorlar; göç edenlerin ezici çoğunluğu AB'ye, AB içinde de Almanya, Fransa gibi ülkelere gitmeyi amaçlıyor.

Hedefi Avrupa olan en kalabalık göçme Suriye kaynaklı. İkinci sırada Eritre var. Diğerleri Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nden, Somali'den, Nijerya'dan, Güney Sudan'dan Libya'dan, Mali'den, Burundi'den, Afganistan, Pakistan ve Doğu Ukrayna'dan gelmektedir.

Neden göç ediyorlar sorusunun cevabını savaşlarda ve yoksullukta aramak gerekir. Afganistan, Irak, Libya, Suriye emperyalist güçlerin kendi aralarındaki rekabetinden dolayı işgal edilmiş, parçalanmış, bunun sonucu olarak da milyonlarca insan evinden, işinden olmuş ve göç etmek zorunda kalmıştır. Hiçbir insan ülkesinden kopmak istemez. Ama o buna zorlanmıştır. Yaşamakta olan göç dramının esas sorumluları bu gerici

savaşlara neden olan ve bu savaşları sürdüren emperyalist ülkelerdir.

Bu göç dramının sorumlusu olan emperyalist ülkeler, şimdi, on binler kapılarına dayanınca birbirlerine düştüler, kim ne kadar göçmen alacak kavgasına tutuştular; göçmen kabul eden ülkeler bazında göçmen dağılımı oldukça dengesiz: 2014 itibariyle göçmenlerin yüzde 86'sı iktisadi olarak nispeten az gelişmiş ülkelerde bulunmakta. Gelişmiş ülkelerde bulunan göçmen sayısı ise toplamın ancak yüzde 14'üne denk düşmektedir. Bu ülkeler (AB'nin emperyalist ülkeleri ve ABD) bu yüzde 14'lük payı daha da azaltmak, göçmen kabul etmemek için birbirlerine düşüyorlar, sınırları kapatmak için "göçmen politikası" geliştirmeye çalışıyorlar. Göçmenlerin sadece küçük bir bölümü Avrupa ve Kuzey Amerika'daki gelişmiş kapitalist ülkelerde olmasına rağmen sanki göçmenlerin bütün yükünü onlar taşıyormuş, göçmenlerin ezici çoğunluğu oralara akıyormuş gibi bir algı

oluşturuyorlar. Oysa görüldüğü gibi durum hiç te böyle değil.

Bu ülkeler göçün nedenleri üzerine susuyorlar, ama yaptıkları sadece bir trajedi değil, esasen bir cinayettir. Cinayettir çünkü göç, sürdürdükleri talan savaşlarının, işgallerin, kendi çıkarlarına göre rejim değiştirmelerin doğrudan bir sonucudur.

Afganistan ve Irak işgalleri, Libya'nın devlet olarak ortadan kaldırılması, Suriye'de iç savaş şimdiye kadar yoksulluktan, milyonların katledilmesinden ve kaçıştan başka bir sonuç vermemiştir. Afganistan'da, Irak'ta, Libya'da, Suriye'de ve Afrika'nın birçok başka ülkesinde bu savaşlar devam etmektedir. Amerikan emperyalizmi ve müttefiklerinin dünya çapında "teröre karşı savaşı" geriye şimdiye kadar milyonların katledilmesinden ve göç yollarına düşmesinden başka bir şey bırakmamıştır. Buna şimdi Suriye'de aktif rolüyle Rusya da katılmıştır. İnsan hakları, demokrasi, özgürlük adına sürdürülen bu işgaller, vekâlet savaşları kitlesel

katliam ve kaçış demektir. Bu emperyalist güçler, Afganistan’da Taliban ve El Kaide’nin yanında yer alırken demokrasi ve özgürlük için mücadele ettiklerini söylüyorlardı; sonra aynı güçler Taliban’a karşı mücadele ederken yine özgürlükten ve demokrasiden bahsediyorlardı. Saddam rejimini devirirken ve Irak’ı işgal ederken de demokrasiden, kitlesel imha silahlarını yok etmekten bahsediyorlardı; IŞİD’i örgütlerken, finanse ederken ve sahaya sürerken de demokrasi ve özgürlük bayraktarlığı yapıyorlardı ve şimdi ortaya çıkmasına hizmet ettikleri canavara karşı mücadelede de demokrasiden bahsediyorlar. Bu arada bu ülkeleri yaşanamaz hale getirmeleri, toplamda milyonlarca insanı katletmeleri ve göçe zorlamaları onları pek ilgilendirmeydi. Ama dünyanın göçen bu “lanetlileri”, AB’nin sınır kapılarını zorlamaya ve içeri girmeye başlayınca “Batı değerler topluluğu”, ikiyüzlülüğünü göstermekte gecikmedi. Her bakımdan ikiyüzlüdür: Sorunu görmek istemezken ikiyüzlüdür. Sorunu görmek zorunda kaldığında da ikiyüzlüdür. İnsancıl olmaya çalışırken de ikiyüzlüdür; göç edenler arasında seçicilik yaparken de ikiyüzlüdür; şu kadar doktor, şu kadar mühendis, şu kadar öğretmen kabul ederiz diyenler “Batı değerler topluluğu”nun temsilcileridir. Bunlar, insanları etnik ve dinsel ayrıma tabi tutarak hangi etnik ve dinsel gruptan insanları kabul edeceklerini açıklayacak kadar alçaldılar.

Emperyalist ülkeler, göçmen sorununa çözüm politikalarıyla göçmen olgusunu jeopolitika açısından çok

amaçlı kullanılmanın yol ve yöntemlerini geliştiriyorlar:

Türkiye’nin Suriye’den gelen göçmenleri kabul etmesi, faşist diktatörlüğün insancıl oluşuyla açıklanamaz. Kendi açıklamasına göre hükümet 6 milyar dolardan daha fazla bir miktar harcayarak yaklaşık iki milyon göçmeni Suriye sınırı boyunca kurduğu çadır kentlerde yaşamaya mahkûm etmiş ve aynı zamanda maddi olanakları olanların ülkeye dağılmasına izin vermiştir. Bu kadar göçmenin sınırda tutulması yoluyla Türkiye bu Suriyeli göçmenleri, kurmaya heves ettiği “güvenli bölge”ye yerleştirerek bu alanda nüfuz sahibi olmak istenmektedir. Bu bölge de sonraki aşamada Esad rejimini devirmek için kullanılacak bir üs olacaktır.

Diğer taraftan Türk burjuvazisi, bu göçmenlerin en azından bir kısmını vatandaşlığa kabul ederek sınır boyunca demografik yapıyı değiştirmeyi de planlamaktadır.

Türkiye’de Suriyeli göçmen demek talan edilebilecek işgücü demektir. Normal koşullarda yerli işçinin kabul etmediği ücretle çalıştırılan Suriyeli göçmen, böylece işçi sınıfı içinde rekabeti büyütürük ücretler üzerinde baskı rolü üstlenmiş oluyor.

Türk burjuvazisi Suriyeli göçmenleri AB’ye karşı koz olarak da kullanmaktadır. İstedığı zaman onları toplayıp kamplara yeniden götürdüğü gibi, gerekli gördüğü zaman AB’ye yönlendirmekte, kaçış yollarını açık tutmakta ve böylece Batı dünyasının nasıl bir sorunla karşı karşıya kalabileceği konusunda uyarmaktadır. Belki de bundan dolayı Türkiye kapıları

tamamen açmasını diye Kürt ulusal mücadelesine saldırısına, tamamen imha ve yok etme amaçlı bombalamasına sessiz kalmaktadır.

Türk burjuvazisi, ülkedeki göçmenleri AB'ye mesaj vermek için kullanmaya devam edecektir; Onların Edirne'de yollarının kesilmesi sadece bir gösterebilir. Sadece Türkiye'de on binlerce göçmen Batı'ya, göçmenler tarafından "fethedilemez" AB-kalesine doğru hareket içindedir. Bunun böyle olduğu bilindiği için Kasım ayı sonunda "Türkiye - Avrupa Birliği Zirvesi" düzenlendi. Bu zirvede daha önce dillendirilen 3 milyar Avro tutarında bir yardım Türkiye'ye verilmesi kararlaştırıldı. Bunun ötesinde AB-Türkiye ilişkilerinde yeniden düzenlemeye gidilecek; yeni fasıllar açılacak ve Türk vatandaşlarına vize kolaylığı sağlanacak. Bu anlaşma ile Türkiye, AB'nin sınır bekçisi olmayı kabul etmiş oldu. Diğer taraftan, hazırlık süresi ve anlaşmanın uygulanmaya başlanacağı tarih göz önünde tutulursa bu, Türkiye'nin ağzına bir parmak bal çalmaktan öteye girmeyecektir.

Ortada bir gerçeklik var: Bir taraftan AB göç korkusuyla yaşarken, Türkiye de AB'den Suriye politikası için destek umuduyla yaşamaktadır. Her iki taraf arasındaki ortak nokta budur. Açık ki, AB'nin göçmen korkusu, Merkel'i Türkiye'ye getirebilmiştir; seçim öncesi gerçekleşen bu ziyaret Erdoğan ve AKP'nin güçlenmesine katkıda bulunmuştur. Düne kadar eleştirilen AKP ve Erdoğan şimdilerde AB'nin göçmen politikası için vazgeçilemezlerden

olmuşlardır. Tabii sorun sadece 3 milyar Avro ile sınırlı kalmayacaktır; Türkiye, AB'den Suriye politikasına destek talebini ve güvenli bölge oluşumuna katkı sağlamasını kapalı kapılar ardında talep etmiştir. Bu da anlaşmanın görünmeyen kalemini oluşturmaktadır. Aksi takdirde Türkiye, AB'ye doğru sınırları doğrudan açmasa da, geçişleri kolaylaştırabilir. Bu durumda AB ne yapabilir?

AB, özellikle de Alman emperyalizmi göçe tamamen karşı değil! İhtiyaç

Ortada bir gerçeklik var: Bir taraftan AB göç korkusuyla yaşarken, Türkiye de AB'den Suriye politikası için destek umuduyla yaşamaktadır. Her iki taraf arasındaki ortak nokta budur. Açık ki, AB'nin göçmen korkusu Merkel'i Türkiye'ye getirebilmiştir; seçim öncesi gerçekleşen bu ziyaret Erdoğan ve AKP'nin güçlenmesine katkıda bulunmuştur.

yaç duyulan işgücü açığını göçmenlerle sağlamak amacındadır. Örneğin Alman emperyalizminin "yüksek derecede motive olmuş işgücüne" ihtiyacı var. Daimler tekelinin şefi Dieter Zetsche, gelen göçmenleri kastederek "yüksek derecede motive olmuş işgücüyle Almanya'da yeni bir ekonomik mucize"den bahsetmektedir. İş arayan genç göçmen nesil ekonomi için önemlidir. Dünya

çapında göç halinde olanların toplam sayısının yarısından fazlasının (yüzde 51) 18 yaş altında olduğu düşünülürse Daimler şefinin düşüncesinin hiç de yanlış olmadığı anlaşılır.

Tabii sorun sadece “yüksek derecede motive işgücü”yle sınırlı değildir. Almanya’da veya AB’nin başka ülkelerinde iş piyasasına girecek olan bu göçmenler, bir taraftan ücretler üzerinde baskı rolü oynayabilecekleri gibi, başkaları tarafında kaçınılan çoğu iş alanlarında gerekli görülen istihdamı da karşılayacaklardır. Bu durumda örneğin Almanya’da asgari ücret talep etse dahi bir işsizlik bulma olanağı oldukça zorlaşacaktır.

“Batının değerler topluluğu” için bu da yetmez: Göçmen yabancısıdır ve yeni gelenler üzerinden ırkçılık ve faşizm kışkırtılacak, toplumun yerli-yabancı diye bölünmüşlük durumu derinleştirilerek siyasal çıkarlar için kullanılacaktır. “Batı değerleri”nin savunucuları ve koruyucuları bu konuda oldukça tecrübelidirler.

AB olarak “Batı değerler toplumu” savunucuları göçmen konusunda sürekli tartışıyorlar: Tartışmalarının odağında göç veren ülkelerde neden oldukları sorunlar değil, “terörist”e karşı mücadele durmaktadır; bunların, oluşturdukları bataklığı kurutma diye bir dertleri yok, sadece sivri-sineklere karşı mücadele ediyorlar. Örneğin Fransa, Paris saldırısından sonra bir taraftan Suriye’de IŞİD’i bombalarken, aynı zamanda ülke içinde özgürlüğü kısıtlayıcı, devlet zorunun önünü açıcı yasalar çıkartmakla meşgul. Avro Bölgesi ülkeleri de Fransa’nın bu politikasını takip etmekte geç kalmadılar.

Dış düşmana karşı mücadele, bu ülkeler tarafından ülke içi koşullardan; bu koşullar için sorumluluktan dikkatleri başka yöne çekmeye yaramaktadır; Avrupa ve özellikle de AB ve Avro Bölgesi 2008’de başlayan ekonomik kriz ve onun beraberinde getirdiği sorunlardan henüz kurtulamamıştır. Tam da burada politik İslamcı teröristlere karşı mücadele halkın dikkatinin ülke içi sorunlara değil de bu alana yönelmesini sağlayan bir manevra imkânı olmaktadır ve bu imkân tepe tepe kullanılmaktadır.

Öyle ki, hükümetler ve burjuva medya, yaratılan IŞİD-günah keçisi olgusuyla, geniş yığınların duygularını örgütlemekteler ve kendilerinden olmayanlara karşı kanalize etmekte. Çoğu insanın politika ve ekonomi arasındaki bağı kavramamalarından yararlanarak ve kavramamaları için demagoji yaparak örneğin işsizliğin ve evsizliğin sorumlusu olarak yabancıları gösterebilmekteler ve böylece yabancı düşmanlığını bizzat körüklemekteler.

Böylece toplum içinde oluşan öfke, ülke sorunlarına neden olanlara karşı değil, yabancılara karşı yöneltilmekte. Bu durum ırkçı ve faşist örgütlerin güçlenmesine neden olmaktadır. Bunun en son örneği Almanya’da PEGİDA’nın oluşumu ve güçlenmesidir.

“Batı değerler topluluğu” neden olduğu bu sorundan kolay kolay kurtulamaz. Göçmenlerin AB kapılarına dayanmaları bir mücadeleyse, onlar binlerce ölüm pahasına da olsa bu mücadelede başarılı olmuşlardır; en azından AB’ye girişi meşrulaştır-

mışlardır. Gelenler, “öncü” göçmenlerdir; bu savaşlar, göçün nedenleri devam ettiği müddetçe giderek artan sayıda göçmenin AB’ye akacağından; şimdiki on binleri yarın yüzbinlerin, milyonların takip edeceğinden “Batı değerleri” savunucularının hiç şüphesi olmasın. “Ektiklerini biçiyorlar”! Afganistan’da Ortadoğu’da (Irak, Suriye), Libya’da ve Afrika’nın başka ülkelerinde doğrudan veya vekâlet savaşlarıyla sürdürdükleri, ülke bölme, rejim değişikliği amaçlı talan ve işgal savaşları onlara, evsiz, işsiz, geleceksiz bırakılan insanların göçü olarak geri dönmektedir.

Savaş kışkırtıcılarının, timsah göz yaşları dökerek göçmenleri selamlamaları ile halkın sıcak duygularla göçmenleri sınır kapılarında, yurtlarda selamlamaları ve ziyaret etmeleri arasındaki fark açıklanmalı; savaş kışkırtıcılarının bu ikiyüzlülüğü teşhir edilmelidir. Bu ikiyüzlüler, bir taraftan göçmen olarak buralara kadar gelen insanların ülkelerini talan ediyorlar, insanları evsiz, işsiz, geleceksiz bırakıyorlar ve küstahça da “hoş geldiniz” diyebiliyorlar; bu, ülkenizi yaktık, yıktık, talan ettik, insanları katlettik, sizi işsiz, açsız bıraktık, çocuklarınızın geleceğin ellerinden aldık, bunun için hoş geldiniz demek anlamına gelir.

“Batı değerler topluluğu”nda göçün nedeni üzerine doğru bilgilendirme yapılmaz. Bu konuda manipülasyon akıl almaz derinlik ve kapsamda yürütülür; çıplak yalana başvurulabileceği gibi, A ülkesindeki gelişme sanki B ülkesinde olmuş gibi gösterilebilir; eski görseller yeni olarak sunulabilir. Bu ve benzer ön-

yargı oluşumuna karşı mücadele etmek gerekmektedir.

Göçmenlerin ekonomide ve politikada burjuvazi tarafından araçsallaştırılmasına; sınıfsal çıkarları için kullanılmasına karşı mücadelede her bir ülkede devrimci ve komünist güçlere büyük görevler düşmektedir.

Sorun sadece ve sadece göçmenlerle dayanışma değildir. Dayanışmaya evet, ama AB kalesinden içeri girmiş göçmenlerle dayanışmadan bahsetmek onlara göçmen olarak, yabancı olarak “hoş geldin” demekten farklı değildir. Unutmamak gerekir ki, göçmenlerin ezici çoğunluğu emekçidir, işçidir. Yani içinde yaşamaya başladıkları toplumda işçi sınıfı ve emekçilerinin yeni bölüklerini oluştururlar. Devrimci ve komünist güçler bu gerçeklikten hareket etmek zorundadırlar. Bu yapılmadığı müddetçe söz konusu ülkede işçi sınıfı etnik kökenine göre bölünmüş olur. Göçmenlerin ezici çoğunluğunun işçi sınıfının bir parçası olduğu gerçeğinin kavranmaması durumunda burjuvazinin işçi sınıfının yerli ve yabancı (göçmen) bölüklerini birbirine karşı kışkırtması ve kendi çıkarları için kullanılması da kavranamaz.

“Yerli” işçi sınıfı, örneğin Almanya’da, Fransa’da işçi sınıfı,

göçmenlerin demokratik haklarını sorgusuz savunmadan burjuva düzene karşı mücadele vermiş olamaz.

Göçün tarihi de insanlığın tarihi kadar eskidir veya göçün yer aldığı bir insanlık tarihi yoktur. Kendi özgünlüğüyle oluşan kültürlerin, göç hareketiyle kopmaz bir bağı vardır. Bu nedenle, oluşan kültürler, bu anlamda insanlık tarihi, insan topluluklarının sürekli göçü olmaksızın imkânsız olurdu. İlk insanlar göçebeydi; yerleşik yaşama geçmeleri; avcılıktan ve toplayıcılıktan tarıma ve hayvancılığa geçmeleri, şehirleşmeleri, birbirlerinden öğrenmeleri, göç eden insan topluluklarının karışımının doğrudan bir ürünüdür. Avrupa'nın ilk köylüleri çoğunlukla göçmenlerden oluşmaktaydı; Mezopotamya'da büyük medeniyetlerin, örneğin Halep, Asur gibi şehirlerin kurulması Milattan önce 4. ve

3. yüzyıllardaki göçlerle doğrudan ilişkilidir. Aynı durum Orta Asya kültürleri ve karşılıklı etkilenme için de geçerlidir.

Sermaye ve üretimin uluslararasılaşmasının önemli boyutlar aldığı günümüzde; emperyalist küreselleşme koşullarında göçsüz bir dünya toplumsallaşması düşünülemez. Ama göçün, sömürü sistemi koşullarında bir zorunluluk olduğu da göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, göç sorunu bu sömürü, talan, ötekileştirme, baskı sistemi var oldukça; kapitalist sistem var oldukça gündemden düşmeyecektir. Bu sorunun ortadan kaldırılması; insanların barış içinde yaşaması, etnik ve dinsel aidiyete göre ayrıştırılmaması ancak ve ancak bu küresel kapitalist sistemin yıkılması ve sosyalist dünyanın kurulmasıyla mümkün olacaktır.

Tarih Bilinci

Yaşamın Olduğu Yerde Savaşmak Özgür ve Örgütlü Bireyle Mümkündür

Şirin Öter (Ekin Su)

Komünist kadın savaşçı ve komutan Şirin Öter'in, parti adıyla Ekin Su yoldaşın politik askeri cephe çalışmaları yürütürken, bir başka ifadeyle gündelik riskler ve tehlikelerle dolu yaşam ve mücadele koşulları altında, okumak, öğrenmek, kendini yetiştirmek ve en sınırlı ilişkiler içinde, devrimciliğini aynı zamanda yazarak üretmek kültür, zevk ve disiplinine sahip olduğu sosyal medyaya yansdı. Şiirleri, parti basını için kaleme aldığı yazı ve değerlendirmeler, bireysel gelişim raporları, onun devrimciliğini geliştirip güçlendiren okuma-yazma eyleminin, kafa emekçiliğinin örnekleri olarak, devrettiği kıvılcık bayrağı yüksek tutmayı sürdürenlerin ellerinde bir silah, bir demet çiçek, bir umutlu gülüş, bir eğitim imkanıdır. Şirin'in böylesi çalışmalarından birini yoldaş okurla paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Özgür birey olmak, özneleşmek!

Devrim ve devrimler tarihi sınıf mücadeleleri boyunca iki özneye işaret eder, kitleleri savaştıracak olan parti birincisidir, ikincisi de bu savaş sahaya indiren kadrodur. Kadroyu savaştıracak niteliğe yükseltecek olan, parti ve partinin örgütsel işleyişidir. Yazıda kadronun rolünü ele alınıyor. Örgütün kitlelerle ve kadrosuna savaştıracak niteliği kazan-dırma düzeyi ise tartışmanın ikinci bölümünde ele alınacaktır.

Bir cümle kuralım ve bu cümlenin unsurlarına bakalım.

“Devrim kitlelerin eseridir”. Üç kelime bu cümlede üç ayrı durum vardır. “Eseridir” fiiline kimin eseridir diye sorduğumuzda kitlelerin cevabını alırız. Bu cevap bizi devrimi yapacak olan özneye götürür, yani kitlelere. Kitleleri savaştıracak örgütlü güce yani partiye!

Devam edelim.

Politik örgütsel kararlar alındı, Kongre’de, parti örgütünde, bir birimde, bir eylem anında vb. bu kararları uygulayacak olan kimdir sorusuna verilecek cevap, özne olandır, yani parti kadrosudur, onun örgütüdür.

Parti tarihi boyunca en sık tartıştığı, bir eğitim ve tartışma konusuna dönüştürdüğü kolektif etkin bireyler konusu özne olmaya işaret eder. Parti yaşamı, mücadele ve devrimden soluk almak ve onlara soluk katmaktır, tıpkı doğadaki bir bitkinin havaya oksijen alıp karbondioksit vermesi gibi, yaşamı dengeleyen, üreten bir yerde olmaktır. Bitki doğanın diyaletliğine göre varlığını sürdürür, doğanın varlığını üretir. Partinin öz-neleri olan kadroları da bu anlamda

Burjuva düşünüş, davranış, alışkanlıkları ret sadece teorik genel kabullerle kaldığı sürece değiştirilemez. Retle başlayan süreç devrimci kabullerle yer değiştirmiyorsa, burjuva ideoloji o boşluğu dolduracaktır.

partinin politik, ideolojik, siyasi ve askeri mücadeledeki varlığının güvencesidirler. Parti içerisinde özgür birey partide özgürleştikçe parti kapitalizme karşı sosyalizmi inşa edecek iradeye kavuşur. Bu bir denge durumudur. Bir birinin yerini almaz biri diğerini önemsizleştirmez.

Komünist ve devrimci bireyler kapitalizmin insanlık karşısındaki örgütler toplamına, ekonomik siyasi, askeri ve ideolojik kurumlarına karşı bir mücadele ortaklığıdaysa, bu mücadelenin yükseltilmesi ve zafere ulaşması onu kazanacak ve güvence-

leyecek bir bilinç ve duruş düzeyi ile olanaklıdır.

Bu duruş ve düzey elbette ki gelişim seyri içerisinde nitelik kazanarak ilerleyecektir.

Kapitalizmin bireyi öne çıkararak, sana dokunmayan yılan bin yaşasın, her koyun kendi bacağından asılır, insan insanın kurdudur gibi vecize sözlerle ifadelendirilen bencil, kendini yaşatan, bulunmuş olduğu topluma ve insanlığa yabancılaştıran ideolojik saldırılarına karşı öz-neleşmek ideolojik bir mücadeledir, ideolojik bir sorundur. Kapitalizmin kişiliksizleştiren kimliksizleştiren ideolojisi karşısında özneleşmek, ideolojik bir yanıtıdır.

Özneleşmek, parti kadrosunun yaşamın ve mücadelenin sorunlarına ideolojik bir duruşla, parti kimliğiyle, sınıf ideolojisiyle, sınıf kınıyla yanıt ve çözüm olmaktır.

Kapitalist toplum içerisinde yetişen her birey burjuva ideolojisinin saldırılardan payını almış, kişiliği ve yaşamı buna göre şekil kazanmıştır. Bu anlamda maddi ve manevi yaşamında bireyci bir ilişkileneş açığa çıkmıştır. Edilgen, biat eden, amaçsız ve umutsuz yetiştirilen bireyler örgütlü yaşama girerken bunları bir bütün çözümlerle gelmezler. Bu anlamda “örgütlü bireyler özgür bireylerdir” tanımlaması eksiktir. Gerçekte özgür birey kendine ve içinde bulunduğu toplumsal koşullara dair karar alıcı ve uygulayıcısıdır. Bu anlamda bu karar süreçlerinin ya da gelişim süreçlerinin etkileyendir. Yani kendisini, kişiliğini belirleyen toplumsal koşullara hücum eden, onları değiştirmeye girişen ve böylelikle kendini

yeniden kurmaya girişen kişidir. Bir kararın alınmasından yerine getirilmesine kadar sorun ve başarıları o kararlarla buluşan bireylerle açıklanır.

Örgütlü olmak sınıfsal bir karşı duruşa kolektif etkin birey olmak bu sınıfsal duruşun en belirgin görüngüsüdür.

Toplumların gelişiminde birey eşit koşullara sahip değildir. Toplumda hâkim ve egemen olanın ekonomik ve sosyal ilişkileri, bu ilişkilerin ifadesi olan kültür ve ideolojisi egemenlik altında tuttuğu sınıfın bireylerinin düşünüş biçimi ve kişiliğini biçimlendirir. Bu toplumun egemen olana göre şekillenmesi ve belirlenmesidir. Eşit koşullarda yetişmeyen birey cins olarak da ikinci bir eşitsizlikle toplumsal rollere ayrılır. Burada da kadın ve erkek arasında egemen olana göre karakter ve kişilik şekillenir. Özel mülkiyetin ortaya çıkışı ve bu mülkiyete sahip olan erkek ile toplumsal konumundan uzaklaştırılan ve ikincilleştirilen kadın şekillenmesi egemen olana ayrıcalıklı bir cins karakteri verir. Sınıfsal olarak kapitalizm karşısında olan erkek proleter, cins olarak kadının karşısına erk olarak çıkar.

Sınıflar ya da toplumlar tarihi ezen ve ezilenlerin bu ekonomik sosyal ve ideolojik-kültürel çelişkileri üzerinden patlayan mücadeleleri ile şekillenir. Keza aynı koşullar sınıflar mücadelesinin yansira egemen olanın erk zihniyetine karşı cins mücadelesini de açığa çıkarır.

Bu eşitsiz koşulların en gelişkin hali kapitalizmdir.

Egemen olanın ve ezilenin karşı karşıya geldiği sınıflar mücadelesi

tarihi mücadele ve savaş biçimini farklı düzeylerde açığa çıkarmıştır. İnsanların bir kısmı bu mücadelenin özneleri olarak, ya var olanın sürdürülmesi ve davamı yönünde, ya da var olanı yıkma ve onu değiştirme yönünde bu mücadele yerini almıştır.

İşte burada söz konusu olan bu özneleşmenin içinde ya da dışında olmaktır, onun devamı ve sürdürülebilirliği için ne kadar özneleştiği ile ilgilidir. Ya verili olanı sürdürülmesi için sınırlar ve kabullerle yaşanacak

Örgütlülük bir ideolojinin ve onun partisinin maddileşmesinin var olma biçimidir. Komünistler bundan dolaydır ki, kendilerinin ve mücadelenin sorunlarını çözenin birinci adımını işte buradan atmak zorundadırlar.

ya da verili olanı ret ederek, değişecek ve değiştirecektir. Bu değişim ret ve kabullerle başlar, bu anlamda devrimci mücadelenin ve devrimci kadronun ret ve kabulleri, örgüt ve bireyin kriterleri vardır, bunlar bir ideolojinin ve sınıf tavrında soyutlanır. Bu somutluğun görüldüğü yer ise eylemdir.

Burjuva düşünüş, davranış, alışkanlık, statüko üreten ne varsa, bu ret sadece teorik genel kabullerle kaldığı sürece değiştirilemez. Retle başlayan süreç devrimci kabullerle yer değiştirmiyorsa, yaşam boşluk tanımaz sözündeki gibi yaşamın

her yanına sirayet etmiş olan burjuva ideoloji o boşluğu dolduracaktır. Çünkü burjuva ideolojisi sürekli saldırı halindedir. Bu anlamda ret ve kabuller yer değiştirmelidir, ret edilenin yerini devrimci olanın almasıdır, değişim ve devrim.

Kritik olan bu ret ve kabuller bir anda tümünden ortaya çıkmaz. Tersine bir iddia toplumsal şekillenmenin tarihsel köklerinin derinliğini anlamamak olur. Bu sürekli bir mücadele halidir. Mücadelenin sürekliliğine dair diri

Özneleşmek
bu anlamda
kapitalizmin bireye
çizdiği sınırları yıkmaktır,
kendisine çizilen sınırları
yıkma mücadelesi onu
kapitalizme karşı örgütlü
mücadelenin sınırlarını
yıkmaya götürür.

ve canlı bir düşman algısı önemli olacaktır. Bu mücadele bizimle başlamadı bizimle de bitmeyeceği kesindir. Burada özne olanın devrim ve devrim inancı, parti ve parti yaşamı, proletarya ve sınıf tavrı, cins mücadelesi ve devrimci cins bilincinin niteliğidir, onun devrim ve partideki karşılığı.

Kapitalizmin toplumlar üzerindeki ideolojik hâkimiyeti, sosyalist bir toplum ve komünist bir yaşamla değiştirecek, alt üst oluşla bu değişim devam ederse, bu, özne açısından da mücadelede devrimci olanla burjuva olanın sürekli ayrışmasını gerektirir.

Burada redler, kurulan düzen alışkanlıklardan fiziki bir kopuşla başlayarak, onun düşünsel ve davranışsal yansımalarını hedefleyerek, bilince devrimci nitelik kazandırarak, devrimci kabullere dönüşmelidir. Bu bilincin özgürleşme halidir ve iyi bir devrimci pratisyen olmanın ötesine geçerek Marksizm-Leninizm'i kavramak, komünizmi özümsemek, tam da bu bilince uygun, yani inandığı gibi yaşamaktır.

Özneleşmemek bir nesne olma halidir ve seyirci kalmayı getirir; sorun ve başarıların parçası olduğunu yadsır ve yabancılık üretir; kendiliğindenciliktir, idareciliktir. Özneleşmeyen birey sorgulamaz ve sorgulatmaz, kolay olanı seçer, sınırları vardır, dahası kendine çizilen sınırları aşılmaz kabul eder.

Kendiliğindencidir çünkü onun dışında yaşam akıyordur, örgütlü bireyler için zaten örgüt içerisinde düşünen kafa yoran, sorunları çözen birileri vardır, kendisini çözümün dışında görür, vicdani sanal bir rahatlık hisseder ve bu ona yetiyordu. Dün anne babası da onun için en iyisini istediklerini söyleyerek onun adına karar alıyordu, ya da kapitalizm de bireyi ön plana çıkararak bireye en iyi yaşamı sunduğunu iddia ediyordu. Bugün “değişen ne?” dediğimizde özneleşmeyen birey söz konusu olduğunda durum değişim değil farklılaşmadır. Devrim ve devrimin sorunları, partisi, yoldaşları ile kurduğu ilişkide sorumluluk almıyor, değişimi başkasında bekliyorsak, sadece onunla biçimsel bir ortaklıkta isek o zaman özneleşme sorunlarımızı baştan tartışmalıyız. Parti görevle-

ri ve mücadelenin pratik ihtiyaçlarını karşılamamız değerli ve anlamlıdır, ancak biz devrime bir birey olarak ne kazandırdık dediğimizde ne kadar özneleştiğimizi görebiliriz. Dün anne baba kardeşler, bilumum yakınlarımız, arkadaşlarımız bizim için iyiye karar verenlerdi, bizim adımıza düşündüler bizim adımıza karar verdiler, görevler çıkardılar, davranışlar belirlediler, hangi duyguları yaşamamız gerektiğini öğrettiler, işte bu noktada bu ilişkilenebilir soru sorma zamanı, parti ve partili mücadelemizde yeni bir yaşam ilanı yaptık, parti programı, tüzüğü, strateji ve taktiği ile bu topraklarda devrim iddiasında ortaklaştığımızı ilan ettik. Bunun dünün, burjuva bilincin güdümlendiği ilişkilenebilir şekilde bekleyen, edilgen, etkisiz tutum ve davranışlarla başaramayacağımız açık.

Özneleşmeyen birey sorumluluktan kaçır. Düşünmeyen, sorgulamayan, çözüm üretmeyen kadro da sorumluluktan kaçır halindedir. Böyle biri sorumluluktan kaçırken sorunlardan doğru yakınma, şikâyet etme, sorunları kendisinin dışında görme halindedir aynı zamanda. Bu partiye, yoldaşlarına ve en önemlisi kendisine yabancılaşmayı getirir. Böyle biri ideolojik, teorik, politik yetersizliğini parti ile açıklar, kendisine bu anlamda rol biçmez, gelişmemişse sorunlarını çözmemişse bu partinin sorunudur, çünkü örgütlüdür, partiye o yüzden katılmıştır, iyi bir devrimci olmak istiyordu, iyi bir partili olmak istiyordu. Burada bir sorun yoktur ancak bunun nasıl olacağına dair oluşturulan çözümde kendisi yoksa bu anlamda kendisinin

yapacakları ve partiden isteyeceği, partiye değişeceği şeyleri ayırtırmakta sorun varsa orda özneleşmek sorunu vardır.

Özneleşmek bu anlamda kapitalizmin bireye çizdiği sınırları yıkmaktır, kendisine çizilen sınırları yıkmaya mücadelesi onu kapitalizme karşı örgütlü mücadelenin sınırlarını yıkmaya götürür. Özne olanın örgütlü karşı koyuşu da örgüt içerisindeki başarısı da etkin birey olmayı başarıp başarımamasıyla doğrudan ilişkilidir.

Örgütlü yaşamı seçmek özgür birey için ilk adımdır. İkinci adımı örgüt içerisindeki rolüne dairdir, bu mücadeleyi nasıl yürüteceğidir.

Özne olmak hata yapmaktan korkmamaktır, birey neden hata yapmaktan korkar. Bu kapitalist toplumun yapısal kurumu olan ailede başlar, hataları ve yanlışları karşısında cezalandırılan şiddet gören birey edilgen ve korkak yetişir, doğru ve yanlış ayırt edecek bilinç düzeyine ulaşmadan toplum ve aile tarafından şekillendirilir. Adım atmaktan ürker hale gelir, kendine ve yetiştiği ortama güvensizleşir. Her hareketinin sorgulanacak olduğu düşüncesi onu gizli yaşamaya götürür, içte yaşadığı çelişkiler parçalı kişiliğin oluşmasını sağlar. Parçada yaşar, anlık mutluluklarla yetinir daha fazlasını düşünmeye ve istemeye hakkı yoktur zira kendisi adına düşünen birileri vardır. Edilgen, parçalı ve güvensiz yetişen birey yaşadığı toplumda, arkadaş ortamında, aile ilişkilerinde, iş yerinde ve örgütlü yaşamda yeniyi üretmede edilebilir, bu durum aynı zamanda ortama göre yaşamayı getirir, kişi olay ve olgulara göre şekil alır, o du-

rumu değiştiren bir irade olduğunu göremez.

Bu anlamda kapitalizme karşı ideolojik mücadele yeni bir kişilik ve kimlik kazanma serüvenidir. rgtl olmayı seçmek bunu başarmanın ilk adımı olsa da yeterli değildir, kapitalist toplumda şekillenen, yaratılan kişilik karakteri kendini örgütsel mücadelede çeşitli biçimlerde devam ettirir. Bu aynı zamanda ideolojik mücadelenin sürekliliğini gösterir, mücadele bu şekillenmenin maddi zemini olan kapitalizmin devrimle yıkılmasıyla önemli bir gelişim gösterir ve nihai olarak komünizmde son bulur.

Aile kurumunda edilgen olarak şekillenen birey arkadaş ortamında da değiştiren değil uyum sağlayandır. Beğenileri istekleri, yönelimleri, bu ortama göre şekillenir, kaybetmeyi göze alamaz bu anlamda güvensizdir, ailede öğrendiği edilgen kişilik burada da devam eder, yanlış olduğunu grdği durumlara karşı müdahale gücünü kendisinde bulamaz, alacağı tepkiler karşısında ürkek yetişmiştir.

rgtl yaşamına kadar bireyin yaşamını yöneten hep bu şekillenme olur, olay ve olgulara duygularıyla bakar, korkuları ve kaygularıyla bakar ve ona göre davranır, edilgendir. Oysa yaşamdaki çelişkileri görür, doğru olmadığını bilir ama tek başına gcszdr. Birey ancak örgütlü mücadelede bu gücü bulabilir.

rgtl yaşamına bir şeylerin değişmesi gerektiğine inanarak başlasa da aile ve kapitalist toplumda şekillenen kişilik özellikleri burada da

kendini gösterir. Ta ki zgr birey, kolektif etkin birey sorusunu kendisine doğrudan sorup, kendi gerçekliğiyle yüzleşmeyi yapana kadar. Elbette ki burada da özneleşme sorununa soru sormakla cevabını hemen bulmuş olmuyor, ya da hemen zneleşmiyor. Burada önemli olan özneleşme sorunlarıyla kuracağı ilişkidir. Bireyi zneleşmeye götürecek olan partisine, siyasal süreçlere, ideolojik saldırılara, sınıf hareketine, politikanın ve örgütlü mücadelenin her sorununa kendinden başlayarak sorular sorma ve çözümler aramasıdır.

Birey bu soru ve cevapları mücadele yürüttüğü örgütle ortak akılı ve ortak iradeyi buluşturduğu oranda zgr ve komünist bireyi yaratmanın, ideolojik netliğe ulaşmanın kanallarını araçlarını bulacaktır. Yeter ki her durum onun için mücadelenin bir konusuna dönüşsün.

Buğn parti örgütlerinde eleştiri ve özeleştiri, yönetme ve yönetilme, askerileşme ve komutanlaşma, komünist kadın ve erkek olma mücadelesinin her sorunu ve buralarda bir adım ne çıkan, çözümü kendi sınırlarında arayan her devrimci kadro özneleşmeye bir adım daha yaklaşacak.

zneleşmek partide zgr bireyi yaratmaktır.

Yaşamın olduğu yerde savaşmak, zgr ve örgütlü bireyle mümkündür.

zgrlk zorunluluğun kavranmasıdır der Marks, kapitalizmi yıkmak sosyalist ve komünist bir toplumu inşa etmek bu zorunluğun ulaşacağı nihai zmse, bu zorunlu ve gönüllü savaşın kadroları olmaktır devrimci olan.

Tarih Bilinci

Mücadele Bugünden Yarına Uzanan Bir Yoldur

Şirin Öter (Ekin Su)

Devrimci, günlük yaşamını nasıl üretir? Planlı mıdır? Bu planlama içinde örgütsel görevler yoldaşlık ilişkisi politikayı nereye koyar? Nasıl üretir? İdeolojisi günlük yaşamına yön veren temel doğruları olmalıdır. Bir devrimci enerjisini ve yeteneklerini partili gelişimini yönetmedeki ince çizgiyi yakalamalıdır. Profesyonel devrimciler için günlük yaşam bir amaç açıklığına bağlı olarak somut ve planlı olmalıdır. Devrimcinin en somut amacı devrimi örgütlemektir, bu genel kabulü güçlendirecek planlarımız olmalıdır. Kendi gelişimimizi yönetmeyi başarmanın en güncel cevabı bugün atacağımız adımlardır; karar alma, planlama ve ertelemeden hayata geçirmektir.

Eski yaşam ile yeni yaşam arasındaki mücadele sınıflar savaşının ilk dönemlerinden günümüz emperyalist kapitalist sistem boyunca sürmüştür. Bu çatışmada eski yıkıldığı oranda yeni kendini var edebilir zira eskiye dair bulguların kendini yaşatması yeni yaşamı inşa ederken bireyi zorlar, yenileneni çürütebilir. Devrimci yaşamla yeni insan yaratma yolunda ilerleyen birey eski yaşamıyla bir çatışma halinde olur. Kendisini her gün yeniden üreten kapitalizmin karşısına devrimci yaşamı inşa etmek düşünsel kabulün de ötesinde günlük yaşamın ayrıntısında ne ürettiğine bakmak gerekir. Bir devrimci kapitalizme karşı örgütsel

bir mücadele içerisindeyken bile geldiği toplumun öğretilmişliği içerisinde ve devrimci yaşamı bilinçli bir tercihse, kapitalist yaşamla sürekli bir mücadele içerisinde olmalıdır, bu mücadele bilinçli bir savaşa dönüşmelidir. Devrimci birey kapitalist yaşamdan gününü devrimci olarak ürettiği oranda ondan arınır. Örgütlü yaşamı gereği inandığı gibi yaşamak devrimcinin olmazsa olmazı olmalıdır. Devrimci nitelik yaşamla sınılan zorundadır. Sınanan devrimcilik alternatifidir kapitalizmin, ret edişinin en net halidir karşısında durduğu sistemin. Devrimcinin günlük yaşamı sınanıyor, devrime olan inancı; işçi sınıfı, emekçiler, ezilen

halklar için verdiği savaşı yaşamının ne kadarında içselleştirdiği sınıyor. Sistem kendisini nasıl her gün var edecek alanlar yaratıyorsa devrimcilik de onun yaşamsal karşılığını oluşturmalıdır. Devrimci gibi yaşamak istiyorsan bir devrimci gibi düşünmeli, devrimci gibi düşünmek istiyorsan bir devrimci gibi yaşamalısın. En basit haliyle kullandığımız kelimelerin anlamında bile devrimciliğimizi görebilmeliyiz. Kapitalizm düşüncede, dilde, kültürde bir saldırı halindedir, bu savaşın en çıplak karşı

Devrimci yaşamla yeni insan yaratma yolunda ilerleyen birey eski yaşamıyla bir çatışma halinde olur. Kendisini her gün yeniden üreten kapitalizmin karşısına devrimci yaşamı inşa etmek düşünsel kabulün de ötesinde günlük yaşamın ayrıntısında ne ürettiğine bakmak gerekir.

duruşu Marksist Leninist ideolojiye sarılmaktır, örgütlülüğünü sağlamlaştırmaktır. Biz devrimciler günlük yaşamda bağlı olduğumuz örgütsel gücü bir silaha dönüştürdükümüz oranda kolektif etkin bireyi yaratırız. Bunun günlük karşılığı her anımızdır. Bizim işimiz her gün yenilenerek yeni yaratmaktır. Bugünümüz dünyümüzden bir adım önde olmalıdır. İdealarımıza, kararlılığımıza her gün yeni bir şey eklenmelidir. Bulundu-

ğumuz bir parti üssünün bizler tarafından nasıl değerlendirildiği önemlidir. Bir parti kadrosunun kendini ve örgütlü bulunduğu yapının nasıl yaşaması gerektiğine dair cevaplar verir. Bir devrimci ondan beklentileri mekanik olarak algılasa ilk başta sorumluluğuna dair yanlış yaklaşımlar var demektir. Sabah kalkışlara devrimci bir disiplin olarak bakmaktır, örgütsel ve politik görevlerini bir plan çerçevesinde gün içerisinde en verimli halde değerlendirmektir o evi devrimci bir üs kılan. Devrimin amacına uygun örgütlenmiş bir parti üssü devrimciliği üretir. Yoldaşlık ilişkilerindeki samimiyet ve devrimci yoldaşlığın her gün ve her an devrimciliğin üretimindeki önemini kavramak, kullanılan dil, karşılıklı gösterilen sevgi ve saygı, değer veren ve değer yaratan bir yoldaşlık kurmanın ayrı bir güç ve kuvvet yarattığını unutmamaktır devrimci kalmak ve devrimi büyütme. Bunlar belki akla ilk gelenler ama hiçbirinin önemini atlamadan her anı devrimciliğimize sorular sorarak en güzelini yaratma istemi bize yön vermelidir ki bunlar bir parti üssü için geçerli değildir sadece, bizim olduğumuz her yer yaptığımız her konuşma yüreğimizde hissettiğimiz her duygu bir partili gibi olmalıdır.

Çevremize bakalım, bir zamanlar barikatlarda beraber çatıştığımız, işçi grevlerinde beraber halaya durduğumuz arkadaşlarımız vardır. Onlara soralım devrimcilikten vazgeçtikleri anları nasıl anlatacaklarını. Cevapların çoğunda umutsuzluğun izlerini bulursunuz kurdukları cümlelerde göreceğiniz gibi devrimciliğini

üretmeyi bıraktığı anda umutsuzluk başlar çünkü üretmek mutlu kılar bir devrimciyi kendini her gün yenilenirken görmek her şeyin değişebileceğine dair umudunu da büyütür. Kendisi değişiyorsa değiştirebilecek gücü görür kendisinde. Bakın ve cevap bulun yaşamdan, sorular sorun önce onlara sonra kendinize. Onlar inanıyorlar devrime belki ama devrimi kendilerinin yapabileceğine inanmıyorlar. Kendilerine inanmıyorlar, sana, bana, örgütlü mücadeleye inanmıyorlar çünkü yaşamları düşündüklerinden çok ayrı. Söz ile pratiğin yaşamsal karşılığıdır devrimcilik. Biz hiç kimseye bir şeyleri kanıtlamak zorunda değiliz evet ama biz devrime inanıyoruz ve bir devrimci gibi yaşamak istiyorsak önce inanmalıyız değiştirebileceğimize. Yeni kararlar aldı, yenilenerek büyüyen parti yenilenerek büyüyen kadrolar yaratma zamanıdır bugün.

İşçi sınıfına dönük hak gaspları, emekçilerin haklarına dönük her saldırının, ezilen haklara kirliliğe sürülen emperyalist kapitalist sömürgeci faşist güçlere karşı savaşım her çalışma anında günlük olarak karşılığını bulmalıdır kendi araç ve yöntemleriyle. Her gün katledilen kadınlar, parasız ve bilimsel eğitim isteyen öğrencilere polis işkencesi, işçi sınıfı ve emekçilere kendi krizlerinin bedelini ödetmek için çıkarılan yeni ekonomik ve yasal paketler, Kürt halkına dönük her gün artarak süren askeri ve siyasal saldırılar vb. daha sayabileceğimiz saldırıların karşılığı vardır, olmalıdır. Bulduğumuz her alanda bu saldırıları sadece göğüslemekle kalmayıp bu

saldırıları püskürtecek iddiada ve kararlılıkta olmalıyız. Neyle mi? Önce kendimize, elimizle dokunduğumuz gözümüzle gördüğümüz her şeyi devrimin amacına göre nasıl değerlendirilir diye bakabilmekle. Evimize dönerken cebimize koyduğumuz bir gazetenin yerine iki, üç gazete almakla. Yaşamı var ettiğin her yere bir partiliyi sığdırmak, bir çocuk aç kalırken aç kalmaman için bu mücadele deyip gözlerinden öpmek, Kürt halkı ve devrimciler katledilirken dağlarda ve sokaklarda silah ve devrimci zorla kuşanmakla. O kadar çok şey söylenebilir ki ama dikkat edin

Devrimci birey kapitalist yaşamdan gününü devrimci olarak ürettiği oranda ondan arınır. Örgütlü yaşamı gereği inandığı gibi yaşamak devrimcinin olmazsa olmazı olmalıdır. Devrimci nitelik yaşamla sınıanmak zorundadır.

bunların hepsi bugün yaşanıyor ve yarın söyleyecek sözü olanların bugün konuşması, koşması, okuması, bilmesi, anlaması, silahlanması, örgütlenmesi gerekiyor. Yarın çok geç.

Devrimi örgütlemek için yola başlarken heyecanımız ne kadar da büyük, umut olmak milyonlara ne de güzel. Ellerinde en üstün teknolojik silah kullananlara kafa tutmak ne bahtiyarlık. Ama barikat başlarında gösterdiğimiz militan duruş devrimciliğimizin her günü için aynı olmalıdır. Devrimci militanlığımız kapi-

talizmin her türlü görünümüne karşı aynı şiddette olmalıdır.

Adanmış devrimci 24 saatini devrimci yaşayandır. Kararlılığını, inancını, öfkesini, intikam duygusunu örgütsel güce dönüştürdüğü oranda anlamlıdır ve bu anlam onu hedefine kilitler. Bulunduğu her alan onun devrimi üretme merkezlerine dönüşmelidir.

Devrimci, günlük yaşamını nasıl üretir? Planlı mıdır? Bu planlama içinde örgütsel görevler yoldaşlık

Devrimci gibi yaşamak istiyorsan bir devrimci gibi düşünmeli, devrimci gibi düşünmek istiyorsan bir devrimci gibi yaşamalısın. Kapitalizm düşüncede, dilde, kültürde bir saldırı halindedir.

ilişkisi politikayı nereye koyar? Nasıl üretir? İdeolojisi günlük yaşamına yön veren temel doğruları olmalıdır. Bir devrimci enerjisini ve yeteneklerini partili gelişimini yönetmedeki ince çizgiyi yakalamalıdır. Profesyonel devrimciler için günlük yaşam bir amaç açıklığına bağlı olarak somut ve planlı olmalıdır. Devrimcinin en somut amacı devrimi örgütlemektir, bu genel kabulü güçlendirecek planlarımız olmalıdır. Kendi gelişimimizi yönetmeyi başarmanın en güncel cevabı bugün atacağımız adımlardır; karar alma, planlama ve ertelemeden hayata geçirmektir. Yeni dönemin ruhunu kazanmanın pratikçisi olma-

nın cevabını tam da bugün verme zamanıdır. Partinin 4.kongre sonrası aldığı kararları partinin kadroları ilk elden dönemin kadrosu olma hedefiyle bilince ve eyleme dönüştürmelidir. Durumumuza eleştirel gözle bakma atılacak ilk adımdır. Eleştiri yenilenmenin günlük pratik karşılığını oluşturmalıdır. Günlük gelişimimizi yönetmede örgüt disiplini, somut görev ve planlama, devrimci öz disiplin, yoldaşlık, sorumluluk bilinci ile yeni dönemin yenilenen kadrosu olmak için daha fazla devrimciliğimize emek vermek bugünün ihtiyacıdır. Devrimciliğimize verdiğimiz emek partili kimliğimize işçi sınıfı ve emekçilere ezilen tüm halklara verdiğimiz sözle buluşmalıdır.

Bir devrimci gün içerisinde ne yapar. Kampanya süreçlerinde kitlelere bilinç taşıma onun amacıdır, önüne hedefler koyarak gününü örgütler. Kitleleri aydınlatma faaliyetinin araçlarını belirler. Araçların içeriklerini hedef kitesine göre oluşturur, devrimcinin kitleye giderken kullandığı her araç onun örgütleme aracıdır. Bu araçları kullanırken günün planlar. Somut hedeflerle ilerler. Devrimci kadro bu çalışmayla sadece bir aydınlatma faaliyeti yürütmemiştir aynı zamanda kendini planlama deneyimi kazanmıştır ve bu deneyim devrimci yaşamına, devrimci niteliğine, örgütlü olduğu güce kazandırdığı bir deneyimdir. Devrimci tüm yaşamına, düşüncesine, duygusuna, pratiğine bu anlamda bakar ve yaşamına bu bakış açısıyla yön verirse her gün yenilenir, her yenilenme ile yeni bir nitelik açığa çıkarır.

Burada söz konusu olan profesyonel bir devrimci yaşamıdır, duygu dünyası, düşüncesi vb. her anıyla devrimciliğini en üst boyutta yaşar ve sürdürür. Yaşam kaynağı devrimdir, duygu dünyasına yön veren devrimci bakış açısıdır, yaşamını bir devrimci gibi yaşamak onun için belirleyici ve net olması gereken bir durumdur. Kopuşmak daha hızlı, sarılmaksa daha sıkı olmalıdır.

Bir şeyi başarmak için sevmelisin, sevmek için inanmalısın. İlk olarak kendimize inanacağız, her anımızı bir devrimci gibi düşüneceğiz. Kapitalist tükenmişliğin karşısında öyle güçlü bir devrimci bilinç geliştirelim ki onun bugünden kaybedeceğine dair inancımız daha güçlü cevaplansın.

Hızlı ve kararlı yürüme istenendir her devrimci için, bu azımsanmayacak bir doğrudur. Ne zaman ki bu doğrultu kapsamında verdiğimiz ve kazandığımız yön yara alır, bilmeliyiz ki o zaman devrim için kurdu-muz yaşam yara almıştır. Düşünelim beraber ve cevap verelim, bugün ertelediğimiz yarının inşasından çaldığımız zaman değildir de nedir. Bugün cevapsız ve çözümsüz kalmış her sorun yarın biriktirilmiş bir kaçış değil midir? Peki, bugün cevapsız sorularımıza kim cevap verecek? Yarın mı, daha sonraki gün daha mı uygun ya sonraki, ertesi? Zaman bu kadar lütüfkâr mı bize. Bugün umudunu bize bağlamış milyonlarca insandan bahsediyoruz, sokaklarda kurşunlanan gençleri, en yakını dediği kişilerce katledilen kadınlar, en azgın saldırılarla imhanın eşiğindeki milyonlarca Kürt, onlar bu bekleme-

yi hak ediyorlar mı? Devrimci kadro yaşamın sorumluluğunu yüklenmiştir, her ertelenen gün çalınmış bir yarındır.

Paylaştığımız bir kolektif üssün amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı, günlük olarak kendimizi nasıl örgütlediğimize bakarak anlaşılabilir. Üssün güvenliği, maliyesi, kurulan yoldaşlık ilişkisi her açıdan

Devrimi örgütlemek için yola başlarken heyecanımız ne kadar da büyük, umut olmak milyonlara ne de güzel. Ellerin en üstün teknolojik silah kullananlara kafa tutmak ne bahtiyarlık. Ama barikat başlarında gösterdiğimiz militan duruş devrimciliğimizin her günü için aynı olmalıdır.

değerlendirilmelidir. Üssün güvenliği, partinin örgütsel devamlılığı söz konusudur. Yaşamımızda göstereceğimiz en ufak bir disiplinsizliğin yaratacağı sonuçların önüne geçebilmek öz disiplinin yanında parti disiplini içselleştirmek demektir. Parti üsleri bir parti okuluna, kişisel ve örgütsel gelişimin merkezlerine dönüştürülmelidir. Günlük yaşam disiplini sabah kalkışlardan, görevlerin zamanında yerine getirilmesine kadar günümüzü doğru planlamaya bağlıdır. Parti üslerinde bir proleter gibi yaşamak geliştirilmesi gereken

66 ❖ *Marksist Teori 19*

bir parti kültürüdür. Kısacası parti üssünde devrimci kalmak kendini yönetmeye bağlıdır. Üslerden çıkış, üslere geri dönüş, üslerin amacına uygun planlanması devrimi örgütlemenin, devrime güvenli yürüyüşün önemli bir ayağıdır. Hiç biri gözden kaçırılmayacak geçirilmeyecek kadar önemlidir.

Özetle örgütsel ve kişisel gelişim stratejisi, partinin tüm örgütleri ve kadrolarınca tartışmalıdır. Güçlü politik - askeri bir parti güçlü kadroların yaratılması olmadan düşünülemez.

Mücadelede bugünden yarına uzanan bir yoldur, yoldaşım olur musunuz bu yolculukta.

II - Bir İdeoloji Teorisyeni Olarak Slavoj Zizek

Hasan Polat

Marksizmin kurucu metinlerdeki toplumsal varlık ve toplumsal bilinç, toplumsal faaliyetin "yabancılaşması", egemen sınıf ve egemen düşünce, alt yapı üst yapı, din, hukuk, ahlak, estetik vb. vs. pek çok kavram ideolojisi olgusunu kavrar ve çözümler. Marksizm'e referanslı bir ideoloji teorisinin Marksizm'in kavramlar setine ve/ya organik teorik ilişkiye girmeden Marksist bir ideoloji teorisi inşa edilemez.

Zizek özne nesne özne yapı ikiliğini ve ilişkisini yapıyı öznenin içine taşıyarak kurar. Bu başta her şey öznedeki olup biter, gerçekleşir. Zizek öznedeki psikanalitik ve teorik çözümler yapar. Özne dünyasının iç olgularını kavramlaştırır. Her bir kavrama anlam ve işlevler yükler.

1950'lerden başlayarak '60-'70'lı yıllarda postmodernizme, yapısalcılık ve ardından post yapısalcılığın etkin ve giderek hâkim olduğu Batı Avrupa siyaset ve akademiya dünyasında ideoloji konusu teorik hesaplaşma ve kavgaların başat gündemini belirler. Batı Avrupa'da Marksist hareketin büyük bir ideo-politik bunalımıyla karakterize olan bu dönemde ideoloji meselesi pek çok teorisyenin biricik ve öncelikli çalışma alanı görünümüne sergiler. Marksist teorisyenlerin Batı Marksizmi kıtasında hükümünü icra eden derin bunalıma ve buna eşlik eden postmodernist, yapısalcı ve post yapısalcı akım ve mihrakların ideolojik bakımdan çözücü

işlev gören akım ve salvolarına karşı bir ideoloji teorisi kurarak ve ideolojik mevzilenmeye geçerek cevap vermeye çalıştığı görülür. Bu alanda ilk çıkış, Marksist felsefeci ve FKP teorisyenlerinden Althusser'den gelir. 'İdeoloji' ve Devletin İdeolojik Aygıtları' tam anlamıyla bir ideoloji teorisi kurma ve ideolojik mevzi alma çabasına işaret eder. Aynı yıllarda Althusser'le birlikte yürüyen Alain Badiou, 'ideolojiye dair' başlıklı ve 'komünist ilkeler' demetini içeren bir broşürle ideolojik duruş alır. Bu bağlamda bir ideoloji teorisi ve ideolojik mevzilenme güzergâhının açıldığı söylenebilir. Terry Eagleton'un 'eleştiri ve ideolojisi' Ernesto

Laclou'un 'ideoloji ve politika'sı aynı mecrada gelişen ve öne çıkan ideoloji ve siyaset felsefesi çalışmaları olarak kaydedilebilir.

Slavoj Zizek de 'İdeolojinin Yüce Nesnesi' çalışmasıyla ideoloji teorisi kurma hamlesinde bulunur. Althusser'in açtığı çığırda ve Althusser'in dışarıda bıraktığı 'özne'nin ideoloji teorisini kurmaya girişir. Althusser'in ideoloji teorisi devleti merkez alır ve özneyi dışarı-

Zizek'in ideoloji teorisinin can alıcı noktalarından birinin Marksizmin ideoloji kuramının postulatlarından olan "bilmiyorlar ama yapıyorlar" çözümlemesinin genişletilmesi ve yeniden üretilmesi olduğunu söyleyebiliriz. Zizek, Marks'ın "bilmiyorlar ama yapıyorlar" çözümlemesinin karşısına "gayet iyi biliyorlar ama yine de yapıyorlar" teziyle çıkar.

da bırakır. Bir spinoza önermesi olan ve Althusser tarafından bayraklaştırılan tarih öznesiz bir süreçtir yaklaşımı özneyi töze indirger.

'Özne' çağrılan öznedir. 'Devletin ideolojik aygıtları' vasıtasıyla özne çağrılır, ödevleri bildirilir ve görevini yapması istenir. İdeolojik aygıtlar "toplumu" doktrine eder, ideolojik olarak eğitir, biçimler, rıza üretir.

Özneyi hiçleştiren ve tarihten silen Althusser'in ideoloji nosyonunun (kavramının) aksine Zizek ideolojisinin Yüce Nesnesi'yle teorisinin kalbine özneyi yerleştirir. Bireyi ve toplumsal sınıfların özneleşme hallerini ve süreçlerini koyar. Öznenin varoluşunu çözümlenmeye odaklanır. Özne ile ideoloji ilişkisinin açıklanması ve kavranması boyutlarına yoğunlaşır. Althusser'in devlet merkezli ideolojik okuması ve çözümlemelerini reddetmeyen Zizek, Althusser'in ideolojik aygıtları nosyonunu kendi teorisine artiküle de eder (eklemler).

Fakat Zizek'in asıl amacı Althusser'in ideoloji teorisine karşı yeni bir ideoloji teorisi ileri sürmekten ziyade Althusser'in dışarıda bıraktığı teorik uzama özne oyuncusunu katarak bir ideoloji nosyonu inşa etmektir. Althusser'in ideoloji teorisinde ideolojik mekanizmalar devletten topluma doğru işler. Yukarıdan egemen ve iktidar olandan gelen bir ideoloji işleyişi teorileştirilir. Zizek ise tam tersi bir alandan yola çıkar. Tikelde ideolojinin mekanizmalarını başka bir deyişle öznedeki ideolojinin kuruluşunu, işleyişini ve çözümlüşünü analiz eder ve kavramsal çerçeveye kavuşturur. Bu başta iki ideoloji nosyonu ve işleyiş pusulasıyla karşı karşıya olduğumuzu söyleyebiliriz. Althusser kolektif özne kategorisinde kabul edilebileceğimiz bir merkezden devletin ideolojik aygıtları pusulasıyla makro siyasal ideoloji karşısında yön bulmayı ve konumlanmayı hedefler. Zizek ise gündelik hayat içindeki ideolojinin gerçekleşmesinin yol işaretlerini vermeye çalışır. Biri aşağıdan gündelik hayat

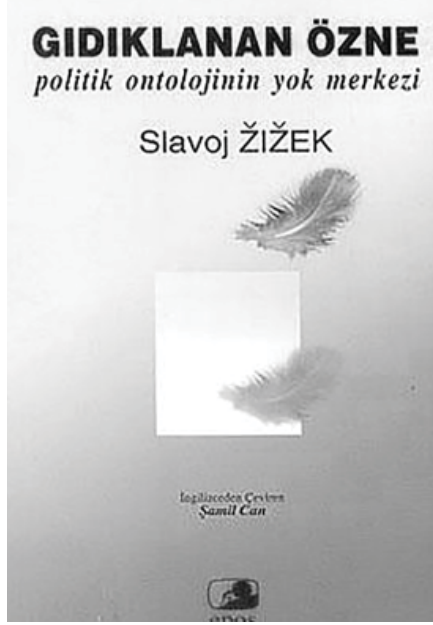
içindeki bireyde diğeri yukarıdan kolektif özne konumundaki devletten gelen ideolojinin işleyiş yasalarını çözümler. İki ideoloji teorisi de ideolojinin niteliği, işlevi ve işleyişini anlamak ve kavramak açısından elverişli kavramlaştırmalar ve teorik çözümler sunar.

Gelgelelim her iki ideoloji teorisinin Marksizm Leninizmin siyaset teorisi ve ideoloji mefhumuyla (kavramıyla) devrimci ilişkilendirilmesi ve Marksist teoride ihtiyacı duyulan yerine konulması boyutları eksik, yapısal açıdan kusurlu ve sorunludur. Özellikle Zizek'in ideoloji teorisinin bu bakımdan Marksizmle 'organik bağı' yok gibidir Zizek'in ideoloji teorisine Marksizmin ideoloji teorisinin yapısal özellikleri zıt düzlemlerde yer alır. Yapısalcı kavramlar setiyle ve yine yapısalcı bir zeminde kurulan teori toplumsal bilinç biçimlerinin üzerinde yeşerdiği toprakla bağı kurmada başarısızdır. Althusser'in ideoloji teorisinde 'töz özcülüğü'ne doğru giden bir doğrultudayken, Zizek'te bu özne özcülüğüne doğru kayar. Bu nedenle maddi arka plandan yoksun ve altyapıdan bağımsız işleyen bir üst yapı teorisi inşa eder. Maddi arka planı yapısalcı psikanaliz dolayısıyla "yapısalcı bir yapı" üzerine kurulu ideoloji teorisi ve işleyiş mantığı kusurludur. İdeolojinin siyasal mücadelede özgün işlevlendirilmesinde zihin bulandırır. Teorik yön sapmalarına kapı aralar, kötü kullanımın teorik yolunu döşer. Nitekim, Althusser'in ideoloji teorisinin başına bu "felaket" gelir. Teorinin yapısalcı zayıflıkları ve kusurları nedeniyle arıza verir. Devleti

merkezine alan ve siyasal mücadelede devrimci işlevler üstlenebilecek DİA'lar nosyonunun en olmadık sağ reformist yorumlara ucuz bir kültür eleştirmenliğine ideolojik mücadeleyi politik sınıf mücadelesine ikame eden düzen içi sol akıl yürütmelerin ve eleştirilerin kötü bir elementi haline getirildiği bilinir.

Zizek ideoloji teorisinin korucu metni olan 'İdeolojinin Yüce Nesnesi' adlı çalışmasının giriş bölümünde bu çalışmayla üç şeyi amaçladığını ilan eder: "Lacancı psikanalizin bazı temel kavramlarına bir giriş işlevi görmek; Bir tür Hegel'e dönüş gerçekleştirmek. Hegelci diyalektiği Lacancı psikanaliz temelinde yeni bir okumaya tabi tutarak yeniden işler hale getirmek. İyi bilinen bazı klasik motifleri (meta fetişizmi vb.) ilk bakışta ideoloji teorisine sunacak hiçbir şey yokmuş gibi görünen bazı can alıcı Lacancı kavramları (capitone noktası, yüce nesne, artı keyif vb.) yeni bir okumaya tabi tutarak ideoloji teorisinin katkıda bulunmak!"

İdeoloji teorisine Lacancı psikanaliz ve yapısal kavramlar setiyle katkıda bulunma gayesiyle işe koyulan filozofumuz, Lacancı kavramları Hegel diyalektiğini ve Marks'ın 'meta fetişizmi' kavramını teorik bileşime sokar, ideoloji nosyonunun harcı haline getirir ve birbiriyle bağlaştırır. Zizek'in ideoloji teorisi üç temel sacayağı üzerinde gövde kazanır. Hegel'e dönüşle yeni bir Hegelci diyalektik kurar ve bu yeni Hegelci diyalektiğin yordamını izler. Bu bilinen Hegel diyalektiği değil, Zizek'in yeniden kurduğu bir diyalektik yordamıdır. Lacan'a teori Zizek'in genel

olarak teorik ve felsefi metodolojisinin (yöntembiliminin) merkezinde durur. Lacan'ı "Aydınlanmanın en radikal çağdaş versiyonu" kabul eder "post yapısalcılıkta radikal bir kopuş gösterdiğini" ileri sürer. Bu ufuktan ilerleyerek Lacancı psikanalizi ve teoriyi tüm kavramsal avadanlığıyla ideoloji/özne teorisinin temel direği olarak konumlandırır. Son olarak Hegel ve 'Lacan'a Marks'ı 'kaynak eder'ek üçlü yapıyı tamamlar. Böylece Zizek'in felsefi ve teorik dizgesi Hegel-Lacan-Marks üçlemesiyle koordinatlanmış bir matriste vücut ve can bulur. Bu felsefi ve teorik bileşimine kimi durumlarda Kant'ı da dâhil eder. Özellikle 'biçim' 'yasa' gibi konularda Kant yardımı çağrılır ve teoriye bir sos olarak serpilir.

Zizek'in ideoloji ve aynı anlama gelmek üzere özne teorisi Lacan'cı yapısalcı psikanaliz üçlemesi ve artı olanı imgesel-simgesel gerçek+

\$ modeline yaslanır. Lacancı psikanaliz modelinin can alıcı hayali simgesel gerçek üçlemesinin çıktısı/çıkıntısı olan objekt a'dır. Marksın artı-değer kavramından esinlenerek geliştirilen objekt a, \$ (Özne)'deki bilinç dışı ve açığa çıkan fazlalığı analiz eder ve kavramlaştırır. Hayali-simgesel-gerçek üçlemesinden bir fazlalık/artı olarak ve \$ (özne)'de artı-keyif (jouissance) fantezi sapkınlık ya da tüm bunların ortak ifadesi olarak 'ideolojinin yüce nesnesi' biçiminde anlamlandıran olgular Zizek'in ideolojik/özne teorisini temelini ve kalbini oluşturur. Bu babta özneye anlam ve keyif düzeyi olarak iki katmana böler ve ele alır. Anlam düzeyi düşünce, bilinç, bilgiyi kapsar. 'Sert bir çekirdek' metaforuyla (mecaz, benzetme) tarif edilen keyif ya da artı keyif ise "meta biçiminin bilinç dışı"dır. Görüldüğü gibi Zizek psikanalizin klasik bilinç ve bilinçdışı ayrımı üzerinde yürür. "Bilinçdışı ontolojik olarak düşünce statüsüne sahip olmayan düşünme biçimi, düşüncenin dışsal düşünce biçimi"^[4] olarak kavrayan filozofumuz, Marks'ın meta fetişizmi kavramının kılavuzluğunda bu "dışsal düşünce biçimi"nin ideolojinin ve öznenin işleyişindeki kilit rolüne odaklanır. Buradan ilerleyerek artı keyif fantezi vs. öznenin kuruluşundaki ve çözülüşündeki rolünü ve bir bütün olarak öznenin varoluş diyalektiğini açıklamaya girişir. Zizek'in üzerine odaklandığı ve çözümlenmeye çalıştığı esas olan bilgi alanı değil, psikanalizin iş gördüğü ve göreceği bilinç dışı alanıdır. Bilinçdışının sert çekirdeğini/kabuğu-

nu kırmak ve öznenen olup bitenin diyalektiğini anlamak için Marks ve Marksın meta fetişimi kavramına başvurur ve semptomatik bir okumasını gerekli görür. ‘Semptomatik okuma’ yapı bozuma tabi tutar ve anlamını yeniden okumayı emreder. Zizek’te semptomatik okuma tersine çevirerek okuma ve yeni anlam katmanları kurmak biçiminde belirir. Semptomu Marksın icat ettiğini ileri süren Zizek “ideoloji teorisinin öncüllerinden birini” ortaya koyar. Marksın “Meta Fetişizmi”ni yeni bir okumaya tabi tutar. “Meta fetişizminin hüküm sürdüğü toplumlarda “insanlar arasındaki ilişkiler” fetişizmden bütünüyle arınmıştır, oysa “insanlar arasındaki ilişkiler” de fetişizm olan toplumlarda -kapitalizm öncesi toplumlarda- meta fetişizmi henüz gelişmemiştir, çünkü piyasa için üretim değil “doğal” üretim egemen durumdadır. İnsanlar arasındaki ilişkilerdeki fetişizmin adını koymak gerekir: Burada Marx’ın işaret ettiği üzere, “tahakküm ve kölelik ilişkileriyle” karşı karşıyayız- yani tam da Hegelci efendilik-kölelik ilişkileriyle kapitalizmde Efendinin geri çekilişi yalnızca bir yer değiştirmedir sanki: Sanki “insanlar arasındaki ilişkiler” de fetişizmden arınmasının bedeli “şeyler arasındaki ilişkiler”de fetişizmin ortaya çıkmasıyla -meta fetişizmiyle- ödenmiş gibidir. Fetişizmin yeri özneler arası ilişkilerden “şeyler arasındaki” ilişkilere kaymıştır: Can alıcı toplumsal ilişkiler, üretim ilişkileri (derebeyi ile serfleri arasında vb.) kişiler arası tahakküm ve kölelik ilişkileri biçimine büründüğü zamanki dolaysız saydam-

lığını yitirmiştir artık; kendilerini -Marksın özlü formülünü kullanacak olursak- “şeyler arasındaki emeğin ürünleri arasındaki toplumsal ilişkiler biçimi” altında gizler^[5] Zizek burada Marksın meta fetişizmi çözümlemesini içerip ima ettiği ‘şeyleşme ve yabancılaşma’ gibi kategorilerine uzanmadan dosdoğru ‘meta biçiminin bilinçdışı’ yapılanmasını anlatır. Marksın kavram ve çözümlerinin izinden yürüyen Zizek Marksın ‘gündelik hayat dini’ olarak terimlediği felsefi spekülasyonu idealizmin her türden mistisizmin, bilinç yamulmasının vb. metalar dünyasının toplumsal gerçekliğinden zuhur ettiğini; öznenin ‘idealist biçimine’ uyanan ve davranan durumu bu dünyanın kendisi olduğunun altını çizer. İdeoloji teorisinin öncüllerini döşerken Marks’la yol almaya devam eder. Kapital’in ilk basımının birinci bölümünde yer alan Marks’ın pasajındaki perspektifle ilerler: “Soyut ve evrenselin yalnızca somutun bir özelliği sayıldığı gerçek durumun tersine, duyumsal ve somut olanın yalnızca soyut ve evrensel olanın olgusal biçimi sayılmasını sağlayan bu tersine çevirme değerinin karakteristiğidir ve bu ifadenin anlaşılmasını bu kadar zorlaştıran da yine bu tersine çevirmedir. Eğer: Roma hukuku da Alman hukuku da hukuktur dersem, apaçık ortada olan bir şeyi söylemiş durum. Ama tersine HUKUK yani soyut şey kendini Roma hukukunda ve Alman hukukunda yani onların somut yasalarında gerçekleştirir, dersem aradaki bağ mistikleşir”^[6] Zizek Marksın tikel ile evrensel ilişkisini bir tersine

çevirme ve soyut olana bir kendilik bahşederek aradaki bağı mistikleştiren örneğiyle “burjuva bireyin gerçek faaliyetinde sanki tikel şeyler (metalar) evrensel değerın çeşitli biçimleriyleymiş gibi” davranmasını ideoloji teorisinin dayanak ve kalkış noktalarından biri yapar” böylece ileriye doğru tayin edici adımı atmış oluyoruz; Marksçı “bilmiyorlar ama

Kutsiyenin Marksist ideolojik işlem metodu, öznenin kurulu “düzenle görünür ve görünmez tüm bağlar” konteksi (bağlamı) içinde iş görür. Marksizmin temel ideoloji felsefi kavramlarıyla silahlanarak öznenin ele avuca gelmez ve görünmez alanına girilir. Yabancılaşma ve şeyleşme halleri zengin somutluk içinde çözümlenir ve bir ‘devrimci hakikat bilgisi’ne dönüştürülür.

yapıyorlar” formülünü okumanın yeni bir yolunu geliştirmiş oluyoruz: Yanılsama bilgi tarafından değildir zaten gerçekliğin kendisinin, insanların yaptığı şeylerin tarafındadır. İnsanların bilmedikleri şey faaliyetlerinin kendisinin bir yanılsama fetişist bir tersine çevirme tarafından yön-

lendirildiğidir. Gözden kaçırdıkları, yanlış tanıdıkları şey gerçeklik değil, kendi gerçekliklerini kendi gerçek toplumsal faaliyetlerini yapılaştıran yanılsamadır. Şeylerin gerçekte nasıl olduğunu gayet iyi bilirler ama yine de bilmiyormuş gibi davranırlar. Dolayısıyla, çifte bir yanılsama söz konusudur; o da gerçeklikle kurduğumuz gerçek fiili ilişkiyi yapılaştıran yanılsamayı gözden kaçırmayı içerir. Bu yüzden kaçırılan bilinçdışı yanılsamaya da ideolojik fantezi adı verilebilir^[7]

“Eğer fantezi boyutunu kavramak istiyorsak, Marksın “bilmiyorlar ama yapıyorlar” formülüne dönmemiz ve çok basit bir soru sormamız gerekir: İdeolojik yanılsamanın yeri neresidir? Gerçekliğin kendisini “bilmek”te mi yoksa “yapmak”ta mı? Cevap, ilk bakışta bariz görünür; ideolojik yanılsama “bilmek”te yatar^[8]

Zizek’in ideoloji teorisinin can alıcı noktalarından birinin -belki de en önemlisinin- Marksizmin ideoloji kuramının postulatlarından (idialarından) olan “bilmiyorlar ama yapıyorlar” çözümlemesinin genişletilmesi ve yeniden üretilmesi olduğunu söyleyebiliriz. Zizek, Marks’ın “bilmiyorlar ama yapıyorlar” çözümlemesinin karşısına “gayet iyi biliyorlar ama yine de yapıyorlar” teziyle çıkar. Açık ki Marks’ın formülasyonu yanlış bilince işaret eder. Zizek’in gayet iyi biliyorlar ama yine de yapıyorlar önermesi başka bir yol ve mesafeyi kat ederek-fanteziyi-yanlış bilinci sağlayan şeyin açıklamasını yapmaya çalışır ve aynı noktaya varır. Burada yanlış bilinç

veya yanılısma adlandırmalarından daha önemli olan söz konusu bilinç yamulmasının/çarpılmasının eş anlamda öznenin yarılmasını sağlayan “şey”dir. Teorik işlemini bu noktaya yoğunlaştıran Zizek bilen öznenin neden bildiğini değil yapmakta olduğunu yapmaya devam ettiğini; öznenin kendini ‘bilinçli’ olarak aldatmasını bunu sağlayan ideolojik fantezinin kaynağına ilerleyerek çözümlenmeye çalışır. Öznenin yani bilen ve yapan bireyin bildiği halde yine de yapmasını Lacancı psikanalizin kavramlarını işe koşarak aydınlatmaya girişir. Lacan’ın artı-nesne, artı-keyif kavramı bu noktada anahtar işlevi görür. Zizek “Marksizmin gerçek”i simgeselleştirmeden koşan artığıyla artı-nesneyle hesaplaşmayı başaramadığını ileri sürer ve “Lacan’ın artı-keyif kavramını Marksçı artı-değer kavramını model olarak geliştirdiği düşünülürse daha da şaşırtıcı bir hal alan bir durumdur bu. Marksçı artı değer artı keyfin cisimleşmesi olarak objet petit anın mantığını fiilen beyan ettiğini gösteren kanıt, Marksın Kapital’in üçüncü cildinde kapitalizmin mantıksal tarihsel sınırını adlandırmak için kullandığı tayin edici formül tarafından çoktan sunulmuştur: “Sermayenin sınırı sermayenin kendisidir, yani kapitalist üretim tarzıdır”^[9]. Kapitalist üretim tarzında üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasında bir uyum olduğundan ne zaman bahsedebiliriz? Doğru dürüst analiz yapıldığında bu sorunun olası tek cevabı vardır. Hiçbir zaman!”^[10]

Zizek, artı değer artı keyif model yansıtması ve ‘sermayenin sınırı

kendisidir’ metaforuyla özneni varoluşsal çerçevesini belirler. ‘Sermayenin sınırı kendisidir’ esprisi, öznenin varoluşsal olarak kendini üretme tarzı ve çelişkisiyle bağlı olduğunu vurgular ve öznenin bölünmesinin psikanalitik nedenselliğini açıklar. Artı keyif öznenin bölünmesinin motoru bir bakıma öznenin üretim tarzının olmazsa olmaz koşulu gibi durur. Ar-

Zizek, kapitalist üretim tarzının insan bilincini ve özneyi bölen, dumura uğratan, nesneleştiren kendi ifadesiyle ‘bilinçdışı biçiminde yapılaştıran’ boyutlarıyla ilgili nedensellik veya varoluşsal ilişkiyi bütün kapsamıyla açıklamaya girişmez. Marks’ın artı değer meta fetişizmi gibi kavramlarına yaslanan kimi ışık düşürmeler/ tutmalar dışında Marksizmin ideoloji teorisi kaynaklarına ve mantığına yaklaşmaz ve bir edinime girmez.

tı keyif bilinç dışını durmadan üretir. İdeolojik fantezi gerçekliğin dayanağı olur. Artı keyif ideolojinin yüce nesnesidir, artı-nesnedir. Öznedeki nesneleşmeyi temsil eder.

Bu yüce nesne, artı keyif özneyi daima kuşatır, ayartır, böler, kendi içine kapatır ve teslim alır. Artı keyif

fanteziyi kurarak ve kat ederek kendini gerçekleştirdiği yere döner. Bu özne çevrimi yanılısamayı da üretir vb. vs.

Zizek, kapitalist üretim tarzının insan bilincini ve özneyi bölen, dumura uğratan (zayıflatan, büzüştüren), nesneleştiren kendi ifadesiyle ‘bilinçdışı biçiminde yapılaştıran’ boyutlarıyla ilgili nedensellik veya varoluşsal ilişkiyi bütün kapsamıyla açıklamaya girişmez. Marks’ın artı değer meta fetişizmi gibi kavramlarına yaslanan kimi ışık düşürmeler/tutmalar dışında Marksizmin ideoloji teorisi kaynaklarına ve mantığına yaklaşmaz ve bir edinime girmez. Oysa Marksizmin ideoloji teorisinin kurucu metinleri olarak kabul edeceğimiz Alman ideolojisi, Fierbach Üzerine Tezler gibi eserler tam da ideolojinin toplumsal arka planını aydınlatan başlangıç kavramlarıyla önemli bir yerde durur. Marksizmin kurucu metinlerdeki toplumsal varlık ve toplumsal bilinç, toplumsal faaliyetin “yabancılaşması”, egemen sınıf ve egemen düşünce, alt yapı üst yapı, din, hukuk, ahlak, estetik vb. vs. pek çok kavram ideolojisi olgusunu kavrar ve çözümler. Marksizm’e referanslı bir ideoloji teorisinin Marksizm’in kavramlar setine ve/ya organik teorik ilişkiye girmeden Marksist bir ideoloji teorisi inşa edilemez.

Zizek özne nesne özne yapı ilişkisini ve ilişkisini yapıyı öznenin içine taşıyarak kurar. Bu başta her şey öznedeki olup biter, gerçekleşir. Zizek öznedeki psikanalitik ve teorik çözümler yapar. Özne dünyasının iç olgularını kavramlaştırır. Her

bir kavrama anlam ve işlevler yükler. Ele avuca gelmez, yüzer-gezer öğeleri teorik tabloya rapteder ve bir ideoloji işleyiş dizgesi kurar. Fantezi bilinçdışının ‘öte sahne’nin oyun alanıdır ve oyun alanı oyuna bilinçdışı bilince dâhildir. Aynı zamanda fantezi imgesel/düşsel bir senaryo olarak toplumsal alanın çelişkilerini gizlemeye yarayan uğursuz bir rol de oynar. Özdeşleşme ise ideolojik olanın dosdoğru öznenin kurulmasını sağlayan bir süreç ve harekettir.

Zizek’te keyif/artı-keyif kavramı toplumsal siyasal ve bireysel alanların tümünde işhazında olan (bileyleyen, keskinleştiren) bir araç olarak işlev görür. Vurgulayarak söylersek keyif kavramı ve teorisi, Zizek’in ideolojik düşünüş mantığının merkezinde/kalbinde durur. Siyasal eleştiride ve teori çözümlerinde keyif kavramını etkili bir araç ve nosyon olarak kullanılır. İdeolojik sinizmin kaynağı da keyif artı keyiftir ve bu yüzden en yaygın ideoloji türüdür. İrkçılıkla ilgili teorik bakışı aynı mantığın prizmasından süzülüp şekillenir. İrkçılığın dışlama, ayrımcılık, ötekine düşmanlık ve nefret mantığının esasen “keyif hırsızlığı” fikri ve duygusunun reaksiyoner hareketi olduğunu söyler. Keza orta sınıflara karşı teorik öfkesinin ve eleştirisinin arka planında bu keyif kavramı ve ideolojik sinizmin durduğunu ileri sürebiliriz. Yüksek ücretlilere, işçi aristokrasisine orta sınıfların tuzu kuru kesimlerine ve bu kesimlerin kurulu düzene entegrasyonuna tam da bu keyif mantığı optiğinden bakar. “Ücretli burjuvazi” terimiyle ideolojik ayrıştırma yapar

ve politika yazılarıyla ‘ücretli burjuvaziye’ öfkelerini yansıtır, ideolojik mücadelenin baş hedefine oturtur.

Zizek, bir ideoloji ve özne (aynı zamanda keyif) teorisyeni olarak gündelik ‘hayat dini’ alanına ideolojinin gündelik pratiğine odaklanır. Bu alana geniş spektrumdan bakar. Kültür eleştirisinden sinema, edebiyat, TV, mimari, sanat, psikanaliz, felsefe, istisnasız tüm ideoloji sahalarına ve “ideoloji ürünleri”ne eş deyişle üst yapıya el atar. Hollywood sineması ideoloji eleştirisinin vazgeçilmez çalışma konusu ve kaynaklarındandır. Sanat ürünleri, kültürel metalar, üzerinde ideolojik okumalar içerik ve amaç deşifreyonları yapar.

Zizek’in ideoloji ve özne teorisinin kilit yapıtaşlarından biri yine Lacancı psikanalizin capitone noktası (point de capitone) kavramıdır. Artı keyif gibi capitone noktası da çok önemli bir işlev görür. İdeolojinin ve öznenin renkli kostümü capitone noktasıyla dikilir. Bu ideolojik dikiş birbirinden kopuk bir düzlemde serbest biçimde yüzen-gezen gösterenlerin ideolojik unsurların birbirine teyellenmesini ve düğümlenmesini ifade eder. Capitone noktası bu gösterenleri bir yere yüzeye rapteder, sabitler. Yüzergezer gösterenleri söz gelimi “komünizm”le dikiyorsak “sınıf mücadelesi” diğer bütün unsurlara kesin ve sabit bir anlam yükleyecektir. Demokrasiye (yasal bir sömürü biçimi olarak “biçimsel burjuva demokrasisi”ne karşı “gerçek demokrasi”) feminizme (kadınların sömürülmesi sınıf temelli iş bölümünün sonucudur); çevreciliğe (doğal kaynakların tahrip edilmesi, kar yö-

nelimli kapitalist üretimin mantıksal bir sonucudur) barış hareketine (barışın önündeki başlıca tehlike mace-racı emperyalizmdir.”^[11]

Zizek’te Kimi Felsefe- Teori- Politika Güzergâhları Ve İlişkilenme Noktaları

“Aydınlanma yüzyılında felsefe vardır. 20. yüzyılda psikanaliz. Felsefe psikanalize teslim olmuştur ade-

Zizek’in ‘biliyorlar ama yine de yapıyorlar’ bilinç düzeyli çözümlemesi devrimci ve komünist hareketin bitimsiz mücadele yürüttüğü öznenin ideolojik metamorfoz, bozulma ve yarılmasının varoluşsal nedenselliklerini ve işleyişini anlamaya ışık tutmanın yanı sıra siyasal yaşama ‘sinik özne’ olarak giren felsefi ve pratik mantığı da kavramayı sağlar.

ta”^[12] Zizek, 20. yüzyıl felsefesinin temel bir karakteristiğine dair tespit- te bulunurken önemli bir gerçekliğin altını çizer. 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan felsefenin psikanaliz- tirilmesi çabası yüzyılın ikinci yarısından itibaren başat bir felsefe mecrası yordamı halini kazanır. Louis Althusser ve Zizek de felsefenin

psikanalizleştirilmesi akımına ve cazibesine boylu boyunca katılan kendini Marksist sayan felsefecilerdir. Athusser Freudcu psikoanalizle sıkı bir flört ve alışverişe girer. Freudcu psikanalizin kavramlarını felsefeye alımlar. Benzer bir güzergâhı Zizek Lacan psikanaliziyle takip eder. Lacancı psikanalizin kavramlar setini kendi felsefesine devşirir. Dahası Lacancı psikanalizi Marksizmin yeni bir bileşimi ve temel sütunu yapmaya çalışır.

Yaşadığı çağın toplumsal sorunlarını felsefi yordamının konusu kılan Zizek, yeni kavram ve kategorileri felsefeyi alımlayarak sorunları incelemeye, çözümlenmeye uğraşır, felsefi bakış getirir. Sorunlara felsefeyle bakmanın, düşünmenin, okumanın ve anlamının kapısını açar. Felsefeyi sınıf mücadelesinin araçlarından biri haline getirir, konumlanır. Bu bağlamda Zizek'in felsefi güzergâhlarıyla düşünce ve çalışmalarıyla sınıf mücadelesi düzleminde ilişkilendirilmesi ve edinime tabi tutulması gereken noktaların açığa çıkarılması önemlidir. Özellikle ideoloji teorisinin devrimci edinime tabi tutulabilecek yönlerinin kavramsal ve tezsel düzeyde yeni bir ideoloji analizi ve eleştiri yaklaşımının olduğunu vurgulamak gerekir. Lacancı psikanalizin yoğun kavram ve söylem kabuğu kaldırılıp Zizek'in ideoloji ve özne teorisine nüfuz edildiğinde; Marksizmin ideoloji kuramının bilinegelen kadim yabancılaşma meta fetişizme, şeyleşme/nesneleşme, yanlış bilinç ve olgu ve konularının başka bir 'diyalektik göz ve akıl'la okunduğu ve tarif edildiği anlaşılabilir.

Dolayısıyla, bu tür okumaların sağladığı yeni felsefi kavram ve tezler felsefenin sınıf mücadelesinde işlevlendirilmesi açısından ele alınabilir.

Zizek'in ideoloji teorisi yapısal kusurlar taşımakla birlikte bireyin/öznenin gündelik hayatında ideolojinin işleyişinin/pratiğinin anlaşılması ve kavranması bağlamında önemli felsefi kavramsal araçlar ve bakış açıları sunduğu yadsınamaz. Özne nosyonu, öznenin ele avuca gelmez ve 'görünmez olan olanı'ni göstermede ve somutlaştırmada yeni bir 'analitik felsefe' penceresi açar. Öznenin gündelik 'hayat dini'ni oluşturan ve bu dini takip eden pratiğini çözümlenme ve kavramada felsefi yordam sunar. Öznenin yabancılaşması ve nesneleşmesi olgusu; keyifçilik, hazcılık, kayıtsızlık, miş gibi yapma mistisizm, türlü çeşitli düzen alışkanlıkları, bağımlılıklar vs. vb. özne hallerinde belirir ve gövde kazanır. Öznedeki bu yabancılaşma ve metamorfoz (başkalaşma) kendini dosdoğru ideolojinin bozulmasında ve egemen bilinç olarak biçimlenmede dışa vurur. Komünist ideolog Kutsiye Bozoklar'ın Marksist ideoloji yordamı ve pusulası tam da bu alana yoğunlaşır ve ideolojinin devrimci çözümlenmesini, eleştirisini geliştirir. Kutsiye'nin Marksist ideolojik işlem metodu, öznenin kurulu "düzenle görünür ve görünmez tüm bağlar" konteksi (bağlamı) içinde iş görür. Marksizmin temel ideoloji felsefi kavramlarıyla silahlanarak öznenin ele avuca gelmez ve görünmez alanına girilir. Yabancılaşma ve şeyleşme halleri zengin somutluk

içinde çözümlenir ve bir 'devrimci hakikat bilgisi'ne dönüştürülür. Öznenin bölünmesi, yabancılaşması ve bu yabancılaşmanın gündelik hayattaki tezahür ve pratikleri devrimci eleştirinin konusu yapılır, özneye ideolojik müdahalede bulunur. Kutsiye'nin geniş bir alanı kapsayan sanattan siyasete, kültürden devrimci özneye ideoloji eleştiri ve çözümlemelerinde bu yordamın izi sürülebilir. Verimli ideoloji metinlerinde bu Marksist yordam özneye yığılan ve kendini sergileyen şeyleşme/ nesnelleşmeyi devrimci irade ve konum yitimini çözümleyerek öznenin devrimci yoldan düzeltilmesini amaçlar. Devrimcinin ideoloji pusulası yeni baştan ayarlanır. Öznenin devrimci zembereği öznenin amacıyla ve eylemiyle özdeşleşmesi temelinde kurulur. Gündelik hayat içindeki devrimci öznenin ideoloji pratiği örgütlenir, devrimci irade ve bilincin yürürlükte ve ayakta kalmasının vasıtaları ve kuvvet kaynakları sağlanır. Zizek'in ideoloji ve özne yaklaşımını, Kutsiye Bozoklar'ın Marksist ideoloji optiğinden süzerek ve rafine ederek okumak teorik ve pratik bakımdan bereketli sonuçlar üretebilir.

Zizek'in 'biliyorlar ama yine de yapıyorlar' bilinç düzeyli çözümlemesi devrimci ve komünist hareketin bitimsiz mücadele yürüttüğü öznenin ideolojik metamorfoz, bozulma ve yarılmasının varoluşsal nedenselliklerini ve işleyişini anlamaya ışık tutmanın yanı sıra siyasal yaşama 'sinik özne' olarak giren felsefi ve pratik mantığı da kavramayı sağlar. Zizek 'sinik özne' analiz ve betimlemeleriyle; siyasal hayata kendiliğinin-

dencilik, boş vermişlik, duruma ve nesnellığe boyun eğme, kabullencilik, reel politikçilik vs. biçimlerde yansıyan çeşitli ve katmanlı sinizm eleştirileriyle devrimci bir rol ve pozisyon alır. Reformist solun berbat sinizmini yerden yere vurur ve teşhir eder.

Evrensellik konusu, Zizek'in Hegel dolayımıyla da takıntılı olduğu konuların başında gelir. 'Boş evrensellik', 'soyut evrensellik' anlayışıyla bol flört etmesine karşın, evrenselliği yerel ve özgül alanda yani tikelde anlamlandırır ve kurar. Teorik ve pratik düzlemdeki evrensellik perspektifini Lenin ve Mao gibi devrimci önderlere yaslanarak kurar. Komüntern'in tek ve standart devrim stratejilerinin evrensellik mantığından koparak Çin devrimi stratejisiyle teorik ve politik evrenselliğin tikelde/özgülde gerçekleşebileceğine

dikkat çeker. Mao'nun 'Pratik ve Çelişki Üzerine' adlı kitabına yazdığı sunu yazısında Mao'nun Çin devriminin özgüllüğüne yaptığı vurguyu 'somut evrensellik' olarak sahiplenir. Somut ve soyut evrensellik, bilimsel evrensellik ile teorik politik evrensellik arasında net ve kesin ayrımlar yapar. 'Çoklu evrensellik'leri evrensel ve tikel/yerel ilişkisinde Hegel-Lacan-Marks bileşiminde kurduğu diyalektik mantığın işleviyle düzenler ve tanımlar. Marksizmin teorik politik alanına dair evrensellik nosyonu Mao ve Çin devrimi şahsında vurguladığı gibi tikelde gerçekleşen 'politik evrensellik'tir. Yerel ve özgül alanda gerçekleşen evrenseli gerçek somut ve devrimci evrensellik olarak sahiplenir. Marksist hareketin ve teorinin kadim ve bitmez tartışma mevzularından biri olarak evrensellik meselesi özellikle burjuva aydınlanmacı felsefe mantığından ve burjuva evrensellik anlayışından kopuş bakımından bir kerteriz noktasıdır (pusula kertesidir). Bu bağlamda Zizek'in politik evrensellik, somut evrensellekle bağlamı ve Çin devrimi referanslı teorik yaklaşımı devrimci düzlemde/pozisyonda yer alır. Marksizmin evrensel 'soyut bütünsel' bir düşünce sistemi olmasıyla Marksist hareketin her coğrafyada somut-özgül bir gerçeklik olarak varlık kazanması 20. yüzyılı devrimlerinin ve sosyalizm deneylerinin de açığa çıkardığı teorik ve politik derstir.

Zizek'in teorik politik güzergahında son dönemlerde daha da belirginleşen bir tema ezilenlerin devrimci şiddetinin ilkesel düzeyde savunulmasıdır. 'Ahir Zamanlarda

Yaşarken' adlı eserinde ezilenlerin devrimci şiddeti konusunda net ve ilkesel duruş düzeyine vardığı görülür. Bu tavrıyla, Kıta Avrupası'nda liberalizmin ideolojik mabetlerinden ve kalelerinden olan akademi sahasında Marksist filozof kimliğiyle ezilenlerin devrimci şiddetini savunmasıyla ayırıcı bir konum işgal eder. Zizek ezilenlerin devrimci şiddetinin siyasal kullanım biçimleri ve düzeyi konusunda sağ ve ürkek bir anlayışı savunmakla birlikte bu jestin Batı aydınlarından bir kopuş ve meydan okuma olduğu vurgulanmalıdır. Entelektüel ve politik bir meydan okuma içine giren filozofumuz ezilenlerin devrimci şiddetini siyasal kullanım biçimleri konusunda bir dizi kayd-ı şart getirir. RAF'ın devrimci şiddet pratiğini onaylamaz, öncünün devrimci siyasal terörüne çeşitli rezervler koyar vs. vb. Tüm bu sınırlılığın karşı Zizek'in ezilenlerin devrimci şiddetini savunma için açtığı 'bayrak devrimci'dir.

Lenin'i geri kazanmak ve yüzünü Lenin'e dönmek baştan başlamak ve devrimi yeniden düşünmek, kapitalizm sınırlarına dayandığı ve varoluşsal kriz içinde olduğu, Frankfurt okuluna karşı ideolojik ve eleştirel tutum Zizek'in diğer önemli teorik politik felsefi güzergâhları olarak işaretlenmeli ve bu noktalardan da devrimci ilişkilene ve edinimler düşünülmelidir.

21. yüzyıl sosyalizminin kurumsal ve pratik varoluşunun ete kemiğe bürünmesinin temel bir yordamı, statükocu Marksizm'in muhafazakâr tepkici ve kendi kendine yeten teorik ideolojik savunmalarından uzak

durmak, bilakis Marksizm'in devrimci yenilenmesinde ve gelişmesinde dünyaya ve teorik edinimlere, eleştirel çözümlemelere açık olmak durumundadır. ML teorisinin geliştirilmesinin güzergâhı rahatlığa ve alışkanlığa gömülmüş statükoculuk yıkılarak açılabilir; teori ve pratiğin tüm alanlarına stratejik bir plan doğrultusunda devrimci hamleler düzenlenerek gerçekleştirilebilir.

Dünya kapitalizminin krizinin sürdüğü ve ezilen sömürülen sınıflar cephesinde öfke ve uyanışların tutuşup eyleme döküldüğü günümüzde, Marksist hareketin uzun bunalım döneminden çıkma imkânları ve koşulları da birikip olgunlaşmaktadır. Dibe vurmuş hareketin yükselişe geçme çaba ve arayışları çok değişik veçhelerden sürmektedir. Bu bağlamda S. Zizek'in Marksizm'i devrimci yöne doğru yorumlayan arayışları önemsenmeli yeni bir devrimci döneme girişini yüzeye vuran dip akıntısı işareti olarak okunmalıdır.* Dünya kapitalizminin krizi koşullarında Marksist Leninist devrimciliğin yeniden tarih sahnesine çıkararak dünyayı sarsma olasılık ve imkânı ancak kendini güçlü bir stratejik hazırlıklı ve pratikle gerçekleştirebilir. Teorik olanda Marksist Leninist hareket, 20. yüzyıldaki tüm eleştirel teorilerle ilişkilenerken kapitalizmi yıkmamanın teorik politik bütünlüğünü yeniden kurarak ve kendini geliştirerek ilerlemek zorundadır.

***Marksist Teori Yayın Kurulunun notu:** *Ama aynı zamanda Marksizm'in kavramsal çerçevesi-*

ni bulanıklaştıran, denge çubuğunu Lacan'ın oluşturduğu bir ucunda Marks, diğer ucunda Hegel'in durduğu bir tahterevalli kuran biri olduğunu akıldan çıkarmamalıyız. Keza tüm radikal söylemine karşın ABD'de "işgal et" hareketine açıkça reformist programa sarılmasını öneren, büyük beklentiler gelip geçici, önemli olan elde edilecek küçük ama somut kazanımlardır diyen de aynı Zizek'tir. Mülteci akını karşısında "batılı değerler"e uymayan mültecilere karşı askeri önlemden bahseden de aynı filozofumuzdur. Filozofumuzu yani "özne" yi gıdıklayan nedir acaba? Bunlar bir düşünsel bunalımın işaretleri olabilir mi? Evet tam da böyledir. Kapitalizmin varoluş krizi yaşadığı koşullarda düşünce dünyasının bundan azade olması düşünülemez. Zizek bu bunalımın yüzeye doğru ittiği aydınlardan biridir. Ama aynı bunalım onu bir taraftan da dibe doğru çekmektedir.

Dipnotlar

- 1-Biri Totalitarizm Mi Dedi, S. 9, Epos Yayınları
- 2- Paralaks, S. 17, Encore Yayınları
- 3-İdeolojinin Yüce Nesnesi, S. 23/24, Metis Yayınları Dördüncü Basım
- 4- İdeolojinin Yüce Nesnesi, S.7
- 5- İdeolojinin Yüce Nesnesi, S.41
- 6- İdeolojinin Yüce Nesnesi, S.47
- 7- İdeolojinin Yüce Nesnesi, S.47/48
- 8- İdeolojinin Yüce Nesnesi, S.46
- 9- İdeolojinin Yüce Nesnesi, S.66
- 10- İdeolojinin Yüce Nesnesi, S.67
- 11- İdeolojinin Yüce Nesnesi, S.103-104
- 12- Kırılğan Temas, S-93, Metis Yayınları

Kaynaklar

İdeolojinin Yüce Nesnesi, Metis Yayınları, dördüncü baskı, Age/05 2011

Gıdıklanan Özne, Epos Yayınları, Mayıs 2005

Biri Totolitarizm mi Dedi, Epos Yayınları, birinci basım Haziran 2006

Kırılğan Temas, Metis Yayınları, 3. basım 2011

Olumsuzla Oyalanma, İmge Yayınları, 1. Basım Eylül 2001

Paralaks, Encore Yayınları, Mart 2008

Yamuk Bakmak

Ahir Zamanları Yaşarken, Metis Yayınları, ikinci basım Kasım 2011

*

Tin Kemiktir, cep kitap serisi

Stalinizm, Encore Yayınları

Ant Roposen'e Hoş geldiniz, Encore Yayınları

Kıyametin Versiyonları, Encore Yayınları

Komünist Ufuk, Encore Yayınları

*

Bilinmeyen Bilinenler Serisi

David Lynch

Hitchcock

Matrix

Mimari Paralaks

Janan

İdeolojinin Aile Miti